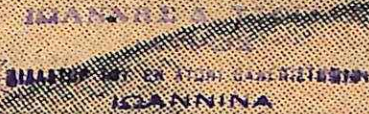

WHEAT, BARLEY, RYE, OATS

ΕΠΕΡΤΗΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.

ΤΕΡΠΕΙ-ΜΟΡΦΩΝΕΙ-ΕΞΥΨΩΝΕΙ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 22

ΚΑΙ ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΤΑ ΠΟΛΥΤΙΜΩΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΣΑΣ, ΘΑ ΤΑ ΕΧΕΤΕ ΜΕ

150 δραχ. πού είναι ή ετήσια συνδρομή
75 ή εξάμηνος, 40 ή τριμήνου

20 σελίνια διά τὸ ἐξωτερικὸν ἐν γένει
6 δολάρια διά τὴν Ἀμερικὴν καὶ Αὐστραλίαν

ΔΙΑΤΙΜΗΣΙΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ἡ τελευταία σελὶς τοῦ ἐξωφύλλου Δραχ. 2000, Δίχρωμος 2500—Ἡ δευτέρα καὶ τρίτη σελὶς Δραχ. 1000, Δίχρωμος 1500
Διαφημίσεις ἐντὸς τοῦ κειμένου καὶ ἐντὸς πλαισίου Δρ. 500

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ἀποτελεῖ φαινόμενον ταχείας ἐξελιξεως εἰς ἓνα τῶν κυριωτέρων
Τραπεζικῶν Ὁργανισμῶν τῆς Χώρας

Ὑπὸ τὴν Τραπεζικὴν καὶ οἰκονομολογικὴν ἰδιοφυΐαν, πλουτισμένην ταὶ ἀνυψωμένην καὶ ἀπὸ καλλιτεχνικὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς ροπὰς, τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς κ. ΛΟΒΕΡΔΟΥ, δικαίως κατέκτησε καὶ κατακτᾷ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπην του, διὰ τὸ τόσον εὐεργετικὸν αὐτῆς «ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ» τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον σᾶς δίδει τόκον 4 ο)ο, ὄχι μόνον σᾶς δίδει τὰ χρήματά σας ὅταν θέλετε νὰ τὰ πάρετε, ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον καὶ ἂν τυχὸν ἀρρωστήσετε σᾶς δίδει δωρεὰν ἀποζημίωσιν καὶ ἀκόμη ἂν σᾶς συμβῇ ἀνεπανόρθωτον ἀτύχημα, δίδει εἰς τὴν οἰκογένειάν σας ἀποζημίωσιν!

Αὐτὸ τὸ μέγα εὐεργέτημα μόνον στήν

ΛΑΪΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ

θὰ τὸ βρῆτε

ΙΔΡΥΘΗ
ΕΝ
ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ
1912

Ἐνερτίσιον

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΚΑΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ.ΒΟΥΤΕΤΑΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΑΝΥΨΩΣΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ ΤΟΥ ΝΤΟΥΜΕΡ

ΜΕΓΙΣΤΗ ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΡΙΣΧΟΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Πέτρος Ντουμέρ ἐδολοφονήθη τὴν περασμένην ἐβδομάδα. Ἀλλὰ δολοφονίαι ἀσέμων καὶ διασέμων καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν γίνονται καὶ θὰ γίνωνται τίς οἶδε μετὰ πόσας χιλιετηρίδας ἀκόμη. Ἔως ὅτου διὰ τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐξελιξεως καὶ τῆς ἀνθρωπιστικῆς διαπαιδαγωγήσεως τὸ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον ἐμφωλεῖται ἀκόμη κτήνος ἀντικαταστήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Ὡστε περὶ τῆς δολοφονίας δὲν πρόκειται νὰ οὐκλήσωμεν, ὅσον καὶ ἂν ἀποτελῇ λυπηρότατον γεγονός. Πρόκειται μόνον νὰ χρωματίσωμεν ἰδιαίτητα δύο μεγάλα σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἀφορμὴ μᾶς δίδει ἡ ζωὴ τοῦ δολοφονηθέντος Προέδρου.

Ὁ δολοφονηθεὶς Μάρκος Ντουμέρ ἔδωσε τέσσαρα θύματα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Γαλλίας κατὰ τὸν μέγαν καὶ ἐπαίσχυντον Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον. Τέσσαρα παιδιὰ του, παληκάρια εὐσταλῆ, λεβέντες ἄξιοι καλλιτέρας τύχης, τῆς τύχης νὰ ὑπηρετήσουν τὴν ἐκκάλυσιν τῆς ζωῆς κατὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν τρόπον, ἐφρονεύθησαν κατὰ τὸν ἐν λόγῳ θηριώδη πόλεμον.

Τὸ γεγονός αὐτὸ τοῦ θανάτου τῶν τεσσάρων τέκνων τοῦ Ντουμέρ εἰς ἓνα πόλεμον, ἔχει δύο ἀπώψεις, ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους. Ἀπὸ τὴν μίαν βγαίνει ἡ δόξα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην βγαίνει τὸ αἶσχος.

Ἐφ' ὅσον τὰ τέσσαρα ἀδέρφια, τὰ τέσσαρα παιδιὰ τῆς τριδυντοχισμένης μάνας πού τὰ ἐγέννησε, διὰ νὰ στερηθῇ διὰ τοῦ ἀκαίρου θανάτου τῶν τῆς χαρᾶς πού θὰ τῆς ἔδιδε ἡ ἀνθηρὰ ζωὴ τῶν σκοτωθῆκαμεν διὰ τὴν ἐλευθερίαν, διὰ τὴν τιμὴν, διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος τῶν, ὁ σκοτωμὸς τῶν τιμῶν καὶ δοξᾶζει τὴν πατρίδα τῶν, τὴν Γαλλίαν, διότι τὰ τέκνα τῆς ἀφροισμένα εἰς αὐτὴν, θέτοντα τὴν ζωὴν τῆς ὑπεράνω τῆς ἰδικῆς τῶν ζωῆς, τὴν τιμὴν τῆς ὑπεράνω τῆς ἰδικῆς τῶν τιμῆς, τὰ συμφέροντά τῆς ὑπεράνω τῶν ἰδικῶν τῶν συμφερόντων, ἀπέδειξαν τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς φιλοπατρίας, τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς αὐτοθυσίας, τὴν ἀνωτέραν ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ πατριώτου, τοῦ καλοῦ πολίτου, τοῦ καλοῦ τέκνου πού γνωρίζει νὰ ἐκτελῇ τὸ καθήκον του πρὸς τὴν χώραν ἢ ὁποῖα τὸ ἐγέννησε. Καὶ τὸ καθήκον του εἶναι νὰ τὴν ὑπερασπίζῃ παντοῦ καὶ πάντοτε ὅταν κινδυνεύει, νὰ τὴν συμπονήσῃ ὅταν πάσχει καὶ νὰ τὴν συντρέχῃ πάντοτε μετὰ ὅλας τῶν δυνάμεως καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν θυσίαν πρὸς τὴν πρόδοσιν τῆς, τὴν εὐμερίαν τῆς, τὸν δόξαν τῆς.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ ἀποψὶς ἀπὸ

τὴν ὁποίαν βγαίνει ἡ δόξα διὰ τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὴν θυσίαν αὐτῇ τῶν τεσσάρων φρονευντῶν παιδιῶν τοῦ Ντουμέρ.

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ ἀποψὶς ἀπὸ τὴν ὁποίαν βγαίνει τὸ αἶσχος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀπὸ τὸν σκοτωμὸν τεσσάρων ὠραιοψύχων, γεμάτων σφρίγος καὶ ἀλκήν, νέων, ἀπὸ τὸν σκοτωμὸν τὸν ὁποῖον ἐπέτρεψε, κατὰ χειρότερον, ἐπέβαλεν ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς μας καὶ δὲν ἀπέτρεψαν οἱ πολιτισμένοι λαοί.

Ἀλλὰ πῶς τοιοῦτον νὰ λέγονται πολιτισμένοι οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εὐρίσκουν κανένα ἀνθρωπινώτερον τρόπον νὰ λύουν τὰς μεταξὺ τῶν διαφορὰς ἀπὸ τὸν τρόπον πού μετεχειρίζοντο οἱ βαρβαρώτεροι λαοὶ τῶν σκοτεινότερων ἐποχῶν; Τὸν τρόπον τοῦ ἀλληλοσκοτώματος; τοῦ σὰν τοὺς Καννιβάλλους ἀλληλοφαγώματος; Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἀπὸ τὸ ἀπάνθρωπον ἀλληλοσκοτόμα, θὰ προκύψῃ ἡ κατῆχυσίς τοῦ θείου Δικαίου ἢ μήπως θὰ προκύψῃ ἡ κατῆχυσίς τῆς βαναύσου ὀλικῆς ἰσχύος; θὰ κατῆχυσῃ ἡ δύναμις τοῦ δικαίου ἢ ἡ δύναμις τοῦ ἰσχυρωτέρου; Καὶ δικαιοῦνται νὰ λέγονται πολιτισμένοι λαοὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι καταφεύγουν εἰς τὴν βίαν, εἰς τὸ ἀπάνθρωπότερον ἐγκλημα, τὸν φόνον, διὰ νὰ λύσουν τὰς διαφορὰς τῶν; Καὶ θυσιάζουν τοὺς εὐσωστότερους, τοὺς ὠραιότερους, τοὺς εὐρωστότερους βλαστὸς τῆς ἀνθρωπότητος; προωρισμένους διὰ τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω ἀναπαράγωγὴν, χωρὶς νὰ εὐρίσκουν διὰ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον αἶσχος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὸ μεγαλύτερον ἐγκλημα κατὰ τῆς μελλοντικῆς ἐξελιξεως τῆς, ἀπὸδ' τῆς στεροῦνται, διὰ τοῦ φόνου τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλει ὁ Καννιβαλικὸς τρόπος τῆς λύσεως τῆς διαφορᾶς τῶν, τὰς γονιμώτερας καὶ εὐρωστότερας πηγὰς τῆς ἀναπαραγωγῆς τῆς; Καὶ στέλλοντες τοὺς ἀλκίμους νέους εἰς τὸν φόνον, ἀφίρουν τοὺς μαχετικὸς καὶ τοὺς ἐξητημένους ἀπὸ τὸν κόπον καὶ τὸν χρόνον διὰ νὰ ἐπιτελέσουν τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω διαιώνισιν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ νὰ ἐπιτελέσουν τὸ πανύψιστον τοῦτο καθήκον ἀτόμων, λαῶν καὶ ἐθνῶν!

Πόσον ἀλκίμων νέων τὴν ζωὴν, ἐπᾶνω εἰς τὴν ὠραιότεραν τῆς ἐξάνθισιν, ἀφῆρσαν ὁ ἐπαίσχυντος εὐρωπαϊκὸς πόλεμος; Θέλετε δέκα ἑκατομμύριον; Ἔστω. Ἀς καταπνίξωμεν τὸν θηριώδη ἔλγρον πού μᾶς προξενεῖ, ἢ κἀλλιον πού ὤφειλε νὰ μᾶς προξενῇ, ὁ καταπληκτικὸς ἀριθμὸς τῶν δέκα ἑκατομμυρίων!! Μία μισοφορὰ δηλαδὴ σὰν ὅλο τὸ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος! Φαντασθῆτε νὰ διατρέξετε ὅλην τῆς Ἑλλάδος τὴν

ἐκτασιν καὶ νὰ τὴν βρῆτε ἐπιστρωμένην μετὰ δέκα ἑκατομμύρια νέους, νεκροὺς, ἀλληλοσκοτωμένους... Καὶ τὴν στιγμήν πού θὰ βλέπετε τὰ φρικαλέον θέαμα, νὰ σκέπτεσθε ὅτι εἶναι ἔργον καὶ καρπὸς τοῦ πολιτισμοῦ μας, ὅτι εἶναι παρασκευάσμα τῶν αὐτοκαλουμένων πολιτισμένων λαῶν. Καὶ νὰ σκέπτεσθε τί ἡ ἀνθρωπότης ἔχασε ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀπέραντο μακελὶδ τῆς νεολαίας τῆς. Καὶ νὰ σκέπτεσθε ποίαν ἀπόδοσιν ὑπὲρ τῆς ζωῆς θὰ εἶχαν τὰ δέκα ἑκατομμύρια αὐτῶν τῶν νέων ἐὰν ὁ πολιτισμὸς μας δὲν τοὺς ἐπέτρεπε νὰ μᾶλλον, δὲν τοὺς ἐπέβαλε τὴν θανάτωσιν. Πόσα μεγάλα ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ, πόσα ἰδιοφυΐαι, πόσα μεγαλοφυΐαι δὲν ἔσβυσαν χωρὶς νὰ προλάβουν νὰ ἐκκολαφθῶν, μέσα στὰ δέκα ἑκατομμύρια τῶν νεκρῶν αὐτῶν νέων;

Ὡ νὰ μὴ βασκαθῇ ὁ πολιτισμὸς μας, ὁ πολιτισμὸς λαοὶ! πολιτισμὸς ὅστις ἐνῶ καταγίνεται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐπιτυγχάνει νὰ πλήττῃ τὴν ζωὴν ποικιλοτρόπως, νὰ τὴν πλήττῃ εἰς τὴν χαρὰν τῆς, εἰς τὴν ἡρεμίαν τῆς, εἰς τὴν ὁμαλίαν καὶ φυσιολογικὴν ἐξελίξιν τῆς, εἰς τὴν ὑγιεινότεραν καὶ εὐρωστότεραν σύνθεσιν καὶ ἐμφάνισιν τῆς. Πολιτισμὸς, ὅστις μετὰ λίγα λόγια, ἐνῶ ἐπιδιώκει νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἄνθρωπον δηλητηριάζει καὶ δολοφονεῖ τὴν ζωὴν του, φθείρει τὸν ὄργανισμὸν του, τὰ νεῦρα του, τὰς αἰσθήσεις του, τοὺς ὠραίους φερεγγισμοὺς τῆς ψυχῆς του καὶ ἀποῦ καταστῆθῃ ἔτσι ἐρείπιον τὴν ζωὴν του κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς αὐτῆς λειτουργίας, τοῦ λέγει: Ἰδοὺ, σοὺ παρεσκευάσα τὰ μέσα διὰ νὰ ἀπολαύσῃς καλλίτερα τὴν ζωὴν, ἰδοὺ θέτω εἰς τὴν διάθεσίν σου τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ ὑπερωκεάνειον ἢ ἂν προτιμᾷς, τὸ διασχίζον τοὺς αἰθέρας ἀεροπλάνον, διὰ νὰ ταξιδεύσῃς μετὰ περισσοτέραν ἀνεσιν, ὦ! ἀνήμευστη μοῖρα! Ἀλλὰ τί νὰ τὴν κάμωμεν τὴν σωματικὴν ἀνεσιν, ὦ ἀνόητε πολιτισμὲ, πού διὰ νὰ ἀποκτήσῃς μᾶς κατέστρεψες πρῶτα ὅλας τὰς ἐσωτερικὰς πηγὰς τῆς ἡθικῆς καὶ ψυχικῆς μας ἀνέσεως; Πᾶρε πίσω τὰ μεγαλοπρεπῆ σου ὑπερωκεάνεια καὶ τὰ ταχύπλοα ἀεροπλάνα σου καὶ δώσε μου πίσω τὴν ὑγίαν τῶν νεύρων μου, τὴν ἡσυχίαν τοῦ μυαλοῦ μου, τὴν ἰσορροπίαν τοῦ ὁργανισμοῦ μου, τὴν γαλήνην καὶ τὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς μου. Διότι δι' ἐμὲ, τὸν ἄνθρωπον, αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν ὀραίαν καὶ πραγματικὴν ζωὴν μου, τὴν ἀνεσίν μου καὶ τὴν εὐτυχίαν μου. Ἄνευ αὐτῶν, τὰ ἀεροπλάνα σου χρησιμεύουν ὄχι νὰ ἐπαυροθώσουν ἀλλὰ νὰ διακοσμήσουν καὶ συγκαλύψουν τὴν ἐρείπωσιν τοῦ ἀπεργάζεσθαι.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Η ΔΙΔΥΜΗ ΨΥΧΗ

Μιά δημοφιλής καλοκαιρινή βραδυά δυο φίλοι σεργιάνιζαν μαζί. Ο ένας ήταν χλωμός, άσθενικός, νευρικός, σιωπηλός, ο άλλος ήρεμος, εύρωστος, γελαστός, με ύψος ικανοποιημένο μ' ένα ποτήρι στο στόμα. Ο πρώτος ήταν έρωτευμένος κι' ο δεύτερος όχι. Συνδιαλέγονταν περί έρωτος και μιλούσαν πάντα ο προσβύτερος.

—Και γιατί έλεγε η γυναίκα αυτή πρέπει να είναι άκριβος όπως την φαντάζεσαι σύ; Τι σε κάνει να λες, ότι αυτή και όχι καμιά άλλη δημιουργήθηκε επίτηδες για σένα; Τα μάτια της μήπως; "Η ο τρόπος με τον οποίον περπατά;

—"Η αυτήν, ή...
—Καμμιάν άλλη! Σύμφωνα. Άλλα δεν γνώρισες ποτέ έσύ ζωντανές άπατες; Δεν λέω: μπορεί πολύ καλά η γυναίκα αυτή ν' αξίζει τους άναστεναγμούς σου, τις νηστείες σου, τις άυπνίες σου, τον πυρετό σου και το είδος αυτό της προσήλωσης, που σου σφυροκοπά στο μυαλό αυτή τη σκέψη: ή γίνεται δικιά μου, ή...
—"Η...

—Πεθαίνω. Πέτο ντέ! Μή ντρέπεται. Τό είπα τόσες φορές κι' εγώ! Στην ηλικία σου, βλέπεις, δεν είχα άκομη έρωτευθεί. Όχι πώς μου έλειπε η έλευθερία; ήμουν όρφανός, ο κηδεμόνας μου ήταν άνευχοχέρης, είχα ό,τι μου χρειαζόταν για να ζω άνετα. Άλλά τό κεφάλι μου ήταν γεμάτο οίστρους και ποιητικές μανίες, κατέτρωγα τα βιβλία από τό πρωί ως τό βράδυ, άπληγέλλα δυνατά στίχους και μου φαινόταν έτσι ότι ήμουν ένας άνθρωπος έξαιρετικός, με ένα οραφινάρισμα όλοσδιόλου δικό μου. Πού θά εύρισκα μιάν άλλη «ψυχή», αξία να με νοιώσει; Τα καλά κορίτσια, που γνώρισα κείνη τον καιρό, δε μου άρεσαν και τόσο. "Ηξεραν να φιλοούν, ν' άγκαλιάζουν, να γελοούν ή να κλαίνε, αλλά δεν ύπήρχε τρόπος να τα κρατώ ξυπνά για να μ' άκούνε ν' άπαγγέλλω στίχους, ή να συζητώ τα ζητήματα της ζωής και του θανάτου. Οι άνθρωπινες αδιόλητες καθόλου δεν μ' ένδιέφεραν, ή Τέχνη τα έκανε να χαμουργιούνται, όσο δε για φαντασία δεν ήξεραν ούτε σε πού σίπιτι καθόταν και κατέληγαν, άναλολοία, εις τό να με νευριάζουν.

Όλο και γινόμουν πιότερο μελαγχολικός και άγροίκος όταν τέλος συνάντησα τη δίδυμη ψυχή μου. Ήταν παντρεμένη, καθώς θέλησε ο καλός θεός στην άτελεύτητη οίκτιρμωσύνη και σοφία του. Άλλά τότε τό άπλό αυτό γεγονός, μ' έκανε να ύποφέρω τα βασανιστήρια της κόλασης, γιατί άγαπούσα στά σοβαρά εγώ, μ' έρωτα άληθινά, από κείνο, που δε συζητείται, που κάμει να κλαίμε έμεις και να γελοούν οι άλλοι, που δεν έμπιστεύεται σε κανένα και που όλοι

γνωρίζουν, μ' έρωτα, που καταλήγει σε γάμο, μάλιστα που θέλει τό γάμο... Τη συνάντησα στο σαλόνι μιάς κοινής μας φίλης. Δεν πρόσεχα κανένα, μελαγχολικός και σιωπηλός σαν ήρωας μυθιστορήματος, όταν ή οίκοδόσποινα, που μιλούσε για φιλολογία, εώτησε ξαφνικά:

Κι' ή "Ελένη τί λείπει;
—Τό όραιο όνομα και ή μικρή σιωπή μ' έκαναν να στρέψω τό κεφάλι: είδα τη νέα γυναίκα να χαμογελά έλαφρά και γι' άπάντησε ένα χαμόγελο που της ύψωσε μόλις μιά γωνιά του στόματος και που μου φάνηκε σά θεία είρωνεία. Δεν έβγαλα πιά τό βλέμμα μου από πάνω της. Πώς μου άρεσε! Ήταν λεπτή, μελαχροινή, ντυμένη στα πράσινα, με λεπτοκαμωμένες στρογγυλότητες, με άρμονικές χειρονομίες κ' ένα προσωπάκι λευκό, με υπερίφανη και λίγο ψυχρή έκφραση, με μεγάλα όνειροπόλα μάτια, πλαισιωμένα από θαυμάσια τσίνορα. "Όλα αυτά δεν άφηναν ούτε σιμάδι άμφιβολίας. Ένα τέτοιο σώμα δεν μπορούσε να περικλείη μιά χυδαία ψυχή. Αυτή ήταν, αυτή ήταν, τό αισθανόμουν! Ήταν αυτή, που θά κι' ένιωθε! "Επύκνωσα τις έπισκέψεις μου σ' εκείνο τό σαλόνι και την ξανάδα για δεύτερη φορά. Φορούσε γούνα και κάτω απ' τό πυκνό βέλο της τα μάτια της μου φάνηκαν μεγαλότερα και μυστηριώδεστερα από πρίν. Κείνη τη μέρα μίλησε. Είπε, άφου κτύπησε κάμποσο από τό παράθυρο, τ' άξιωμαμόνευτα αυτά λόγια:

—Μου φαίνεται ότι άρχισε να χιονίζει.

Και ή απλότητα αυτή μου φάνηκε σαν κάτι τό θαυμάσιο. Στάθηκε ένα πάθος άγνήτει μου! "Η όρεξη μου είχε κοπή, τη νύχτα δεν κοιμόμουν ή κι' αν κοιμόμουν τόδιδι, δεν είχα ήσυχία, βασανιζόμουν από παράδοξα όνειρα και ξυπνούσα κάθε στιγμή, σαν μιά μυστηριώδη άνάκληση, με πάλλουσα τη καρδιά και τό μέτωπο γεμάτο ιδρώτα. "Η δικιά μου ή πεθαίνω. "Υπέφερα απ' τό πρωί ως τό βράδυ, να σκέπτομαι τον άντρα της. Βασανιζόμουν σκεπτόμενος ότι, αν ή θεία Πρόνοια δεν τονέβγαζε απ' τη μέση (δεν έσχεδιάζα ακόμα ένα εγκλημα) δεν θά μπορούσε ποτέ να γίνει, άπέναντι στον κόσμο, δική μου. Προπαντός με βασάνιζε ή βίαιη, άκατάπανστη, φλογερή επιθυμία, που αισθανόμουν γι' αυτή. "Η δικιά μου ή πεθαίνω. Τό νόστιμο ήταν που δεν ήξερα με τί τρόπο να έκμυστηρευτώ τον έρωτά μου. Πρωτ' απ' όλα δεν ήμουν θαρραλέος, κι' έπειτα την έλάτρευα πολύ, την είχα τοποθετήσει πολύ ψηλά, στη καρδιά μου, για ν' άρκεσθώ σ' έρωτικές έκμυστηρεύσεις, ή, κοινότητα, σε κανένα μπουκέτο

λουλούδια. Μιά ψυχή σαν τη δικιά της, δηλαδή σαν τη δικιά μου, δεν μπορούσε να εύχαριστηθί με τόσο λίγο. Και τό μεγάλο μου πάθος, ξαναγυρίζοντας, με φούσκωνε, με φούσκωνε, «μέχρις... κερήξεως». Έπρεπε να βρώ μιά διέξοδο, μιά σωτηρία, ένα ξεθύμασμα. Γυρεύοντας, τό βρήκα. Ξέρεις ποιά; "Αρχισα να γράφω και να δημοσιεύω έργα μου σε φιλολογικά περιοδικά δεύτερας, άκόμη και τρίτης κατηγορίας. Προτιμούσα να γράφω στίχους, αλλά δεν περιφρονούσα και τη πρόζα: έγραφα και ένα πολυσέλιδο μυθιστόρημα, στο όποιον ό ήρωας, μεγαλοπρεπής και άτυχος, έπέθανε στα πόδια της ήρωίδας κι' αυτή, άμα άντελήφθηκε πολύ άργά τη μεγάλη αυτή άφροσύνη άρρωστούσε από μαρασμό, από τον όποιο δεν γιαιτρεύονταν πιά. Μπορείς να είσαι βέβαιος πώς οι γυναίκες των στίχων και των πεζογραφημάτων μου είχαν μιά όμοιομορφία όχληρή στον άναγνώστη: όλες με μαύρα μαλλιά και λευκό πρόσωπο, όλες ψηλές και λυγρές, με μεγάλα όνειροπόλα μάτια, Άλλ' εγώ δεν έγραφα δια τους άναγνώστες, έγραφα για κείνη, για νά της στέλνω με τό δημοσιεύματά μου και τον έαυτό μου όλόκληρο. Και πώς αισθανόμουν καλύτερα, έπειτα από αυτή τη άνακούφιση! "Οχι πώς την άγαπούσα λιγότερο. Κάθε άλλο. Άλλ' ό δικός μου, τώρα, ήταν έρωτας σκεπτικός ικανοποιημένος, θερμένος, ξεθυμασμένος, όχι πια ό πρίν τυραννικός έρωτας που μου έμπνηγε πυρκαγιές βελόνες στο μυαλό. Κι' έπίστενα πώς κι' εκείνη συμπεριζόταν τό αίσθημά μου. Καμιά φορά την έβλεπα σε άμáκι μ' ένα μεγάλο καπέλλο με φτερά κι' άλλότε την έπρόσεχα να μαδά τη φύλλα ενός ρόδου, σαν την ώραία του μυθιστορήματός μου. Και δε μου έλεγε ποτέ τίποτε, δε με ρωτούσε ποτέ σαν τις άλλες κυρίες:

—Τι καλά γράφετε;
Και ή άδιαφορία αυτή έταπεινώνε την υπεργήφάνειά μου, έμεδούσε τη καρδιά μου, μου προξενούσε μιά θεία ήδονή, σπασμωδική, σχεδόν όδυνηρή. "Όστόσο είχα κάνει τη γνωριμία του συζύγου της. Ήταν ένας ξανθός νέος, με ύψος βαρυσχημένο κι' άριστοκρατικό, λίγο μελαγχολικός, γιομάτος χάρη και ευγένεια. Φαντάσθηκα πώς θά τον μισούσα και δε μπόρεσα: ήταν συμπαθητικός, λεπτός, μιλούσε καλά, έγραφε καλύτερα, μου έδινε συμβουλές, τις όποιες ήμουν ύποχρεωμένος να δέχομαι μολονότι στην άρχή τον ένόμιζα κινημένο από φθόνο. Δεν ήταν όμως δυνατό: όφειλα ν' άναγνωρίσω ότι ήταν πιά καλλιεργημένος από μένα, όφειλα να θαυμάζω τό καλό του γούστο, τό πνεύμα του, τα έργα του, που δημο-

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

«'Η άγάπη της Πατρίδος μ'αξ έξυψώνει...»

Έπειτα που τα Ρωμαϊκά στρατεύματα πήρανε τας Άθήνας, ή πόλις κατεστράφηκε τελείως, και ό πληθυσμός της αλχημαλωτίστηκε. Οι νικηται μετá την καταστροφή μοιρασθήκανε άναμεταξύ τους, τους κατοίκους και τα λάφυρα.

Ο άρχηγός των Ρωμαίων, που ήθελε να μοιράση καιτά παιδιά, θέλησε πρώτα να βεβαιωθί, αν είχαν καμιά μόρφωση, για νά φυλάξη τους πιο έξυπνους για άξιωματικούς του.

Διέταξε λοιπόν να δώσουν σε

κάθε παιδί μιά πλάκα για νά γράψη λίγες γραμμές. Έπειτα, άφου εξέτασε ό ίδιος ό άρχηγός εκείνο που έγραψαν τα παιδιά, διάβασε στην πλάκα ένα από εκείνους τους πρώτους στίχους του Όμηρου.

«Ευτυχισμένοι, τρισευτυχισμένοι εκείνοι που πεθάναν στον κάμπο του Ίλίου. Δεν είδαν τό πένθος της πατρίδος».

Έκπληκτος και συγκινημένος ό άρχηγός, διέταξε να φέρον τον παιδί μπροστά του. Παρουσιάστηκε χωρίς στενοχώρια,

σίεψε και για τα όποια δε μιλούσε ποτέ. Αυτά όλα μου έκαναν κακό και κεντούσαν την περιέργειά μου, αλλά μιά μυστική φωνή, ή φωνή της καρδιάς μου, μου έλεγε ότι ήταν αυτή, ή δίδυμη ψυχή μου, που τον είχε «κάνει» έτσι, καλλιεργημένο, άγαπητό, πνευματώδη, μεταδιδόντας του τόση λεπτότητα και τόσο γούστο.

Κι' έτσι, ό έρωτάς μου προς τη σύζυγο κι' ή ήλεια μου προς τό σύζυγο, άύξαναν τη φιλολογική μου παραγωγή: τα έργα μου έπολλαπλασιαζόνταν από ήρωίδες δε, όμοιες όλες, μελαχροινές και λυγρές, με μεγάλα και μυστηριώδη μάτια, είχα τώρα πιά κατασκευάσει μιάν άτελείωτη σειρά. Μιά μέρα ό επίζηλος κι' εύτυχισμένος αυτός σύζυγος μ' έκάλεσε σε γεύμα σίπιτι του. Φαντάζεσαι τη ταραχή που με κατείχε, ένφ χτυπούσα τό κουδούνι εκείνης της πόρτας. Τό σίπιτι ήταν πλούσιο, αλλά κοινό και ψυχρό, δίχως ίχνος από τη σφαργίδα της τέχνης και του γούστου, που ήμουν βέβαιος ότι θάβλεπα. Ή δίδυμη ψυχή μου μ' έπλησίασε χτενισμένη σά μοντέλλο φιγουρινιού, μ' έχαίρετσε άπαθή, μου έτεινε τό χεράκι της ιωθρά. Φορούσε ένα λευκό φόρεμα, άυστηρό, χωρίς ντεκολτέ, με μιά καρφίτσα στο στήθος, από καθαρό χρυσάφι και σμυράγδια, με δυαντές λάμψεις. Τό γεύμα στάθηκε σαν τό σίπιτι: άφθονο, καλά σεβριζμένο, αλλά ψυχρό. Έγώ σιγομασσούσα καμιά μπουκιά, ό φίλος μου μιλούσε και ή κυρία έτρωγε ήσυχα. Ναί, άγαπητέ μου, έτρωγε και πώ! "Οχι ότι έφανταζόμουν πώς τό σώμα της «ψυχής μου» έτρεφόταν με ποίηση και άναστεναγμούς, αλλά ή μεγάλη εκείνη όρεξη με έτάραζε τρομερά, παγώνοντάς μου τις φλέβες. Με έξέπληττε έπίσης που ό καινούργιος μου φίλος μιλούσε μονάχα περί κοινών πραγμάτων, άποφεύγοντας τα άγαπητά μας θέματα: την Τέχνη και την Πόληση... Μετά τό γεύμα μόνον, βρισκοντας

μιά πρόφαση, μ' ώδήγησε στο γραφείο του κι' εκεί γίνθηκε άλλος άνθρωπος. ό έραστής του ώραιου, ό μελετηρός, ό έρωτευμένος με τα βιβλία. Σε λίγο πρόβαλε ή κυρία, κατσουφιασμένη:

—Τόν καφέ σας έδώ θά τον πάρετε;

—Εμείς συγκατανεύσαμε.

—Έδώ.

—Κι' άύησε ό μορφασμός της άηδίας της.

—Η γυναίκα μου δεν ύποφέρει τις άσυχλίες μου, είπε ό σύζυγος μ' ένα λυπημένο και βιασμένο χαμόγελο κι' έπομένως άπεχθάνεται απόμα και τό δωμάτιο όπου κλείνομαι για νά εργασθώ.

—Έννοια σ' ένα χτύπημα στην καρδιά, που με ζάλισε.

—Α, ή κυρία δεν άγαπά... τα βιβλία;

—Ούτε βιβλία, ούτε έφημερίδες.

—Δεν διαβάσετε σεις;

—Έγώ, ποτέ! Δέηλωσε εκείνη ξερά-ξερά. "Ανώφελα πράγματα. Δεν έχω καιρό για χάσιμο.

—Και λαβαίνουμε, ξέρετε, στο σίπιτι τυπωμένο χαρτί! Περιουσία όλόκληρη έοδεύεται σ' αυτό τό σπιτικό για τα περιοδικά. Είναι τό πάθος του άνδρός μου. "Όσο για μένα ούτε τ' άγγίζω...

Και τόπε αυτό κυττάζοντάς με ήσυχα, λές κι' έπαινούσε τον έαυτό της, σαν μιά καλή κυρία, που δεν έχει, αυτή, κατρίτσια. «Δεν έχω έγώ καιρό!» "Ο σύζυγος εξακολουθούσε να χαμογελά άναγκαστικά.

—Αυτό πάλι, Έλένη...

—Ε, και;

Και με την άγέροχη άπάντηση του έριξε μιά περιφρονητική ματιά, εις την όποια διαβόταν όχι μόνο ή άδιαφορία, αλλά και τό μίσος για ό,τι αυτός έκανε, για τα βιβλία του, για τις χαρές του πνεύματος του, για τον κόσμο εκείνον, που αυτή δεν μπορούσε να εισχωρήση. Ένόησα

με τό πρόσωπό του μονάχα λυπημένο και υπερήφανο, σά να έγνωρίζε την τύχη που τό περιέμενε. Άφου τό παρήγγειλε μιά στιγμή ό στρατηγός σιωπηλά, τό πήρε τό χέρι με καλωσύνη και τό έλειπε:

«'Εσύ που ξέρεις ν' άγαπάς την πατρίδα σου ακόμα και όταν είναι σκλαβωμένη, δείχνεις πώς θέλεις να ζήσης έλεύθερος. Μείνε στην πατρίδα σου παιδί μου».

Μετάφρ. εκ του Γαλλικού του Pollin Δομνίκη Κυριακίδου

τότε, είδα την άβυσσο, που έχώριζε τους δυο αυτούς συντρόφους της ζωής: τον έξυπνον άνδρα από κείνη την κοκκία με τ' άδειαν κεφαλή, τ' άδεια μάτια, την άδεια ψυχή, τη δίχως αίσθημα και καμιάν ιδέα. Κι' έγώ;... Τι τρομερή κι' άπερίγραπτη αίσθηση που έδοκίμασα! Μου φάνηκε πώς στάθηκε μέχρι της στιγμής ένας άθλιος, ύποχρεωμένος να φωνάζω στο μέσον μιάς έρήμου, χωρίς κανείς να μ' άκούη; μου φάνηκε πώς ήμουν βυθισμένος, αφανισμένος κάτω από έναν όγκον γελοίων ποιημάτων και άνώφελων μυθιστορημάτων.

—Η κυρία εξακολουθούσε τα κουνέται: έτοίμασε τον καφέ, κάπνιζε ένα τσιγάρο, άλλ' έγώ δεν την έβλεπα πιά, για μένα είχε πάψει πιά να υπάρχει κι' ό έρωτάς μου τό ίδιο. "Από κείνη τη μέρα δεν έγραφα πιά ούτε μιάν άράδα και έσάραχσα να έρωτεύομαι, αλλά δίχως να ζητώ πιά την δίδυμη μου ψυχή. Και τώρα, βλέπεις, κανείς δεν μου βγάζει από τό κεφάλι ότι ή εύλογημένη εκείνη ψυχή θά ταίριαζε ίσως σε μιά παχιά και κοντή γυναίκα, με μεγάλα πόδια και κοντά χέρια. Ποιος ξέρει... Άλλ' αν μου τόλεγαν τότε, όταν τα χαλούσα μ' όλους μου τους φίλους γιατί ζητούσανε να με γιαιτρεύουν από κείνη την τρέλλα, ξέρεις τί θ' άπαντούσα; Ε;

—Ε; έστέναξε ό άσθενικός έρωτευμένος, ζαλισμένος, σά νάπεφτε απ' τα σύννεφα και κυττάζοντας τον φίλον του μ' ένα ύψος θυματος. Άλλ' έγώ δεν άκούσα τίποτα απ' ότι είπες!...

—Νά! είπε ό προσβύτερος φίλος, με γλυκύτητα. Έτσι θ' άπαντούσα.

ΑΠΟ ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΜΑΣ

Ο ΓΑΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ἡ διαίωσις τῶν οἰκογενειῶν καὶ τοῦ γένους διὰ νομίμου γάμου εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ἦτο ὅχι μονάχα ὑπαγόμενος ἰδιωτικοῦ συμφέροντος ἢ εὐζωίας, ἀλλὰ καὶ σπουδαία φροντίδα τοῦ δημοσίου ὑπὲρ τῆς πόλεως. Εἰς τὰς Ἀθήνας αἶφνης, εἶχε διὰ νόμου ἀνατεθῆ εἰς τὸν ἀρχοντα ἢ φροντίδα, νὰ μὴ ἐρημυντοὶ τὰ σπίτια καὶ ἡ πόλις, εἰς πολλὰς δὲ πόλεις ἡ πολιτεία ἐπέβαλε φόρους καὶ ποινὰς εἰς τοὺς ἀγάμους.

Εἰς τὴν Σπάρτην μάλιστα ἐτιμωροῦντο ὅχι μόνον οἱ ἄγαμοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑψίγαμοι. Οἱ ἄγαμοι κατὰ διαταγὴν τῶν ἀρχόντων γύριζαν τὴν ἀγορὰν γυμνοὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος, τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τραγοῦδι, εἰς τὸ ὅποιον ἀνεφέρετο ὅτι καλὰ πάθαιναν, διότι ἀπειθοῦσαν εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος τῶν. Ἐπὶ πλεόν δὲ ἐστεροῦντο ἀπὸ ὅλας τὰς τιμὰς.

Ὁ γάμος ἐπομένως ἐθεωρεῖτο ὡς ὑποχρεωτικὴ συναλλαγὴ, ὃ ἡθικὸς χαρακτὴρ τῆς ὁποίας προέκυπτεν ὅχι καὶ τόσον ἀπὸ τὴν ἀμοιβαίαν γνῶσιν καὶ κλίσιν τῶν συνερχομένων εἰς γάμον κοινωνίαν, ὅσον ἐκ τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ὁ νόμος ἐδίδεν εἰς τὴν ἐνωσιν τῶν δύο φύλων πρὸς διατήρησιν τῶν βάσεων τῆς κοινωνίας. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔκαμνον γάμον μὲ σκοπὸν τὴν παιδοποιάν, ὑψηλότερος καὶ εὐγενέστερος ἐπομένως σκοπὸς ἐλειπεν ἀπολύτως.

Περὶ εὐγενούς καὶ ἀθώου ἔρωτος, νεανικοῦ ὡς ἀφετηρίας καὶ ἐλατηρίου πρὸς γάμον, δὲ ἀναφέροντων τίποτε τὸ σπουδαῖον οἱ φιλόσοφοι.

Ἡ μεταξὺ τῶν δύο φύλων συνάφεια καὶ σχέσις ἦτο δυνατὴ μονάχα κατὰ τὰς δημοσίας ἐορτὰς καὶ τελετὰς, ἀλλὰ καὶ ἂν κατ' αὐτὰς ἡ κόρη, ἥθελε διααργῆται τὰς θύρας καὶ τὴν κλειδαριὰ τῇ παρθενῶν καὶ εὗρισκε διὰ πλαγίου καὶ λαθραίου βλέμματος τὸν παρόντα ἐραστὴν καὶ μέλλοντα ἀντρα τῆς καὶ τότε ἀκόμη δὲν ἔκαμναν κανέναν λόγον τῆς ἀντιστάσεώς τῆς ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, διότι ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ πάσῃ ἀντρα τῆς ἐκείνων μετὰ τοῦ ὁποίου οἱ γονεῖς τῆς εἶχον συνομολογήσει τὸ διὰ τὸ μέλλον τῆς γαμικὸν συμβόλαιον.

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου συνήπτετο ἢ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ πατέ-

ρος τῶν μελλονύμφων, ὅτε σχεδὸν ἀνεξαιρέτως τὸ συμφέρον ἀπασχολοῦσε τὴν πατρικὴν τους φροντίδα, ἢ ἀπὸ ξένους τοὺς μεσίτας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὑπῆρχον στὴν Ἑλλάδα γυναῖκες αἱ ὁποῖαι ὡς κύριον ἐπάγγελμα εἶχαν νὰ συνάπτουν γάμους, πολλὰς φορὰς δὲ συντελοῦσαν καὶ πισταὶ δοῦλαι διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Τὴν κυριωτέραν διατύπωσιν τοῦ γάμου ἀποτελοῦσε τὸ περὶ αὐτοῦ συμβόλαιον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀπαραίτητον. προηγούμενον καὶ γνήσιον γνώρισμα τοῦ νομίμου γάμου. Ὁ γάμος αὐτὸς ἐλέγετο ὑπέγγυος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀνέγγυοι. Οἱ δεῦτεροι οἱ ἀνέγγυοι δηλαδὴ ἐθεωροῦντο βαρβαρικὴ συνήθεια καὶ τὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα ἐγεννῶντο ἀπ' αὐτοὺς τοὺς γάμους ἦσαν νόθα.

ΠΡΟΙΚΕΣ

Κατὰ τοὺς Ὀμηρικοὺς χρόνους ὁ ἀρραβωνιαστικὸς—μνηστὴρ—ἠγόραζεν τὴν ἀρραβωνιαστικίαν τοῦ ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῆς καὶ πλήρωνε ὡς δῶρα πρόβατα, βόας, μῆλα καὶ πολυτίμη ἀκόμη ροῦχα καὶ ἄλλα γυναικεῖα κοσμήματα καὶ πολὺ σπάνια βελόκοντα παραδείγματα κατὰ τὰ ὁποῖα ἕνας ἀρραβωνιαστικὸς ἦταν προτιμητέος διὰ τὰ ἡθικὰ καὶ πνευματικὰ του προτερήματα.

Ἀπὸ τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα ὁ ἀρραβωνιαστικὸς προσέφερε διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς νόφης ἔπερν μερικὸ καὶ ἐκείνη. Βραδύτερα ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια, νὰ προικίζον οἱ γονεῖς τὸ κορίτσι τους, ἀπὸ τῆς δικῆς τους περιουσίας, κακολογοῦσαν δὲ τὸν πατέρα ἐκείνον ποὺ δὲν προίκιζε τὴν κόρην του, μὲ τὸ δέκατον τοῦλάχιστον τῆς περιουσίας του. Καὶ διὰ τὰς πλεόν φτωχικὰς οἰκογενεῖας ἀναφέρονται προίκες, 10, 20, 30 μνῶν (μία μνᾶ ἦτο ἴση μὲ 100 ἀρχαῖας δραχμὰς). Μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν προίκισε καὶ τὰ κορίτσια τοῦ Ἀριστείδου. Ἡ κόρη τοῦ Ἰπποκρίτου πῆρε προίκα 10 τάλαντα, 2 ἀμέσως καὶ ἄλλα 8 ὑπεσχέθησαν εἰς τὸν γαμβρόν οἱ γονεῖς τῆς.

ΔΙΑΖΥΓΙΑ

Ὁ γάμος διελύετο ἂν τὸ ἤθελαν καὶ οἱ δύο σύζυγοι καὶ πάλιν ἦτο δυνατόν ν' ἀνανεωθῇ ἂν τὸ ἤθελαν ὁ ἕνας μονάχα ἀπὸ τοὺς συζύγους χωρὶς κανένα νομικὸ κώλυμα.

Καὶ ὁ ἕνας ἀκόμη ἀπὸ τοὺς συζύγους εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προκαλέσῃ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου. Ἡ σύζυγος

δὲν ἠδύνατο χωρεῖς λόγῳ καὶ μάλιστα σπουδαῖον, νὰ χωρίσῃ τὸν ἀντρα τῆς καὶ εἶχε ὑποχρέωσιν ν' ἀποδείξῃ διὰ δίκης τοὺς λόγους τούτους. Κυριώτερος λόγος ἦταν κακώσεις ἐκ μέρους τῶν συζύγων.

Ὁ σύζυγος μπορούσε νὰ διώξῃ τὴν γυναῖκα του ἢ αὐθαίρετως ἢ διὰ λόγους σπουδαίους καὶ τέτοιοι ἦσαν ἀπιστία, κακοήθεια ἢ καὶ ἀτεκνία.

Εἰς ὅλα τὰ διαζύγια, ἤτε καὶ αὐτοῦ ἀκόμη ποὺ ἐξεδίδετο διὰ μοιχείαν ἐξαιρουμένου, ὁ ἀντρας ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν προίκα εἰς τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναίκας του.

Κατάλληλος διὰ γάμον ἡλικία ἐθεωρεῖτο διὰ τὰς γυναῖκας τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν διὰ τοὺς ἀνδρας τὸ 30δν ἢ τὸ 35ον ἔτος.

ΤΕΛΕΤΑΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Κατὰ τὰς τελετὰς τοῦ γάμου γενικῶς δὲν παρίσταντο μόνον κατὰ ἰδιαιτέρας περιπτώσεις ἱερεῖς καὶ ἱερεῖς διαφόρων θεῶν, προσιατῶν ἢ προστάτιδων τοῦ γάμου. Οὔτε εἰς τὸν ναὸν προσήρχετο τὸ ξενάρι τῶν μελλονύμφων οὔτε γινώτατε καμμιὰ τελετὴ ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἢ καμμιὰ συμβολικὴ ὑποδοχή. Ἀλλὰ μὲ παντελὴ σχεδὸν ἀπουσίαν ἱερέων καὶ ἱερῶν ἐτελεῖτο ἡ θυσία εἰς τοὺς προστάτας τοῦ γάμου θεοῦ. Ἦσαν δ' αὐτοί, ἡ Ἥρα, ὁ Ζεὺς, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Πειθὼ καὶ ἡ Ἰδώς ἢ Ἀρτεμις, τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες ἐπεκαλοῦντο κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ τὴν λοχείαν.

Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον κατάλληλος ἐποχὴ διὰ γάμον ἐθεωρεῖτο ἡ τετάρτη ἡμέρα τοῦ μηνός, κατ' ἄλλους δὲ ἡ πανσέληνος καὶ ὁ χειμὼν καὶ μάλιστα ὁ μὴν Ταμνιῶν, ὁ ὁποῖος συμπίπτει μὲ τὸν σημερινὸν Ἰανουάριον. Τὴν μέρα τοῦ γάμου γαμβρὸς καὶ νύφη ἔκαμναν λουτρό, τὸ νερὸ δὲ τὸ ἔπερναν ἀπὸ ποταμῆς ἢ πηγῆς ἀπὸ τοὺς πιδ ἐπισήμους σὲ κάθε τόπο. Εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ νερὸ τοῦ νυμφικοῦ λουτροῦ τὸ ἔπερναν ἀπὸ τὴν ὠρεῖαν κρήνην τῆς Καλιγρόνης ἢ ὁποῖα ὀνομάσθηκε κατόπιν ἐννεάκρονος.

Τὸ νερὸ αὐτὸ τὸ κουβαλοῦσαν ἀπὸ τὴν πηγὴν ἢ τὸν ποταμὸν παιδιὰ ἀπὸ τοὺς πιδ κοινινοὺς συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ ἢ τῆς νύφης, τὸ παιδί αὐτὸ ὠνομάζετο λοπιτροφόρος. Ἀλλὰ προπαρασκευὴ συννηθεισμένη μάλιστα ἀπὸ τὸ γάμο, ἦταν ἡ προσφορά ἀπαρχῶν καὶ μάλιστα αἱ ἀπαρχαὶ τῶν τριχῶν τῆς κόρης, τὴν ὁποῖαν ἀπέκει-

ΓΚΟΥΤΝΤΟ ΣΤΑΚΙΝΗ

ΑΙ ΝΟΡΒΗΓΙΔΕΣ ΑΙ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

— Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴν ἀπίστευτον ἐκπληξιν τὴν ὁποῖαν ἐδοκίμασε μιὰ μέρα στὸ Παρίσι μιὰ φίλη μου ἀπὸ τὸ Ὄλοσ. Τὴν ἐγκατέλειπα γιὰ λίγες στιγμὲς, ἐξῶ ἀπὸ μιὰ διτρίνα ἐνὸς μαγαζιοῦ τῆς Ρὺ ντὲ λὰ Παῖ. Ὅταν τὴν συνήντησα πάλι μοῦ εἶπε :

— Θὰ τὸ πιστεύετε ; Μέσα στὰ πέντε λεπτὰ ποὺ μ' ἀφήσατε τρεῖς ἄνδρες μὲ πλησίασαν, χωρὶς καὶ νὰ κυττάξουν τὸ πρόσωπό μου. Ἐνὰς νεαρὸς μοῦ προσέφερεν ἕνα περὶπατο στὸ δάσος τῆς Βουλώνης, ἕνας ἄλλος περὶ γέρος μὲ ρώτησε ἂν θέλω νὰ γίνω μανικὴν καὶ ὁ τρίτος...

Κοκκίνησε, ὅμως, καὶ δὲν μπόρεσα ποτὲ μοῦ νὰ μάθω τί τῆς ἐπρότεινε ὁ τρίτος.

Μιὰ Νορβηγίδα δὲ ποὺ κοκκινίζει εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σπανιώτερα φαινόμενα, ἔστω καὶ ὅταν μιλεῖ μὲ ἕναν Παριζιάνον.

* *

Ἄν καὶ ἡ Σκανδιναυή, ἔχει πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας, τὴν σχέσιν ποὺ ἔχει τὸ φῶς—πρὸς μὲ τὴν γκροβάτα, σὲ ζήτηματα πάθους, μιὰ ἀπροσπολήτη ντροπὴ τὴν καταλαμβάνει. Σ' αὐτὸ τὸ πεδῖον ἔχει μὲ τὰς ἄλλας γυναῖκας τὴν σχέσιν ποὺ ἔχει τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀηδονοῦ μέσα στὸ κοιμισμένο δάσος, μὲ τὴν γελοία φωνὴ τοῦ φωνογράφου ποὺ τελειώνει σ' ἕνα τραβηγμένο τριξίμο.

Ἡ καρδιά τῆς, τὴν ὁποῖαν συχρὰ ἀποκαλύπτει, δίδει τὴν ἐντύ-

ραν πρὸς τιμὴν ἐγγωρίων θεοτήτων.

Μετὰ ταῦτα ἐπῆρχετο ἡ μεγάλη θυσία, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐθυσίαζαν εἰς τοὺς διαφόρους θεοὺς διάφορα θύματα, μοσχάρια ἢ δαμάλια κατὰ προτίμησιν διὰ τὴν συμβολισμένην ὑπὸ τούτων ἀνακίαν καὶ τὴν ἀθωότητα, διὰ τὴν ὁποῖαν ἀπὸ τὰ θύματα ἀφαιροῦσαν καὶ τὴν χολήν.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

πωσιν μιὰς κινηματογραφικῆς ταινίας προβολομένης σιγὰ, σιγὰ ἀλλὰ αἱ ἀντιθέσεις καὶ ἀντιδράσεις εἰς τὰς ὁποίας δύναται νὰ φθάσῃ διὰ νὰ νικήσῃ τὰ ἐμπόδια ποὺ τὴν περιστοιχίζουσιν, μπουρὺν νὰ παρομοιασθῶν μὲ ἄγνωστες χιονισμένες κορυφές.

Ἡ παρατήρησις αὐτὴ, ἐγέννησε μὲ τὴν πέννα τοῦ Ἰψεν, τὸ πρόσωπον τῆς Ἐντας Γκάμπλερ. Αὐτὴ εἶναι ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὴν σύνθεσιν ὅλων τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῶν προτερημάτων τῶν γυναικῶν αὐτῶν ποὺ εἶναι αἱ πρῶτες στὴν Εὐρώπη, αἱ μόνες πρὸς τίς ὁποῖες οἱ ἄλλες γυναῖκες πρέπει νὰ κυττάξουν, ἂν θέλουν καὶ αὐτὲς νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ δειλία τῶν ἀνδρῶν τὰς ἐκλείπει, νὰ δημιουργήσουν μιὰ δική τους θέσιν καὶ νὰ μοιρασθῶν ἐπαξίως μὲ τὸν σύντροφόν τους τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, τὴν καλοπέρασιν καὶ τὴν δυστυχίαν. Ἰδοὺ γιὰτί ἡ Ἐντα Γκάμπλερ φαίνεται σὲ μᾶς ποὺ ἔχουμε μιαν τόσο ἐπιπολαίαν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία δι' ἡμᾶς πάλιν ἀποτελεῖται ἀπὸ μιαν σειράν χειρονομιῶν καὶ κινήσεων, σὰν μιὰ μανικὴ καὶ μιὰ ἐγκληματίας.

Χάρις εἰς τὴν ἀρετὴν τους αὐτῶν, οἱ Σκανδιναυοὶ μπουρὺν νὰ ὑπερηφανεύονται καὶ νὰ ποῦν πῶς εἶναι οἱ πρῶτες γυναῖκες, ποὺ κατώρθωσαν νὰ δώσουν στὴ «σεξουαλιστικὴ» ὑπόθεσιν τὴν πραγματικὴν τῆς ἀξίας καὶ νὰ κάνουν τοὺς ἀνδρας νὰ τὸ ἐννοήσουν. Εἶναι αἱ μόνες ποὺ κατώρθωσαν νὰ θροῦν στὸ βάθος τῆς ἐσωτερικῆς των γαλήνης καὶ τῆς τυραννισμένης καὶ ἡσυχῆς ψυχῆς των, τὸ τέλειον ἰσοζύγιον τῆς σάρκας καὶ τοῦ μυαλοῦ, τὸ ἰσοζύγιον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον βρῖσκει ἐδικολότητα κάθε ἀνθρώπος μὲ λίγη λογικὴ καὶ τὸ ὁποῖον μᾶς φαίνεται ἀνέκαθεν σὰν ἕνας ἀφθαρτος σκοπός.

Ἄς μὴν ὑποθέσῃ κανεὶς, ὅτι ἡ ψυχρότης τῶν γυναικῶν αὐτῶν κα

θιστὰ εὐκόλῳ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἰσοζυγίου τούτου, διότι ἡ σκανδιναυικὴ ψυχρότης ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν φαντασίαν μας.

Αἱ κατακτήσεις των εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀόκνου προσπάθειας, ἥτις τὰς κατέστησεν ἀξίας τῶν ἐξορμήσεων ἐκείνων πρὸς τὸ ἰδεῶδες, τὰς ὁποίας ὁ Ἰψεν ἐτραγούδησεν γράφοντας τὰ ἀπελπισμένα καὶ ἐξάλλα κυνηγητὰ τῶν ἡρώων του στὶς τρικυμίες τῶν φιδῶν. Εἶναι τὸ ἐπίμονον ἀποτέλεσμα τῆς σοδαρῆς πνευματικῆς των καλλιέργειας, διὰ τῆς ὁποίας κατώρθωσαν νὰ πνίξουν τὰ κτηνώδη ἐνστικτὰ των ἢ νὰ τὰ οδηγήσουν εἰς μιάν ὁδόν, ὅπου ἡ λογικὴ συναντᾶται μὲ τὴν φύσιν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀφοῦ ἐπεβλήθησαν ἐπὶ τῆς ζωῆς, ἐδέχθησαν θαρραλέα τὰς ἀνάγκας τῆς, αἱ ὁποῖαι μιὰ προαιωνία παράδοσις μᾶς τὸ ἐδίδαξε, εἶναι τὸ ἀπολειπτικὸν κτῆμα τοῦ ἀνδρός, καὶ ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν των αὐτὴν ἠντλησαν τὴν δύναμίν των.

Ἰδοὺ πῶς ἡ Σκανδιναυή, ἀφοῦ ἐξῆλθεν ὡς σύντροφος καὶ ὅχι ὡς σκιά μετὰ τὸν ἀνδρα τῆς, μπόρεσε νὰ σφυρηλατήσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς καὶ νὰ κατακτήσῃ, οὕτως εἰπεῖν, ὅλας τὰς ἰδιοφύτας, ὅλας τὰς τέχνας καὶ ὅλα τὰ προτερήματα τοῦ ἀνδρός, χωρὶς νὰ λερῶθῃ μὲ κανένα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά του. Δὲν ἄλλαξε φύσιν, οὔτε ἐμολύνθη ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητά των, κατῳρίθωσε δὲ νὰ διατηρήσῃ ἀκέραιον τὸ ἀμόλυτον τῆς θηλικῆς τῆς προσελύσεως.

Ἔτσι ἡ αἰωνία διὰ τοὺς ἀνδρας «γυναῖκα ἐλευθέρων ἡθῶν» ἔγινε ἐπὶ τέλους ἡ πραγματικὴ «γυναῖκα».

Ἀπὸ τὸν καιρὸν, ἄλλωστε, ποὺ ἡ εἰδωλολατρεὶς πρόγονός της ἐνεκαίνιασε τὴν μῦθα τῶν σκί, ἡ Νορβηγίδα ἔμαθε νὰ τρέχῃ μὲ 60 χιλ. τὴν ὥρα μὲ τὰ ἀπλούστερα μέσα.

ΓΚΟΥΤΝΤΟ ΣΤΑΚΙΝΗ

Φέτος δ χειμῶνας ἔπερνε μέρες ἀπὸ τὴν ἀνοιξιν. Πῆξανε τὰ σύνεφα στὸν οὐρανὸν κι' ἡ γῆς μούχλιαζε καὶ χολοπράσινο μοῦσκλομπλάσρωνε τὰ γυνῶν δέντρα. Πουλὶ πού νὰ λαλήσῃ. Κ' ἡ παροιμία: «Μάρτης Παλουκοκάφτης» ἀκουόταν ἀπὸ κάθε στόμα. «Ἀξάφνα σὲ νὰ δόθῃ μυστικά τὸ σύνθημα καὶ ἡ ἀόρατη μπακέτα ὑψώθηκε, ἔπεσε, τὰ σύννεφα ἀνοίξαν κι' ὁ κόσμος πλημμύρισε ἥλιο. Φυλλίσανε τὰ κρυφὰ βλαστάρια κι' ἀρχίσανε τὰ πουλιὰ τὸν ὕμνο τους στὴν ἀνοιξί. «Ἀχ, ναί!... καὶ τὸ αἷμα, σὰ χίλια πουλιὰ στὶς φλέβες ἀρχισε νὰ κελαϊδῇ τὸν ἔρωτα—τὸν ἔρωτα, πού ξαναγεννιήθηκε μὲ τὴν καινούργιαν ἀνοιξί.

Μιά πλατεῖα λουρίδα ἥλιος μπήκε, σὰ γλυκὸ ξάφνιασμα στὸ ἰδιαίτερο γραφεῖο τοῦ Παντιά Βρωονίδη. «Ἀχ, ἡ ἀνοιξί, ἡ ἀνοιξί! Ὁ νέος—διευθυντὴς καταστημάτων καὶ ἐργοστασίων προικῶν—σηκώθηκε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τὸν ἔσπρωξε μὲ κέφι τὴν πόρτα καὶ βγήκε στὸ διάδρομο. Ἐκείνη τὴ στιγμή χτυποῦσε τὸ κουδούνι τῆς ἀπόλυσης τῶν ἐργαζομένων. Προχώρησε καὶ στάθηκε στὸ πλατύσκαλο καὶ μὲ δόλμη, πού τοῦ ξυπνοῦσε ἡ νέα ἀνοιξί, κνττοῦσε τὰ κορίτσια πού περνοῦσαν ἀπὸ μπροστά του καὶ κατεβαίνανε σὰν ποτάμι, πού κατηφορίζοντας ἀρχίζει τὸ μουρμουρητό.

«Ἀχ, ἡ ἀνοιξί... ἡ ἀνοιξί!... Σὰν τὰ καρποδέντρα, πού πρῶτα δέχονται τὸ ἀνοιξιάτικο μήνυμα, τὰ νορρασμένα κορμιά τῶν ἐργαζομένων κορίτσιων ντυθήκανε τὰ λευκά καὶ ρόδινα. Ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς πλάτυνε τὴν ἀναπνοὴ τους κι' ἔνιψε τὰ χλωμά προσωπάκια. Καὶ τῆς Ἀννας ἀκόμα τὰ νιάτα (γνιασμένα καὶ σοβαράνιάτα σὰν τοῦ λυγροκόρμου κυπαρισιοῦ) σκιρτήσανε μὲ τὸ πρῶτο γλυκὸ θάλσος τῆς ὀψιμης ἀνοιξίς. Καθὼς πρὸς βαίνει, μὲ τὰ χέρια σηκωμένα, πασχίζοντας νὰ περιμαζέψῃ κάτω ἀπὸ τὸ καπέλλο τῆς κόμπους σγουρὲς τοῦφες μαλλιών, πολὺ πλούσιες καὶ φανταχτερές, ἀταίριαστες μὲ τὸ φτωχὸ τῆς ντύσιμο καὶ τὸ συλλογισμένο τῆς ὕψος, μὲ φωτοβολίδα ἀπὸ τὴν πλαϊνὴ πόρτα π' ἀνοίγοντο, ἀναψε μίαν ἀνυπόσταχτη τοῦφα κι' ἀντίφεξε τὸ καθάριο βλέμα τῆς.

Ὁ Παντιάς, διασπλάττωσε τὰ μάτια κι' ἀρχισε νὰ κατεβαίνει πλάι τῆς. Πρὶν βγῇ ἀπὸ τὸ κατάστημα βρήκε τὸν τρόπο νὰ βρεθῇ καταντικρὺ τῆς καὶ νὰ τῆς ρίξῃ καὶ μὴ φράσι. Τί; ὦ, σχεδὸν τίποτα! Κάποια μικρὴ φράση γιὰ νιάτα, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ στολισμέν ὡς μὲ μόνιμα λουλούδια κα-

πέλλον μιὰς μεσόκοπης κυρίας πού βγαίνει καὶ τούτῃ ἀπὸ τὸ κατάστημα κι' ἡ «Ἀννα ἀπάντησε μ' ἕνα χαμόγελο... γιατί ἦταν ἀνοιξί...

Πέρσῃ ἡ ἀνοιξί ἔπερνε μέρες ἀπὸ τὸ καλοκαίρι.

Ὁ Παντιάς εἶχε στηλωθεῖ τὸ βλέμμα του στὴν «Ἀννα καὶ τῆς ἔρριξε καὶ μιὰ μικρὴ φράση γιὰ νιάτα, μὰ ἡ «Ἀννα ἔσκυψε στὴ δουλιὰ σὰν κορίτσι πού τὸ ἐπηρεάζει ἡ συμβουλὴ τῆς νουνῆς του κι' ὁ Παντιάς δὲ ξανατόλμησε, γιατί ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα δυνάστεψε τὸ καλοκαίρι, κι' ἡ δόλμη πού τοῦ γεννιέται τοῦ Ἀπριλομήνη ἔπεσε.

Ἐρωτικές ἐπιχειρήσεις ὁ Παντιάς, ἔκαμνε μονάχα τὴν ἀνοιξί. Τὶς ἄλλες ὥρες τοῦ χρόνου καθότανε φρόνιμος καὶ κοιτοῦσε τὶς ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις τοῦ οἴκου «Βρωονίδη καὶ Υἱοῦ». Μιὰ φυσικὴ δειλία, βοηθούμενη κι' ἀπὸ μιὰ αὐστηρὴ ἀνατροπὴ, τὸν ἔκανε τέλεια δειλὸ κι' ἀδέξιος στὸν ἔρωτα. «Ἐπερνε νὰ βοηθῇ κι' ὁ ἀνοιξιάτικος ὁργασμὸς γιὰ νὰ τολμήσῃ. Πέρσῃ, ὁλάνεργη ἡ ἐποχὴ πῆγε χαμένη. Σπαταλήθηκε στὸ ρομάντισμο μὲ μιὰ νέα ζωντοχίρα πού ἔκανε «πολιτικὴ ἀποκαταστάσεως» καὶ μονάχα στὸ τέλος περιμαζεύοντας δλάναιρη τὴ θέλησί του, ρίχθηκε στὴν «Ἀννα, μὰ ἦταν πιά ἀργά. Ἡρθε τὸ ἀπὸ καλοκαίρι. Κι' ὁ Παντιάς γύρισε στὶς ὑποθέσεις τοῦ ἐμπορίου.

Μὰ νὰ πού ξανάρθε ἡ ἀνοιξί, ὅλα τὴν μαρτυροῦν κι' ὁ Παντιάς ἀρχίζει ἀπ' ἐκεῖ πούχε σταματήσει: Στυλῶνει τὸ βλέμμα του στὴν «Ἀννα καὶ τῆς ρίχνει μιὰ μικρὴ φράση γιὰ νιάτα, κι' ἡ «Ἀννα ἀκούει ἰώρα, σὰν κορίτσι πού ξέχασε ὁλότελα τὴ συμβουλὴ τῆς νουνῆς, κι' ἀπαντᾷ μ' ἕνα χαμόγελο.

Τὸ σπῆτι τῆς «Ὀλγας δὲν εἶνε μακρὰ. Συχνὰ στὶς ἀρχοντικές συνοικίες, στὸ κέντρο ἐνὸς τετραγώνου περιγυρισμένου ἀπὸ δρόμους μὲ πλατεῖα πεζοδρομια, εἶνε παλαιὰ μισορεμπωμένα σπῆτια πού συνομινοῦν μὲ σκοτεινὲς στοῖες ἢ στενὰ περάσματα. Κι' ἡ «Ἀννα ἔτρεχε στὴς «Ὀλγας κι' ἐχαιρὸταν τὴν ἀνοιξί, πού ἦταν ἕνα γεγονός στὴ φύσι καὶ μέσα τῆς καὶ μαζὶ πονοῦσε, πονοῦσε τὴν καημενοῦλα τὴ μισερὴ φιλενάδα τῆς.

Ἀχ, ὁ νόμος τοῦ ἀδιαχώρητου δὲν ἔχει πέταση καὶ γιὰ τὶς ἀνθρώπινες καρδιές!

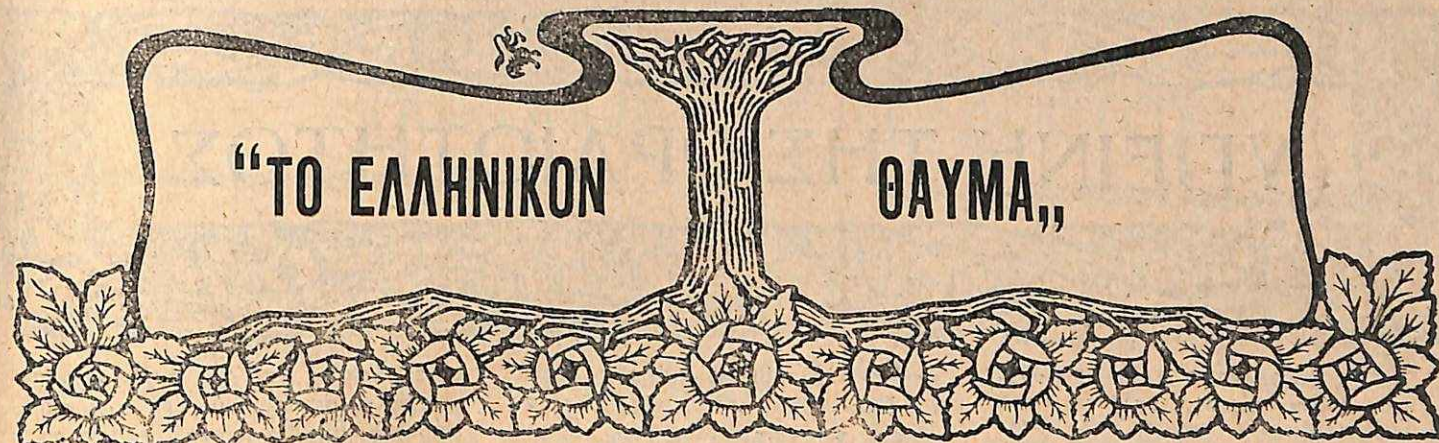
Ἕνα παιδί πουλούσε βιόλες—ἀσπρες μυρωδάτες βιόλες». «Νὰ πάρω λίγες γιὰ τὸν καλὸ χρόνο, εἶπε καὶ σταμάτησε. Μὰ ἐνῶ ξεχωρίζε τὰ κλωὰ πούθελε, συλλογίστηκε πῶς δὲν

ἔπρεπε νὰ μπῇ στὴς «Ὀλγας, ἔτσι μὲ λουλούδια... Ὁσέ μου, Ὁσέ μου, τὴν καμένη... τὴν καμένη. Ἕνα πουλί, σὰ μεθυσμένο ἀπὸ τὸ φῶς, πετάρισε στὸ διάβα τῆς, κι' αὐτὸ τὸ ἕνα πουλί τῆς θύμησε ἐναδλάκαιρο κοπάδι πουλιά, χαρὰ γέλοια, παιγνίδια μιᾶς μέρας περσινῆς: Μιὰ μέρα κυριακτικὴ, δλοήμερη ἐκδρομὴ, ἀνθισμένα, χορτάρια, καθάρια νερά, νιότη, νιότη. «Ὁσέ μου! ἀπὸ πού εἶχε μαζευτεῖ τόση νεολαία, τόση ξεγνοιασιά, τόση ἐλπίδα, ἐλπίδα... Ἦσαν χαρὰ Θεοῦ ἐκεῖνη ἡμέρα... κι' εἶχαν τρέξει κι' εἶχαν κυλισθεῖ στὸ χορτάρι. Ναί, μεστωμένα κορίτσια καὶ παλληκάρια γελοῦσαν καὶ ξεφώνιζαν σὰ μωρὰ παιδιὰ—καθὼς ἐκεῖνα πού παίζουν στὴ στοὰ αὐτῇ τῇ στιγμῇ. Καὶ στὸ μερτικό τῆς «Ὀλγας εἶχε πῆσει ἡ πιδὸ πολλὰ χαρὰ, τὰ πιδὸ πολλὰ γέλοια κι' ἐλπίδα. Ἀναβαίνοντας τὴ στενὴ σκαλίτσα, θαρρεῖ πῶς τὴν βλέπει ξαπλωμένη στὸ χορτάρι καὶ νὰ γελᾷ, νὰ γελᾷ... «Ὁσέ μου νάβγῃ σὲ καλὸ τοῦτο τὸ γέλοιο, παρακαλοῦσανεκάθε τόσο τὰ φτωχὰ ἐργατικά πλάσματα, ἔχοντας τὴν πικρὴ πείρα πῶς ἐκεῖ πούνε τὰ πολλὰ γέλια, ἐκεῖ κι' ἡ φθονερὴ μοῖρα παραφυλάει. Ἡ «Ὀλγα δὲν ἔχει γελᾶσει πολὺ; ἡ «Ὀλγα ἔχει κλαίει ἀπὸ τότες πολὺ!

«Ἀχ, τὸ κακὸ πού τὴ βρήκε δὲν εἶναι σὰν ἐκεῖνα πού περνοῦν, λησμονοῦνται, ξαναρχίζει νὰ κυλᾷ πιδὸ δμορφῇ ἡ ζωῇ. Ἐχασε ἕνα πόδι. Τὸ δεξὶ ἀπὸ ἐνα θαυμάσιο ζευγάρι πόδια... Ἡ «Ἀννα τὸ εἶχε δει ζωντανό, γερό καὶ τὸ καμάρινε... καὶ τὸ παίνεσε... καὶ τὸ πασάτεψε γυνῶν. Καὶ τὸδε ἄρρωστο, πονεμένο καὶ τὸ περιποιήθηκε. Καὶ τὸδε πεθαμένο παραρριζοῦντο στὸ χειρουργεῖο... κι' εἶδε πού τὸ θάβανε στὴ γῆς. Ὁσέ μου! σὰ χρονιὸ παιδί...

Ὅσες ὥρες ἐλεύθερες τῆς ἄφινε ἡ δουλειὰ, ὅλα τὰ κυριακόγιορτα κι' ὁλάναιρες ἐργασίες πού τὶς χασομεροῦσε τὶς ἀφιέρωνε στὴν «Ὀλγα. Εἶχε μπεῖ βαθειὰ στὸ νόημα τῆς μοῖρας τῆς καὶ ἡ ἀφοσίωσή τῆς δὲν εἶχε ὀρια.

Καὶ τί θλιβερό καθήκο: νὰ παραστέκῃ σὲ μιὰ τέτοια περίστασι καὶ νὰ πρέπῃ νὰ βροῖσῃ λόγια παρηγοριᾶς. Στὴ γυναικα πούθαψε ἄντρα χρυσὸ στήριγμα, ἀκριβὸ, στὴ μάνα πούθαψε παιδί ἀγγελοῦδι... καὶ βροῖσκει νὰ πῇ: «μὰ στὴν κόρη πούθαψε τὸ πόδι τῆς, μὲ τὴ γάμπα, μὲ τὸ μισὸ μπουτί... τὴ λὲς πού τὸ πιάνει στὴν καρδιά. Λέγοντας μάταιες παρηγοριὲς αὐτοκοροϊδεύεσαι, κτυπιέσαι. «Ὀλγα, «Ὀλγα κἄνε ὑπο-

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

II

Ἡ συμβολὴ τοῦ Σοφοκλέους στὴν τραγωδία εἶνε γιγαντιαία. Προκάτοχος του καὶ δάσκαλός του ἦταν ὁ Αἰσχύλος, ὁ γίγας τῆς δραματικῆς τέχνης, ὁ «Ἀτλας τῆς τραγικῆς ἐμπνεύσεως πού οἱ ἥρωες του ἦσαν Θεοὶ καὶ τέκνα Θεῶν πού τὰ δράματα του εἶχαν τὴ φλόγα καὶ τὴ λάμψη τῆς ἀστραπῆς τοῦ τερψικέραννου Δία, πού ὅλες τὶς ἐμπνεύσεις του ἔτις ἀντλούσε ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὰ βάθη τοῦ Ταρτάρου, πού οἱ προμηνεῖς του πάλαιον νικηφόρος μὲ τοὺς Θεοὺς τοὺς ἴδιους κι' οἱ δυνατοὶ κι' ἀλύγιστοι δι-

μονῇ... «Ἀχ... καὶ κλαῖς πιδὸ γοερά ἀπὸ τὴν δυστυχισμένη, ἴσως καὶ σκιαχτὴ ὁ πόνος τῆς καὶ καλμάρη. Καὶ τί βαρεῖα δουλειὰ νὰ νταντεῖς ἕνα δυστυχισμένο πλάσμα, πού ἡ περηφάνεια του καὶ κάθε ἄλλο γερό αἰσθημα χαθήκανε, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκτιμῇ καμμιὰ ἀγάπη καμμιὰ καλοσύνη. Ἡ «Ὀλγα θεωροῦσε τὸν ἑαυτὸ τῆς θαμμένο κι' ἤθελε μονάχα νὰ τὴν κλαῖε. Ἡ μάνα τῆς, δὲν εἶχε πιά δάκρυα νὰ κλαῖ, γιατί στερεῖναν οἱ βροίεες τῶν ματιῶν τῆς στὴ φροντίδα γιὰ τὸ ψωμί... Ὁσέ μου! Ἡ ἔργοι τῆς ζωῆς τὴ στέρνωσε κι' ἡ μισερὴ τὴν ἔλεγε: «ἀκαρδὴ κι' ἀναίσθητη γυναῖκα». Ἡ φιλενάδα ἔκλαιε—ἐκλαίε, κι' ἀγκοῦσε, κι' ἡ μισερὴ ἀχόρταγη γιὰ οἶκτο, εἶχε πάντα στὸ στόμα καὶ στὰ μάτια τὴν ἀπαίτησι: «κλάψε μὲ κλάψε με...»

Ὁλάναιρο μισόχρονο ἀπὸ τότες πού τὴ φέρανε ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο, καὶ μένει κατάνοιχη σὰν ἕνας σωρὸς συμφορᾶς. Ἀπορίχνει μὲ δύναμι κάθε περιποίησι καὶ ἐφευρίσκει τρόπους νὰ βασανίσῃ φιλενάδα καὶ μάνα. Τεχνολογεῖ φράσεις δυστυχίας, πού σπαράζουν σὰν μαχαίρες, τοὺς ρίχνει κάθε στιγμή δπαινιγμούς πῶς μ' ὅλα ταῦτα αὐτὲς εἶναι γερὲς κι' ἔχουν μιὰ δυνατότητα εὐτυχίας, ἐνῶ αὐτὴ εἶναι σκατεμένη—ἡ μισὴ θαμμένη στὴ γῆς—καὶ δὲν ἔχει παρὰ τὸ προνόμιο τῆς λύπης. Καὶ μὲ ξῆλο ἐπισκόπου προσπαθεῖ νὰ φυλάξῃ γιὰ πάντα τὴν δλοκληρότητα τῆς δυστυ-

πλῶναν τὰ φτερά τους κι' ἔγερναν τὸ κεφάλι κάτω ἀπὸ τὴν φοβερὴ εἰμαρμένη πούχε κάμει πρωταγωνίστρια τῆς τραγωδίας τοῦ Σκεφθῆτε τί ἄθλος πελώριος κι' ὑπεράνθρωπος ἦταν τὸ ἔργο τοῦ Σοφοκλέους. Ἡ τραγωδία εἶχε φτάσει, πιά στὴ ψηλότερη κορφή τῆς ἐμπνεύσεως, ἦταν ἡ μούσα τοῦ ὑπεράνθρωπου, τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀπιαστοῦ καὶ τοῦ μυθικοῦ, τὸ πέταγμα στὶς ὑπερκόσμιες σφαῖρες τοῦ θούλλου. Ἐπρεπε νὰ τὴν κατ. βάσῃ, γαλήνια κι' ἡρεμα δίχως νὰ τὴν πληγώσῃ, δίχως νὰ τῆς τσακίσῃ τὰ φτερά, νὰ τὴν βάλλῃ νὰ πατήσῃ μὲ τὴ θέλη-

χίας, ἀπαιτῶντας νὰ βεβαιώνεται μὲ ἐνάργειαν αὐτὸ τὸ προνόμιο. (Μιὰ φιλενάδα πού κατεῖτε τὴ τέχνη νὰ χωρατεύῃ καὶ νὰ κάμῃ τοὺς ἄλλους νὰ ξεδιψῇ διώχθηκε). Ἡ «Ἀννα, πού εἶχε μπεῖ βαθειὰ στὸ νόημα τῆς θλιβερῆς τῆς μοῖρας, πού στὴ λαχτάρα τῆς λησμονοῦσε τὸν ἑαυτὸ τῆς, δὲν ἀκουσε ποτε τῆς νὰ τῆς πῇ: «Τί θὰ γινόμουν ἂν δὲν εἶχα ἐσένα...

—Ἀχ, δὲν πειράζει... ἡ φτωχοῦλα. Ἐχει ὑποφέρει τόσο πολὺ... καὶ τῆς ἀνεγνώριζε τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἐγωίστρια καὶ τυραννική. Ἡ φιλενάδα, ποτε δὲ δοκίμασε νὰ πῇ πῶς ἔπρεπε νὰ πάρῃ ἀπόφασι καὶ νὰ ἀρίσῃ τὸ στῆμα. (Ἡ ἀπλή, μὰ βαθειὰ ψυχὴ τῆς καταλάβαινε πῶς ὑπάρχει μεθῶσι στὴ δυστυχία... νάρκωσι μέσα στὴν ὁποία συντηρεῖται ἡ ζωὴ δταν δὲν τρέφεται ἀπὸ τὸ γάλα τῆς χαρᾶς).

Ἡ μάνα τόλμα καὶ τὸ παράλεγε. «Πρέπει νὰ τὸ πάρῃ ἀπόφασι καὶ νὰ ξεδόσῃ ὁ νόος τῆς». (Μὲ τὴν πείρα τοῦ πολυβασανισμένου τῆς βίου ἐννοίωθε πῶς μιὰ δυστυχία πού διαρκεῖ γίνεται συνήθεια μὲ τὴν ὁποία ἡ ζωὴ ἐξοικειώνεται). Κι' ἔλεγε μάλιστὰ πῶς πρέπει νὰ πῇ: «Δόξα σοι ὁ Θεὸς πού ἔχω τὰ μάτια καὶ τὰ χέρια μου γερά καὶ νὰ πιάσῃ δολειὰ μὴ καὶ ὁ προνοστάμενος τῆς εἶπε πῶς μπορεῖ νὰ πάρῃ ἐργασία κατ' οἶκον». Σ' αὐτὰ ἡ μισερὴ ἀπαντοῦσε μὲ μεγαλειώδη ὁργὴ ἡ γέτα σέτα αἰλμυ πεθαμένη...»

(Ἐπεται συνέχεια)

στὴ τῆς τὰ πόδια στὴ γῇ, ν' ἀντικούσῃ τὸν ἄνθρωπο, νὰ τραγουδήσῃ τὶς ἐπίγειες λύπες καὶ τὸν ἀνθρώπινο πόνο, ν' ἀντικαταστήσῃ τοὺς ἀθάνατους μὲ τοὺς θνητοὺς, νὰ δώσῃ μορφή στὸ ἄυλο καὶ σάρκα καὶ ὁσὰ στὴν ἰδέα, νὰ κινήσῃ τὶς βαθύτερες χορδὲς τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς.

Μὲ λίγα λόγια, νὰ στήσῃ τὸ θρόνο τῆς τραγωδίας στὴν πραγματικότητα, παίρνοντας τὸν ἀπὸ τὴ φαντασία... Καὶ τὸ κατώρθωσε μὲ τὸν ὁραϊότερο τρόπο μὲ τὶς πετυχημένες μεταρρυθμίσεις του. Κατήργησε τὴν τριλογία ἀπὸ τὸν ἴδιο μῦθο... Ἀρχισε νὰ διαγωνίζεται χωριστὰ δράμα πρὸς δράμα... Κι' ἔτσι, ἀπελευθερωμένος ἀπὸ τὸν περιορισμὸ τοῦ νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὸν ἴδιο μῦθο τρεῖς τραγωδίες, πῆρε γιὰ θέμα του, τὸ σημεῖο πού ἔβρισκε καταλληλότερο γιὰ δράση. Κι' ἐνῶ στὸν Αἰσχύλο τὴ πρώτη θέσι κατέχουν οἱ Θεοί, στὸν Σοφοκλῇ τὴν παίρνουν οἱ ἄνθρωποι... Οἱ Θεοὶ μένουν πάντα ὑπερτατοὶ κύριοι, μὰ τώρα στέκονται λίγο μακριὰ κι' ἔτσι ἡ δράση ἂν καὶ ὁδηγεῖται πάλι ἀπ' αὐτοὺς φαίνεται ἀνθρώπινη—στὴν ἀνάπτυξή τῆς καὶ θεῖα μόνο στὴ φύση. Τὸ κύριο γι' αὐτὸν εἶνε ἡ ἀνθρώπινη θέλησις. Ὅχι ἰδεαλιστικὴ ὅπως στὸν προμηνέα πού εἶνε ἡμίθεος κι' ἐπομένως ἀνώτερος ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ θανάτου, οὔτε τόσο ὑπερβολικὴ καὶ μεταστωμένη σὰν τοῦ Ὁρέστη καὶ τοῦ Ἑτεροκλῇ πού ρίχνεται μεθυσημένη στὸ ἔγκλημα καὶ στὴ θυσία. Εἶναι μιὰ θέλησις—ἀφημένη μόνο στὶς δικές τῆς δυνάμεις, λογικὴ ἐσκεμμένη, αὐτὴ πού ἀποτελεῖ τὴν οὐσία τοῦ ἀνθρώπου καὶ πού τὸν τιμᾷ τὴν ἴδια ὥρα πού τὸν καταστρέφει.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ

(*Ἀρθρὸν τοῦ Πολωνοῦ ψυχολόγου Δρs St. Brajer. Κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Ἀθ. Ἀδα-μασούλη, ἀπὸ τὴν διεθνή γλῶσσαν Ἀ' Ἑσπεράντο*).

Ἀπατάσθε, ἀξίεραστος ἀναγνώστρια ἂν νομίζετε ὅτι μπορεῖ νὰ ναι ὠραῖος χωρὶς νὰ ἀξίζη τίποτα. Διότι ἡ ἀληθινὴ ὠραιότης δὲν ἐξαρτᾶται μονάχα ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐκφράση καὶ ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ δέρματος. Μπορεῖ κανένας νὰ ἔχη κλασικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ νὰ ναι ἀντιπαθητικὸς καὶ ἄχαρις, μπορεῖ νὰ ἔχη χαρακτηριστικὰ διαφορετικὰ πολὺ ἀπὸ τὰ κλασικὰ, καὶ ὅμως μὲ αὐτὴ νὰ μπορῇ νὰ γοητεύῃ ἄλλους.

Ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ ἐξαρτᾶται ἡ ἐκφράσις τοῦ προσώπου; Νὰ, ἔνα ἐρώτημα σπουδαῖο καὶ στὸ ὁποῖο καλούμεθα νὰ ἀπαντήσουμε χάριν τῶν ἀναγνωστρίων μας.

Ἡ ἐκφράσις τοῦ προσώπου ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα ποὺ μᾶς κυριαρχοῦν, ἡ δὲ κατάστασις τοῦ δέρματος ἀπὸ τὴν υγιάν μας. Εἶναι ἀπόλυτα ἀληθινόν. Ἐπὶ ἀπὸ τὰς σκέψεις ποὺ κυριαρχοῦν ἐξαρτᾶται καὶ δημιουργεῖται τὸ πρόσωπον. Ὁ ῥαταὶ καὶ μεγαλόφυχοι σκέψεις διδοῦν στὸ πρόσωπο μὴ διαφορετικὴ μὰ ἀπόλυτα διαφορετικὴ ἐκφράση παρὰ αἱ κακοβούλοι καὶ ταπεινοὶ εἶναι εὐκόλως νὰ διαγνώσῃ κανένας τὸν χαρακτήρα ἀπὸ τὰς ἐκφράσεις τῆς φυσιογνωμίας.

Ἡ ἀνθρωπίνη ὕψις εἶναι ἕνας καθρέπτης τῆς ἐσωτερικῆς ψυχικῆς καταστάσεως. Ὑπάρχει μὴ φανερὴ ἁρμονία μεταξὺ τοῦ ἡθικοῦ καὶ τῆς ἐλκυστικότητος, καθὼς καὶ μεταξὺ τῆς ἡθικῆς καὶ φυσικῆς ἀσχημίας. Αὐτὸ εἶναι τόσο βέβαιον, ὅσο τὸ γεγονός ὅτι ἡ αἰωνία Δύναμις ἔδωκε σὲ καθὲν τῆς πλάσματος διαφορετικὴν μορφήν. Ἄν ἔχη τὸ πνεῦμα δυνάμεις, ποὺ διοργανώνουν τὴν ὕλην, τόσο περισσότερο μπορεῖ νὰ ἐπιδράσῃ εἰς τὴν εἰς τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν υγιάν. Σύμφωνα μὲ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς κλίσεις ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ψυχροσύνησιν σχηματίζονται μῦς, ποὺ ἐξαρτῶνται

ἀπὸ τὰς ἐλευθέρως κινήσεις, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο, καὶ οἱ μῦς τοῦ προσώπου, τὸ σχῆμα τους καὶ αἱ κινήσεις τους πρῶτα δημιουργοῦν τὴν ὠραιότητα παρὰ τὴν ἀποκρουστικότητά.

Κάθε μορφασμὸς τοῦ προσώπου ποὺ ἂν ἐπαναληφθῇ πολλὰς φορὰς π.χ. γέλοιον, κλάμα, θυμὸς, δισταγμὸς, εἰρωνεία κλπ. ἀφίνει σημάδια ποὺ διευκολύνουν τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἰδίων κινήσεων.

Πολλὰς ρυτίδας ἔχουν στὰ γεραστικά τους οἱ ἐμπαθεῖς ἄνθρωποι παρὰ οἱ ἥμεροι. Οἱ ἐμπαθεῖς κἀμουν μορφασμοὺς καὶ ζαρώνουν τὸ δέμα τους πρὸς πολὺ συχνὰ καὶ αὐτὸ σχηματίζει τίς ρυτίδας.

Ὅλα τὰ μέρη τοῦ ὀργανισμοῦ ἀποτελοῦν ἕνα σύνολον καὶ ἀμοιβατὰ ἐπιδρῶν τὸ φανερώναι τὸ κίτρινον καὶ γεμάτον ρυτίδας πρόσωπον, τὸ προδίδει ἡ χαμηλὴ φωνὴ κατὰ διάφορον τρόπον, τὸ ταλαντευόμενον βᾶδισμα, τὸ γράψιμον κλπ. Τὸ σχῆμα τὸ δηλητηριάζουν, ἡ τὸ διατηροῦν καὶ τὸ θεραπεύουν ἀκόμη οἱ καρποὶ, ποὺ τοῦ σπέρματος τοῦ ἐσπεριε τοῦ πνεύματος. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι πολλὰς φορὰς ἡ ὠραιότης πρωτίστως εἶναι ἀπόδειξις υγιείας. Ἄν ἡ ἀρετὴ ἐξωραΐσῃ καὶ ἐπιδρᾷ ἀντίθετα τὰ χαμηλὰ πάθη, ποῖος δύναται νὰ ἀρνήσῃ, ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐνισχύει τὴν υγιάν, καὶ τὰ χαμηλὰ πάθη ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἀσθένειαν; Μὴ κρυφῇ δικαιοσύνη ἔλασκει ἡ Φύσις, βραδεῖαν ἀλλὰ ἀναπόφευκτον. Γνωρίζει αὐτὴ, ὅτι τὰς ἀτιμίας, ποὺ κρύπτονται στὸ ἀνθρώπινον βλέμμα καὶ διαφεύγουν τὴν ἀνθρώπινον δικαιοσύνην. Ἡ ἐνέργειά της εἶναι αἰώνιος, ὅπως καὶ τὴν ποὺ λαμβάνει δυνάμεις ἀπὸ τὰς αἰωνίους πηγὰς, καὶ ἐξαπλώνεται σὲ πολλὰς γενεάς. Ἐγγονος ὁ ὁποῖος σκέπτεται ποῖον εἶναι τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου του εὐρίσκει τὴν λύσιν εἰς τὰς ἀμαρτίας τῶν προγόνων του.

Πολὺ καλὰ γνωρίζουν οἱ ψυχολόγοι πόσο ἡ ψυχὴ ἐπιδρᾷ σ' ὅλην τὴν ὕλην τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνα πρόσωπον δὲ καὶ πόσο κλασικόν, ἂν ἀκτινοβολῇ ἀπὸ υγιάν καὶ ἀρετῆς, εἶναι περισσότερο πολὺ μάλιστα περισσότε-

ρο ἐλκυστικὸν ἀπὸ τὰ πολὺ ὠραία χαρακτηριστικὰ, ποὺ φέρουν σημάδια ἀνηθηκότητος καὶ ἀσθένειας. Τὶ εἶναι ὠραιότης ἂν ὄχι ὀργανικὴ υγιάν; Δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ γίνῃ περισσότερο ὠραῖος, ἂν δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ καλλίτερος καὶ πρὸς πολὺ ὑγιής; Γιὰ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ψυχῆς στὸ σῶμα ὁ W. Lutoslawski λέγει:

«Τὸ χαμόγελον εἶναι τὸ κυριώτερον μέσον ἐξωραΐσεως τοῦ προσώπου. Ἄς φαντασθῶμεν μὲ μὴ δύναμι, ὅτι τὸ πρόσωπό μας θέλωμε νὰ τὸ κάμωμε ὠραῖον ὅσον πρόσωπον ἀγάλλματος, γεμάτον ἀπὸ θέλησιν καὶ εὐγένειας. Μποροῦμε νὰ τὸ κατορθώσωμε ἂν ἐξυψώσωμε τὴν σκέψιν. Κάθε μας εὐγενικὴ σκέψις ἐξωραΐζει τὰ χαρακτηριστικὰ. Μποροῦμε νὰ ὑποβοηθήσωμε τὴν ἐξύψωσιν τῆς σκέψεως μὲ τὴν μελέτη καὶ κατανόησιν τῶν ἔργων μεγάλων συγγραφέων».

Κάποια πολὺ ζωγραφισμένη καὶ φιλάρεσκῃ δεσποινίς, συνήντησεν ἕνα σκῆλον, ποὺ ἡ ὠραία του ἐκφράσις καὶ ἡ ἐλκυστικότης τοῦ προσώπου τοῦ τὴν ἔκαμαν νὰ ζηλέψῃ. Τοῦ ἔκαμε τὴν ἐρώτησιν, τί κάμνει γιὰ νὰ μὴ γίνεταί γέρος καὶ νὰ ἔχη τόσο γαληνιατὰ καὶ ἐλκυστικὴ ἐκφράσιν, τῆς ἔδωκε δὲ ἐκεῖνος τὴν ἀπάντησιν: «Ἐπικοινωνῶ διαρκῶς μὲ τοὺς ἀθανάτους μὲ τὸ διάβασμα τῶν ἔργων τους. Εὐδαρστηθῆτε νὰ διαβάξετε κάθε μέρα κατὰ τὸς μεγάλους ποιητὰς καὶ θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπό σας ἡ ἐκφράσις τῆς μεταοδοξίας, τῆς ζήλοφθονίας, τῆς φαντασιοπληξίας, ποὺ ἀδυνατεῖ νὰ σκεπασθῇ τὸ κοκκινάδι».

Ἡ δροσιὰ τοῦ προσώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν καθαριότητα καὶ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος, ποὺ καὶ αὐτὸ πάλι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν υγιεινὴν κατὰστασιν τοῦ ὀργανισμοῦ. Τὴν υγιάν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀποκτήσῃ καὶ νὰ διατηρήσῃ μονάχα μὲ τὴν ἡθικὴ ζωὴ. Ἐκεῖνος ποὺ νομίζει ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ χάπια καὶ σκονάκια, μὲ κοκκινάδια καὶ ἀλοιφὰς πρέπει νὰ εἶναι πολὺ ἀφελής. Ἐκεῖνος ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ δηλητηριάζῃ τὸν ὀργανισμόν του μὲ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Τὸ ζήτημα τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν σημειωθείσης προόδου τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅλα τὰ πεδία δὲν κινεῖ πλέον τὸ ἐνδιαφέρον. Στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν μας, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνθρωπίνης προόδου ποὺ ἔχει ἀφαιρεθῇ τῆς εἰς τὴν πρωτόγονον ἐποχὴν τῆς ζωῆς τοῦ ὀργανικοῦ βασιλείου θὰ εἶνε κατὰ φύσιν καὶ δὲν θὰ ἔχει ἄμεσον ἐνδιαφέρον καὶ θὰ διατελῇ εἰς οἷαν σχέσιν πρὸς ἡμᾶς ἔχει ἡ ἀληθὴς φύσις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς καὶ ἄλλα φαινόμενα, ἅτινα ἀπετέλουν μυστήρια διὰ τοὺς προγόνους μας. Μία πιθανὴ παραλλαγή, τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους καὶ ἐξελίξεως εἰς ὑπερανθρώπους καὶ νέας τάξεις ἀνθρώπων ὑπερτέρας φύσεως τελειότεραν ἔχόντων ψυχὴν ἐδρικομένην εἰς περὶ σφαιρὰν ἐπικοινωνίαν μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ σύμπαντος παρουσιάζει μέγιστον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν φαντασίαν, τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὴν ἐπιστήμην.

Ἡ πρόοδος ἀποτελοῦσα τὸ κυ-

ριώτερον μέλημα τοῦ ἀνθρώπου δὲν θὰ σταματήσῃ ἰδίως τώρα, ποὺ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἔχει ἀποκτήσῃ τὴν τάσιν καὶ ἄσβεστον τὴν δίψαν πρὸς πλείονα δύναμιν καὶ πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ζωὸν ἐνστικτων ποὺ ἦτο κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπροχώρησε πρὸς αὐξοῦσαν ὁλοκλήρως ἐνείδησιν καὶ λογικότητα, θὰ εἴνῃ δὲ πρὸς πληρεστέραν ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἀναπτύσσων πάντοτε τὴν ἐλευθερίαν τῆς γνώσεώς του καὶ τὴν δημιουργικότητα.

Ὅτι οὗτοι σκεπτόμενοι, βασιζόμεθα ἐπὶ τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος καὶ εἰς τὰς σχετικὰς παρατηρήσεις ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ὀφειλομένην προοπτικὴν καὶ τὴν δέουσαν ἀφαίρεσιν τοῦ παρόντος.

Τέσσαρες, πλείονες ἴσως, ἑκατοντάδες χιλιάδων ἐτῶν ἐκτελέσθησαν διὰ νὰ ἐξελεγχθῇ ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ ἀνθρωποειδῆς εἰς ἀνώτερον δυνάμει τῆς αὐγῆς τῆς διανοητικῆς ἡ-

καφέ, τσάϊ καὶ ἄφθονον κρέας, ἐκεῖνος ποὺ ἀναπνέει συνεχῶς ἀκάθαρτον ἀέρα, ἀποφορὰς, καπνὸν, νὰ μὴ περιμένῃ δόξησιν ἀπὸ καλλυντικὰ. Τὶ μποροῦμε νὰ ποῦμε διὰ τὴν ἀντιπαθητικὴν καὶ τόσο ἀνθυγιεινὴν ζωὴν τῆς ἐποχῆς τοῦ προσώπου, ποὺ τόσο διαδόθηκε καὶ μᾶς κάμῃ νὰ θαυμάζωμε ὅταν συναντήσωμε ἕνα «φυσικὸν» πρόσωπον; Ἐκεῖνες αἱ γυναῖκες ποὺ εἶναι πραγματικὰ ὠραῖες μεταχειρίζονται πολὺ διαφορετικὰ μέσα καλλοπισμοῦ. Ἀναφέρω τὴν Καν Ποακὲ ποὺ ἦταν σὰν κοριτσάκι, τὴν στιγμὴν ποὺ αἱ συνομιλικαὶ τῆς ἦσαν γραταὶ πιά. Καὶ στίς γυναῖκες ἀκόμη ἐπιδροῦσεν ἡ καλλονὴ τῆς καὶ ἐνόμιζαν ὅτι μετεχειρίζετο κάποιο μυστικὸν καλλυντικόν. Ὑπῆρχαν γυναῖκες ποὺ τὴν κατηγοροῦσαν ὅτι εἶχε σχέσεις μὲ πονηρὰς δυνάμεις. Μέχρι τοῦ θανάτου τῆς καὶ πέθανε 72 χρονῶν διατήρησεν δροσερὸν καὶ χωρὶς ρυτίδας πρόσωπον. Τὰ φάρμακα ποὺ μεταχειρίζετο τὰ ἀπεκάλυψε κατόπιν ὁ ἰδιαιτέρως τῆς γιαντρός. Τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν νεότητά νὰ διατηρήσῃ σὲ τέτοια ἡλικία, ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτῇ γυναῖκα τίποτε ἄλλο δὲν μετεχειρίζετο, παρὰ νερό καὶ βροχὴς.

Ἡ Ἀδολφίνα Πάνι, ποὺ μέχρι γῆρας βαθὺ διετήρησεν ὠραῖον καὶ δροσερὸν τὸ πρόσωπον, ὅταν τὴν ρώτησαν διὰ τὰ καλλυντικὰ ποὺ μετεχειρίζετο ἀπάντησε: «Δὲν ἔχω δέμα κροκοδείλου, διὰ τὸν λόγον ὅτι πάντοτε τρώγω πολὺ ἐλαφρὰ καὶ πίνω μονάχα νερό καὶ γάλα. Κοιμοῦμαι μονάχα 6 ὥρες. Ποτὲ δὲν κλείνω τὸ παράθυρον, φροντίζω μονάχα νὰ μὴ γίνωνται ρεύματα. Παίρνω ἕνα λουτρὸν ζεστὸν κάθε μέρα, τὸ πρόσωπό μου καὶ τὸ λαιμό μου τὰ πλύνω μὲ νερό χλιαρὸ καὶ μάλιστα τὸ βράδυ. Τὸ πρῶτον πλύνω μὲ ῥοδόκερον καὶ σκουπίζομαι μὲ μαλακὴ πετσέτα».

Ὁ Θεόσοφος J. Jankowski εἰς τὸ ἔργον του «Μαγεία τῆς ὀμορφίας» ἔγραψε τὰς παρακάτω συστάσεις διὰ τὴν συντήρησιν τῆς γυναικῆς καλλονῆς: «Νὰ ἐπιθυμῇς νὰ εἶσαι ὠραία. Νὰ ζῆς ὠραία. Νὰ σκέπτεσαι ὠραία. Νὰ διατηρῇς τὴν ἡμερίαν πάντοτε. Νὰ ἔχῃς πεποθήσιν στὸν ἑαυτὸ σου. Νὰ σιωπᾷς καὶ νὰ συγκεντρώνῃς. Νὰ κάμνῃς καθημερινῶς ἀναπνευστικὴν γυμναστικὴν. Νὰ δημιουργῇς μίαν ἰδεώδη εἰκόνα τῆς ὠραιότητός σου καὶ νὰ τὴν ἀτενίζῃς. Νὰ τρώγῃς λίγο καὶ νὰ πιστεύῃς».

λικίας. Καὶ κατόπιν ἐντὸς 25.000 ἐτῶν συνετελέσθη ὁ ὅλος ἀνθρώπινος πολιτισμός. Ἡ περίοδος τῆς ὀργανώσεως τῆς κατευθύνσεως, τῶν ἐφευρέσεων τῆς γνώσεως, τῆς συσσωρεύσεως πνευματικῶν δημιουργῶν. Καὶ παρ' ὅλα ταῦτα, ἕνα μέρος τῆς ἀνθρωπότητος ἔμεινεν ὀπίσω, τὸ ἄλλο τὸ προωδευμένον βλέπει ἐμπρός του νὰ ὑψώνωνται τείχη ἀδιαπέραστα καὶ ὄρια.

Πολλοὶ διανοοῦμενοι θεωροῦν τὴν ὀργανικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς λήξαν. Παρατηροῦν ὅτι οἱ παντοδύναμοι φυσικοὶ παράγοντες τῆς ἐξελίξεως, ὡς εἶνε ἡ μόνωσις, ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ καὶ ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος ἐπανέστησαν νὰ ἐπενεργῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Κάθε γενεὰ, κάθε ἔτος ἀκόμη, ὁ ἀνθρώπος ἀποβαίνει ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς ἐπιδράσεις, αἱ ὁποῖαι τοῦ ἐπεβάλλοντο κατὰ τὸ παρελθόν καὶ ἐπειδὴ σήμερον δὲν ὑπάρχουν φυσικαὶ μεταβολαί, μὲ τὰς ὁποίας νὰ μὴ δύναται ὁ ἀνθρώπος νὰ προαρκεσθῇ, ἔχει ἐπέλθῃ ἕν εἶδος ἰσοροπίας μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς φύσεως, ἕνα τέλος ἐπομένως τῶν προσωπικῶν μεταβολῶν.

Τὸ ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε πλαστικὸς, εἶνε φανερόν εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἱατρικοῦ παρατηρητοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπολόγου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν δύναμιν, τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν ὀδόντων καὶ τῶν σιαγόνων καὶ τὰς διαστάσεις τῶν λοιπῶν ὀργάνων συμπεριλαμβανομένων καὶ τοῦ ἐγκεφαλίου, ὡς καὶ λειτουργικὰς ιδιότητας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς διανοητικῆς δυνάμεως, ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς μεταβαλλομένας συνθήκας. Οἱ ἀδελφοὶ ἀντίδρασις εἶτε βελιωτικὴ, εἶτε μειωτικὴ, ἐπαναλαμβανομένη ἐντὸς τῶν ὕμνων στοιχείων, πρὸς ὀργανικὴν τροποποίησιν. Καὶ ὀρισμέναι συνθήκαι μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἄγουν εἰς κληρονομικὰ χαρακτηριστικὰ, τὰ ὁποῖα εἶνε στοιχεῖα καὶ δείγματα ἐξελίξεως.

Ἡ ἐξήγησις.

— Τόση ἀγάπη ἔχεις γ' αὐτὸ τὸ σκυλάκι καὶ τὸ κοτῆς ἔτσι σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά σου;

— Δὲν τὸ κρατῶ ἀπὸ ἀγάπην, ἀλλὰ μοῦ ἐκατάπε ἕνα σελίνι.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΛΟΓΙΑ

Η ΤΥΧΗ

ΙΩΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΛ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΟΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ἡρώτησαν κάποτε, λέγει ὁ μῦθος, τὴν Χολέραν διὰ τί ἔχει τὴν σκληρότητα νὰ σκοτώνῃ δωρεὰν τοὺς ἀνθρώπους εἰς κάθε τῆς ἐπιδημίας καὶ ἐκείνη διευαρτηρῆθῃ μέ ἀποδείξειε ὅτι ἀπὸ τοὺς ἐκατὸ θνήσκοντες μόνον οἱ δέκα εἶνε πραγματικὰ θύματά της, ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι χάνονται ἀπὸ τὸν φόβον των. Φαντάζομαι ὅτι κάτι πρόμοιον θὰ εἶχε ν, ἀπαντήσῃ καὶ ἡ Τύχη εἰς ὅσους τὴν κατηγοροῦν διὰ τὴν μοχθηρίαν μὲ τὴν ὁποίαν καταδικάζει τόσον πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν κόσμον· θ' ἀπεδείκνυνεν ὅτι ἐλάχιστα εἶνε συγκριτικῶς τὰ πραγματικὰ της θύματα καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ παραπονοῦμενοι κατὰ τῆς τύχης των θὰ ἔπρεπε νὰ καταρῶνται μάλλον, τὸ κεφάλι των. Αὐτὸ δὲ εἶνε τόσον βέβαιον, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ τυφλὴ θεὰ οὔτε διὰ τὰς ἀδίκους συκοφαντίας συγκινεῖται, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν μέλει διὰ τὴν ἀχαριστίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ πραγματικῶς αὐτὴ τοὺς εὐηργέτησεν, καυχῶνται ὅτι ὀφείλουν τὰς ἐπιτυχίας των εἰς τὴν ἀξίαν των. Ὁ μῦθος δηλοῖ ὅτι ὑπάρχει, θεδαίως εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου κάποιον μικρὸν περιθώριον διὰ τὴν ἐπέμβασιν αὐτοῦ ποῦ λέγεται τύχη ἢ μοῖρα, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα δημιουργὸς καὶ ὑπεύθυνος τῆς τύχης ἐκάστου εἶνε ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ σπάνιον μειδίημα τῆς τύχης πρέπει νὰ ἔχῃς μυαλὸ διὰ νὰ τὸ ἐπωφεληθῇς καταλλήλως, διότι ὑπάρχουν καὶ ἀνθρωποὶ τοὺς ὁποίους κατέστρεψεν ἡ

εὐνοία τῆς τύχης, ὅπως καταστρέφει τὰ χαϊδεμένα παιδιὰ ἢ μωρὰ ἀγάπη των γονέων των. Ὡστε εἰς κάθε σου περίστασιν καὶ μάλιστα εἰς τὰς δυσχερεστὰς τοιαύτας, μὴ μεμφιμοιρῇς ἀνοήτως κατὰ τῆς τύχης σου, ἀλλὰ φρόντισε νὰ συλλογισθῇς πρῶτον μήπως ἔπαισεις, ὁ ἴδιος — ὑπὸ ἐχεμύθειαν, ἐννοεῖται, τὸ πρᾶγμα — καὶ προσπάθησε νὰ συνετισθῇς ἀπὸ τὴν δῆθεν ἀτυχίαν σου διὰ νὰ διορθώσῃς ἢ προλάβῃς εἰς τὸ μέλλον κάθε τοιαύτην «δυσμένειαν τῆς τύχης». Ἐπὶ τέλους εἶνε καὶ ἀξιοπρεπέστερον νὰ ὁμολογήσῃς τὴν ὑπαιτιότητά σου παρὰ νὰ παριστᾷς τὸν ἑαυτὸν σου ἕρμαιον καὶ παίγνιον μιᾶς τυφλῆς

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Τὸ πρῶτο μου εἶναι ἄνθος ὡραιότατο
τὸ δεύτερο κράτος μέγιστον
τὸ σύνολόν μου φρούτα νόστιμα

Τι εἶναι;

Μὲ τὸ πρῶτο μου πολλαπλασιάζεις
Μὲ τὸ δεύτερό μου ντύνεσαι
Καὶ μὲ τὰ δύο μαζί συνεννοεῖσαι μὲ
τοὺς φίλους σου

Τι εἶναι;

Γιατί πάμε τὸ ἄλεσμα στὸ μῦλο;

Μὲ τὸ πρῶτο τῆς φωνάζεις νὰ σὲ πλησιάσῃ
Μὲ τὸ δεύτερο λὲς τὸ ὄνομα ἐνὸς μεγάλου Γάλλου στρατάρχη

Τι εἶναι

ΕΘΝΙΚΟΝ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΔΕΙΚΝΥΟΜΕΝΟΝ ΑΠΟ ΤΑΣ ΔΥΣΚΟΛΟΥΣ ΣΤΙΓΜΑΣ
ΠΟΥ ΔΙΕΡΧΟΜΕΘΑ

Ἑργασία ἐντατική. — Οἰκονομία μεγάλη. — Προτίμησις παντὸς προϊόντος ἐγχωρίου, ἔστω καὶ κατωτέρου. — Νὰ μὴ βγάζωμε τὸ χρῆμα μας ἔξω ἐκτὸς ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ, φτωχαίνοντες οὕτω καὶ τὸν τόπον μας καὶ ξεπέφτοντες καὶ τὴν δραχμὴν μας.

Ἡ ἐφαρμογὴ του ἀνατίθεται εἰς τὴν ἐθνικὴν μας φιλοτιμίαν.

θεότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδρυσαν ἀνέκαθεν βωμόν λατρείας ὅλοι οἱ λιποτάκται τοῦ ἀγῶνος τῆς διοπάλης. Καὶ πραγματικῶς ἂν σὲ καταιρέχῃ ἡ τύχη, ἀνεξαρτήτως δηλ. τῆς ἰδίας βουλήσεως καὶ ἐνεργείας, πάλιν εὐκολώτερον θὰ τὴν κατανικήσῃς, ἂν τῆς κηρύξῃς ἀνδρικῶς τὸν πόλεμον καὶ ἀντιτάξῃς νικηφόρως εἰς τὰ πλήγματα τῆς τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν σου, τὴν ἐντασιν τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς θελήσεώς σου, ὅλην τέλος καὶ ἀκεραίαν τὴν ψυχὴν σου δυναμικότητά. «Τοὺς τολμηροὺς ἡ τύχη βοηθεῖ», δὲν τολμᾷ νὰ τοὺς κατατρέξῃ.

Ἀλέξ. Ἰ. Γεωργιάδης
ιατρός

ΧΡΗΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΙΣ

— Μπαμπᾶ, τί θὰ πῇκατάχρησις οἰνοπνεύματος;

— Θὰ πῇ νὰ μεταχειρίζεται κανεὶς τὸ οἰνόπνευμα γιὰ ἄλλας χρήσεις, ἔξω ἀπὸ τὸ πόσιμο.

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Παρακαλοῦμεν τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, Σουδᾶν Ἀβυσσινίῳ, Αὐστραλίᾳ, Τουρκίᾳ ἀγαπητοὺς συνδρομητάς μας, νὰ μᾶς ἐμβάσουν τὴν συνδρομὴν των καὶ ὅσοι τυχὸν δυσκολεύονται νὰ ἀποστείλωσι τὴν ἐτήσιαν ἢ ἀποστείλωσι τοῦλάχιστον τὴν ἐξάμηνον ἢ ὅποια λήγει εἰς τὸ μεθεπόμενον φύλλον. Ἐχόντες ὑπ' ὄψει των ὅτι μὲ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ συναλλάγματος τὰ ἔξοδα τῆς ἐκδόσεως σχεδὸν ἐδιπλασιάσθησαν ἐλπίζομεν ὅτι θὰ προθυμοποιηθῶσιν εἰς τὴν εὐλογον φιλικὴν μας ταύτην παράκλησιν.

ΑΠΟ ΤΟ ΟΚΤΑΗΜΕΡΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Μετὰ τὴν πρὸ ἡμερῶν φιλοπάτριδα χειρονομίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου νὰ καλέσῃ τοὺς ποιοῦντας τὴν χώραν τοὺς πολίτας νὰ βοηθῇσιν νὰ ἀντιπάλαισῃ αὕτη κατὰ τῆς οἰκονομικῆς καταγίδος ἡ ὁποία τόσον ἀπειλητικὰ ἐνέσκηψε, καταθέτων ἕκαστος τὸν ἀρραβῶνα τού, ἢ ὅτι ἄλλο χρυσαφικὸ εἶχε, εἰς ἄλλην χειρονομίαν, ἔξ ἴσου ὠραίαν καὶ φιλοπάτριδα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πρακτικὴν καὶ καρποφόρον, προβαίνει τὴν λήξασαν ἐβδομάδα ὁ πρὸς ἀναζωογόνησιν τῶν ἀποναρκωμένων ἡθικῶν κινήτρων τῆς ἑλλήν. κοινωνίας ἀπαύστως κινούμενος καὶ δρῶν ὑπεράξιος τοῦ ὑψηλοῦ του ἀξιώματος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Καλεῖ τὸν ἐφημεριανὸν κλῆρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς συγκρότησιν Συνεδρίου, τὸ ὁποῖον νὰ σκεφθῇ πῶς ὁ κλῆρος, εἰς μίαν τόσον δύσκολον στιγμὴν τῆς πατρίδος δύναται ν' ἀποβῇ χρησιμώτερος καὶ νὰ δράσῃ ἐπωφελέστερα ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας, ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, ὑπὲρ τῆς χερμαζομένης χώρας μας.

Θεῶρετος ὄντως σκέψις. Ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία τῆς εἶνε ἄραγε εὐκολος; Ὅχι μόνον δὲν εἶνε εὐκολος, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶνε δυσκολωτάτη. Ἡ τοιαύτη ἡ τοιαύτη ἐπιτυχία τῆς ἐφαρτὰ ἀπὸ δύο παραγόντας: τὸν ἐντεῦθεν πομπὸν καὶ τὸν ἐκεῖθεν ἀποδέκτην. Τὸν κλῆρον τοιούστιν ὁστις μὲ ἔνθεον ζῆλον καὶ πίστιν νὰ ἀναλάβῃ ν' ἀποτινάξῃ τὴν νάρκην καὶ νὰ γαλβανίσῃ τὸ ἀδρανεῖον κοινωνικὸν μας σῶμα καὶ κατὰ μονάδας καὶ κατὰ σύνολον καὶ τὸ κοινόν, τὴν οἰκογένειαν, τὸ ἄτομον, ὑπὲρ τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ ἡ προσπάθεια τῆς ἀναζωογονήσεως. Σταθμίζοντες καλῶς τὴν κατάστασιν, εὐρίσκομεν ὅτι οὔτε ὁ πομπὸς — ἐν τῷ συνόλῳ του ἡ καὶ ἐν τῇ πλειοψηφίᾳ του — εἶνε κατὰλληλος, οὔτε ὁ ἀποδέκτης πρόθυμος, διὰ μίαν ἐκαστοῦ ἐπιτυχίαν. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ ἀξία, ἡ ἐκδοτικότητα, ἡ εὐστροφία, ὁ ἔνθεος ζῆλος καὶ ἡ ἔνθεος πίστις ἐκείνων ποῦ πρωτοστατοῦν εἰς τὸ ὠραῖον αὐτὸ ἔργον. Διότι τὰ εὐκολὰ ὅλοι μποροῦν νὰ τὰ ἐπιχειροῦν καὶ ὅλοι νὰ τὰ κάνουν. Τὰ δύσκολα ὁμως, τὰ ἐπιχειροῦν καὶ τὰ ἐκτελοῦν οἱ ὀλίγοι καὶ ἐκλεκτοὶ. Καὶ τὸ ἔργον τῆς ἡθικῆς καὶ ψυχικῆς ἀναπλάσεως εἶνε δυσκολώτατον, πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ νῦν. Τὸ θερησκευτικὸν αἰ-

σθημα τοῦ λαοῦ εἶνε χαλαρωμένον καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους ἔχει ἐκλείψῃ κί' ὅλας. Ἐχει λοιπὸν ἀνάγκην καὶ ἀνάγκην ἐπείγουσαν, τονώσεως. Καὶ κηρύσσομεν τὴν ἀνάγκην τῆς τονώσεως τοῦ θερησκευτικοῦ αἰσθήματος ὅχι ὡς θερησκολλητικοί, οὔτε ὡς ἱεροκήρυκες, ἀλλ' ὡς ψυχραῖμοι παρατηρεῖται καὶ ἐρευνεῖται τῶν Ἑλληνικῶν καταστάσεων, ὡς κοινωνιολόγοι ἀφ' ὑψηλοῦ. Καὶ λοιπὸν ἐφ' ὅσον ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εὐρίσκεται καθυστερημένος εἰς ἀνθρωπιστικὰς ἀντιλήψεις — χωρὶς πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ψυχικὴν ἐκχέρσασιν καὶ αἰ φυσικαὶ ροπαὶ του τὰ καὶ ἐνστικτὰ του ἔχουν μείνῃ ἀκαλλιέργητα καὶ ἀμάλλαχτα, ὁ μόνος ἀποτελεσματικὸς χαλινὸς κατ' αὐτὸν εἶνε τὸ θερησκευτικὸν αἶσθημα. Ἀλλὰ τίς θὰ τονώσῃ, τίς θὰ τὸ ζωογονήσῃ τὸ θαυματουργὸν θερησκευτικὸν αἶσθημα; Τίς θὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτὴν τὴν νεκρανάστασιν του; Ποίᾳς ἰδίᾳ ιδιότητος πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ τὸν ἄθλον τοῦτον ἐπιχειρῶν; διὰ νὰ ἐγγυῶνται αὐταὶ ὅτι ἡ ἐπιχειρουμένη ὑπ' αὐτοῦ ἀναζωογόνησις τοῦ θερησκευτικοῦ αἰσθήματος δὲν θ' ἀποβῇ φιλολογικὴ πομπόλυξ; Τίς; Ἀλλὰ μᾶς τὸ εἶπεν ἡ ἐμβροθύεια τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου. «Ἡ ἔνθεος πίστις καὶ ὁ ἔνθεος ζῆλος». Ἐκεῖνοι ποῦ θ' ἀναλάβουν τὸ ἔργον τοῦ ἀναζωογονητοῦ, τοῦ ἐμπνευστοῦ, πρέπει νὰ ἐμφοροῦνται πρωτίστως οἱ ἴδιοι ἀπὸ «ἔνθεον ζῆλον καὶ πίστιν». Πρέπει, προσπαθοῦντες νὰ ἐμπνεύσουν τοὺς ἄλλους, νὰ εἶνε πρωτίστως αὐτοὶ ἐμπνευσμένοι, ἔνθεοι. Πρέπει ὅσα θὰ λέγουν, σα θὰ συμβουλεύουν, ὅσα θὰ διδάσκουν, νὰ τὰ αἰσθάνονται βαθύτατα νὰ ἀποτελοῦν τὸ δευρόνιον τῆς ἡθικῆς καὶ θερησκευτικῆς ζωῆς των. Νὰ μὴ εἶναι ὑπαγορεύσεις τῆς μορφωμένης τυχὸν διανοίας των μόνον, ἀλλὰ ἐκχύλισμα τῆς θερμῆς ψυχῆς των, ἀνάβυσμα αὐθόρμητον τοῦ φλογεροῦ πόνου των, φωνὴ διάτορος τοῦ θεϊκοῦ πόθου των, ὁπότε καὶ μόνον κάθε λόγος των, κάθε διδασκαλία των δὲν ἐφαρμόζεται μόλις βῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη των, ἀλλὰ φθάνει, δρορίζει καὶ ἐμποτίζει εὐφραντικὰ τὴν ψυχὴν, τὰ κατὰβῃ τῆς ψυχῆς των διδασκόμενων. Ριζοβολεῖ, ἀνθίζει καὶ καρποφορεῖ. Ἀλλως, κήρυγμα ἄνευ ἔνθεου πίστεως, εἶναι σπορὰ ἄνευ μεστοῦ σπόρου. Κατὰ θεῖαν δέ, ὡς φαίνεται, οἰκονομίαν, μόνον τὰ μὲ

«ἔνθεον πίστιν» διδασκόμενα εὐρίσκουν προθυμὸν τὸν ἀποδέκτην τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ ἄλλα, τὰ ὑπαγορευόμενα μόνον ἀπὸ τὴν διάνοιαν, τὰ μὴ ἔχοντα καμμίαν ἄλλην θειοτέραν πηγὴν, φθάνουν μέχρι τῆς διανοίας τοῦ ἀκροατοῦ, σταματοῦν ἐκεῖ, τὴν πλουτίζουν ἴσως, ἀλλὰ χωρὶς νὰ φθάνουν πολὺν δὲ περισσότερον νὰ ἀρδεύουν τὴν ψυχὴν.

Ἀλλὰ τέτοιους ἄραγε κληρικούς, μὲ «ἔνθεον πίστιν» μὲ «ἔνθεον ζῆλον», ἔχει ἡ Ἑλλὰς σήμερον; Τὸ εἶναι εἶνε ἀναμφισβήτητον. Μόνον τὸ πόσους ἔχει εἶνε συζητήσιμον. Καὶ ὡς γνωστὸν «ἕνας Κοῦκος ἀνοίξιν δὲν φέρει». Ἐγκεῖται λοιπὸν τὸ ζήτημα εἰς τοῦτο: Τὸ πῶς θ' ἀποκτήσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερους κληρικούς μὲ «ἔνθεον πίστιν καὶ ζῆλον». Τὸ πῶς ὁ ἐμπνευσμένος Ἀρχιεπίσκοπος θὰ μεταγγίσῃ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλειτέραν μερίδα τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κλήρου τὰς θείας ἐμπνεύσεις του, τὰς ὠραίαις τῆς ψυχῆς του ἀναπλάσεις, τὰς ὑψηλὰς τῆς διανοίας του ἀνατάσεις, τὴν χριστιανικὴν ἀφιλοχεματίαν του, τὴν θεϊομορφὸν φιλαλληλίαν του, τὰς ἀποκαθαρμένους ἀποπύσας ιδιοτελείαν κληρικὰς σκέψεις του;

Μπορεῖ ὁ σοφὸς Ἀρχιεπίσκοπος νὰ μαζέψῃ νὰ συλλέξῃ καὶ νὰ καλλιέργησῃ, ἕνα αὐτάρκειον κληρικῶν μὲ ἀναμφισβήτητον ψυχικὴν ἀνωτερότητα, μὲ ἔνθεον πίστιν καὶ ζῆλον, ἀνεξαρτήτως τῆς εἰδικῆς αὐτῶν μορφώσεως; καὶ αὐτοὶ νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς προῖόντι καὶ ὡς περιοδεύοντες ἐμπνευσταὶ διὰ τὴν ἡθικὴν καὶ θερησκευτικὴν ἀναζωογόνησιν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς; Διὰ τὴν τόνωσιν τοῦ ἡθικοῦ καὶ θερησκευτικοῦ αἰσθήματος;

Διὰ τὰς μεγάλας σημασίας ἐνδείκνυνται μεγάλα, ἀποφασιστικὰ χειρουργικὰ ἐπεμβάσεις. Τίς παρ' ἡμῖν θὰ τὰς ἐνεργήσῃ, ἔχων τὸ χεῖρ ἄτρωτον, τὸν νοῦν διαυγῆ, τὴν γνώσιν σοφὴν καὶ τὴν ψυχὴν δλοθέρμον καὶ δλοπρόθυμον;

Ἀς εὐχηθῶμεν νὰ ἐνδειχθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ ὡς τοιοῦτος, νὰ ἐνδειχθῇ καὶ ὁ κατὰ φύσιν καταλλήλότερος ἐκείνος ὅστις εἶνε καὶ ὁ κατὰ θεῖαν ἀρμοδιότερος; ὁ τῶν Ἀθηνῶν Ἀρχιεπίσκοπος.

ΣΤ'.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΜΟΥΖΕΤΤΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

— Ωστε, ο καλλιτέχνης με λύπηνη έδλεπε να προσεγγίξη ή στιγμή, καθ' ήν έπρεπε να χωρισθ ή Μουζέττα, ή όποια ένώ επέτρεπε εις τόν Μάρκελλον να τής φιλή τά χέρια, τόν λαιμόν και διάφορα άλλα έξαρτήματα, περιορίζετο να τόν αποκρύψ η ήπιώς όσάκις έπιχειρούσε να έκπορθήσ η τήν καρδιά τής.

— Όταν έφθασαν εις τήν πόλιν, ό Ροδόλφος άφ ήκε τόν φίλον του με τήν νέαν, ή όποια παρεκάλεσε τόν καλλιτέχνην να τήν συνοδεύσ η με χρι τής θύρας τής.

— Θά μου έπιτρέψετε, δεσποινίς, να έρχωμαι να σάς βλέπω; ήρώτησεν ό Μάρκελλος. Θά σάς κάμω τήν προσωπογραφία σας.

— Άγαπητέ μου, διεύθυνσιν δέν μπορώ να σάς δώσω—άπήντησε ή Μουζέττα—έφ' όσον αύριον, πιθανότατα, δέν θά έχω. Μά, θά περάσω έγώ να σάς δώ και να διορθώσω και τό ρούχο σας, πού έχει μιά τρύπα τόσο μεγάλη, πού θά μπορούσε να τό σκάσ η κανείς από μέσα χωρίς να πληρώσ η.

— Θά σάς περιμένω σάν τόν Μεσσία, ειπε ό Μάρκελλος.

— Όχι δά τόσον καιρόν ειπε γελώντας ή Μουζέττα.

— Τι χαριτωμένο κορίτσι! έλεγεν ό Μάρκελλος προχωρών άργά. Είναι ή θεά τής ευθυμίας. Δυό τρύπες θ' άνοιξ η στο ρούχο μου.

Δέν είχε προχωρήσ η τριάντα βήματα, κι' έννοιωσεν έλαφρό κτύπημα στήν πλάτη του. Ήταν ή Μουζέττα.

— Άγαπητέ μου κύριε Μάρκελλε—τού λέγει—είσαστε ίππότης γαλάτης,

— Είμαι δέβαια! Ό Ρούμπενς και ή κυρία μου, ίδού τό έμβλημά μου.

— Έ τότε, άκούστε με και βοηθήσατέ με, ευγενή ίππότα, έξηκολούθησε ή Μουζέττα, ή όποια είχε κάποιαν ιδέα φιλολογίας. Ό σπιτονοικοκύρης μου μου πήρε τό κλειδί του δωματίου μου, και είναι ένδεκα ή ώρα, νύκτα. Με έννοείτε;

— Σάς νοιώθω, ειπε ό Μάρκελλος ένώ προσέφερε στή Μουζέττα τόν βραχίονά του.

Και τήν ώδήγησε στο έργαστήριό του.

Ή Μουζέττα μόλις έκρατείτο στα πόδια τής από τήν νύστα· έν τούτοις είχε τήν δύναμιν για να πη στον Μάρκελλον, ένώ του έσφιγγε τό χέρι.

— Δέν θά ξεχάστε αυτό πού μου ύποσχεθήκατε.

— Ω Μουζέττα, χαριτωμένο μου κορίτσι, ειπεν ό καλλιτέχνης με μικράν συγκίνησιν, έρίσκεσαι κάτω από φιλόξενον στέγγη· κοιμήσου ήσυχα, καληνύκτα. Έγώ φεύγω.

— Γιατί φεύγεις; ειπε ή Μουζέττα, με σφαλισμένα σχεδόν τά μάτια. Δέν φοβάμαι καθόλου, σάς βεβαιώ. Έπειτα είναι δυό τά δωμάτια, πλαγιάζω στόν κανεπέ σας.

— Ό καναπές μου είναι πάρα πολύ σκληρός σάν να είνε τό στρώμα του από χαλκία. Θά σάς φιλοξενήσω στο κρεβάτι μου, κι' έγώ θά ζητήσω να με φιλοξενήσ η κάποιος φίλος μου, πού μένει παρακάτω. Έτσι θά είναι πιό καλόν. Ευρετε, μου άρέσει να κρατώ τόν λόγο μου. Μά είμαι είκοσι δυό χρόνων και σείς δεκαοκτώ, Μουζέττα.. Φεύγω. Καληνύκτα..

Τό πρωί στάς όκτώ, ό Μάρκελλος επέστρεψε στο δωμάτιό του κρατώντας μιá γλάστρα με άνθη πού άγόρασε από τήν άνθοαγοράν. Εύρηκε τήν Μουζέττα να κοιμάται άκόμη, ντυμένη όπως ήτον. Με τόν τόν κρότον πού έκαμε, έξύπνησε και τού έτεινε τό χέρι.

— Λαμπρό παιδί! τού λέγει.

— Λαμπρό παιδί, επανέλαβεν ό Μάρκελλος. Μήπως τό λαμπρό είνε συνώνυμο τού κουτό;

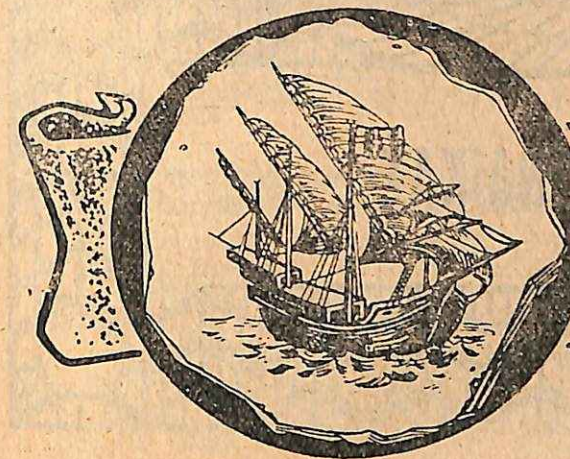
— Α, μά γιατί μου λές αυτά τά λόγια; Δέν ταιριάζει. Άντι να με πικραίνης, δός μου καλλίτερα αυτή τήν ώραία γλάστρα με τά λουλούδια.

— Μά, γι' αυτό ακριβώς τήν πήρα. Ξέρω πως σου άρέσουν. Πάρε τα λοιπόν και ειζάντάλλαγμα τής φιλοξενίας μου να μου τραγουδήσης ένα από τά ώραία εκείνα τραγούδια πού ξέρεις. Ή ήχώ τής σοφίας μου ίσως διαφυλάξ η κατι τι από τή φωνή σου κι' έτσι τήν ξανακούσω και σάν θά έχης φύγ η.

— Ωστε θέλεις να με διώξης; ειπε ή Μουζέττα. Και αν έγώ δέν θέλω να φύγω; Άκουσε Μάρκελλε, δέν χρειάζεται να σου κάμω προλόγους για να σου πώ εκείνο πού σκέπτομαι. Μού άρέσεις και σου άρέσω. Αυτό δέν είνε έρως, μά ίσως είνε σπόρος έρωτος. Δοιπόν, δέν φεύγω. Θά μένω έδω ως πού να μαραθούν τά λουλούδια πού μου χάρισε.

— Αχ! άνέκραξε ό Μάρκελλος! Μ' αυτά, έπειτ' από δύο ήμέρες θά μαραθούν! Πού να τό ήξευρα ν' άγοράσω άμάραντα!

(Συνέχεια εις τό επόμενον)

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΤΖΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗ ΕΝ ΑΤΤΙΝΙ ΔΑΝΕΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΡΗΓΟΠΟΥΛΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ήταν ή 25 τ' Απρίλη ή μεγάλη μέρα τής γιορτής. Άξημέρωτα είχαν μαζευτή γύρω από τό φόρο χιλιάδες θεατές κι' ό άπέναντι λόφος, ένα φυσικό άμφιθέατρο, κατάγεμο από κόσμο, παρουσίαζε περίεργο θέαμα, με τά λογής-λογής χρώματα πού ήσαν ανακατωμένα μεταξύ τής σε μιá πλούσιη ποικιλία. Στην πλατεία δέν έπιτρέπταν ή είσοδος σε κανένα... Από βραδύς κήρυκες είχαν διαλαλήσει με σάλπιγγες και μεγάλα βούκινα να μη πατήσ η πόδι άνθρώπου εκεί πού θά γινότανε ό άγώνας κι' ό κάθε άνήμπορος κι' ή γυναίκες και τά παιδιά να παραμερίσουν, να μη τούς συμβή κανένα κακό.

Στή μεγάλη εξέδρα είχαν κι' ό-λας έρθει οι επίσημοι κι' οι άφεντάδες με τίς φαμίλιες τους κι' όλοι καρτερούσαν τό Ρήγα με τήν ακολουθία του για να δώσ η τό σύνθημα τής γιορτής... Κουβέντες, γέλοια, ξεφωνητά και σιγοψυθυρίσματα σε κάθε νέα εμφάνιση, βούίζαν στήν κοσμοπλημύρα τής Αθηναϊκής άριστοκρατίας πού η καταφέρει να πάρ η πρόσκληση για τήν τιμητική αυτή θέση... Τό θέμα βέβαια ήταν ή γιορτή... Ή περιέργεια τών γυναικών στριφογύριζε γύρω από τά Ρηγόπουλα, πού περιμέναν άδικα τόσες μέρες τήν εμφάνισή τους στή πύλη...

— Μά μήπως δέν ήρθαν καθόλου... Γιατί δέν φάνηκαν πουθενά; Πώς είναι δυνατό να μην άκουστή τίποτε για τόν έρχομό τους.

— Α όχι, ήρθαν, αυτό είναι βέβαιον.

Μά θέλουν να φανούν ξαφνικά μόνο τήν ώρα τής γιορτής. Πού να κρύβωνται τάχα; Πώς θά θεία να έξερα... Βέβαια Αθηναίοι ντόπιοι τούς κρύβουν.

— Και ποιός μαρτυρά κι' αν φιλοξεί κανένα στο σπίτι του... άφού είναι τό σχέδιο έτσι όλοι πρέπει

να τούς έξυπηρετήσουν. Ή ξαφνική τους εμφάνιση θά χαρίσ η μεγάλο θέλγητρο στή γιορτή. Τέτοιες συζητήσεις έκαναν οι άφεντάδες προσμένοντες τό Βασιληά. Ή αλήθεια είναι πως πολλοί απ' αυτούς συγγενείς και φίλοι τών γειτονικών οηγάδων, είχαν δεχτή άξαφνα μιá νύχτα σ' άφεντικό τους κι' από ένα παλληκάρι κι' έδέχτηκαν να τό βοηθήσουν να έτοιμάσ η τήν έκπληξή του... Μάδλοι κρατούσαν τόνυστικό τους και έτοιδή η ή Αθήνα φλογιζόταν από μιá δίκαιη περιέργεια...

Ήταν πρωτοφανές κείνο πού θά γινόταν σε λίγο. Όλος ό πλοῦτος και ή μεγαλόπρεπεια τών βασιλικών παλατιών πού γειτόνευαν με τήν Αθήνα, ό τι καλλίτερο είχε σε λάμψη και πολυτέλεια κάθε βασιλικό κράτος θά άκτινοβολούσε μπροστά τής σε λίγο, στολίζοντας τήν άνδρεία, τήν παλληκαριά και τήν ευμορφία... ή πλατεία, ζωσμένη στενά γύρω γύρω από γενναίους και καλοδιαλεγμένους σπαθάρους, άστραφτε άδεια κι' ευρύχωρη κάτω από τό λαμπρό Αττικό ήλιο, προσμένοντας τούς περιήφανους καθάλαρηδες πού θά τήν έκαναν νάνηχση θριαμβικά κάτω από τά γενναία ποδοβολητά τών αλόγων τους. Και ιά, ό κόσμος πάνω από τό λόφο κινήθηκε άξαφνα σάν μιá θάλασσα σπαρτών πού τήν έδειρε ξαφνικός άνεμος και ύστερα έσπασε σε πελώρια βουή, σάν τρικυμισμένη θάλασσα πού βουχιέται. Ή εξέδρα ταράχτηκε τό ίδιο. οι άφεντάδες σηκώθηκαν όρθιοι και παραμέρισαν... ένα βούκινο σήμανε τήν είσοδο τού Ρήγα Ηράκλη τής Ρήγισσας Αρτεμής και τής οηγοπούλας Αρετούσας... Σε λίγο ήσαν κι' οι τρεις καθισμένοι στα θρόνια τους, ό Ρήγας κι' ή Ρήγισσα φηλά κι' ή Αρετούσα σ' ένα κομψό θρόνο, χαμηλότερα στα πόδια τής μητέρας

τής... Ήταν δολόχλωμη, μέσα στα άσπρα, μά ή χλωμάδα τής ήταν τόσο γλυκειά, τά μάτια τής τόσο διάφανα και έκστατικά, τά μαλλιά τής τόσο μεταξένια κι' δλόχουσα στάλαφρό χάδι τού ήλιου, πού έτσι καθώς κρατούσε δειλά τό χέρι τής Νένας τής, έμοιαζε σάν ένας άγγελος από τά ούράνια πεσμένος για πρώτη φορά στή γή και γι' αυτό λίγο φοβισμένος και ξαφνιασμένος. Στο πλάι τής ή μικρή Έλπινίκη πού ήταν πιá δική τής άκόλουθος από τότε πού τήν έκαμε έμπιστή τής, ντυμένη με ρόζ, ένα μικρό κλεισμένο μπουμπούκι πού ύποσχόταν να γίν η ένα ύπεροχο τριαντάφυλλο, κρατούσε περιήφαστά χέρια τής ένα χρυσό κουτί, τή θήκη πού κλειόσε τό περίφημο στεφάνι... Ό κόσμος κοίταζε μιá τήν Αρετούσα και μιá τό κουτί... Είξεραν όλοι πως τά λευκά χέρια τής είχαν πλέξει τό στεφάνι και είξεραν ακόμη πως τό παλληκάρι πού θά τό κέρδιζε, ίσως δέ θά κέρδιζε μόνο τό στεφάνι... και καμαρώνοντας τήν όμορφία τής μακάριζαν τό νικητή περισσότερο για τό δεύτερο βραβείο κείνο, πού δέ βρισκόταν στο πρόγραμμα τής γιορτής... Ή Αρετούσα σφύγγοντας πότε πότε νευρικά τό χέρι τής Νένας, είναι βυθισμένη σε μιá άπέρανη προσδοκία. Σε λίγο μπροστά τής θάστραφτε ό ήλιος τής ψυχής τής και νικώντας τούς δυνατούς και τούς άνδρειωμένους τών άλλων τόσων, θά έγερνε τάλαβαστόνο μέτωπο μπρός τής για να δεχτή τάξιο του βραβείο... Και θάάν τόσο ώ-ραίος και τόσο άσυναγώνιστα νικητής πού ό πατέρας τής θά τόν έβαζε πλάι του και παίρνοντας τό μικρό της τρεμάμενο χεράκι, θά τόχωνε μέσ' τό δικό του... Τά νειάτα δέν ξερούν έμπόδια και φραγμούς. Είναι αίσιόδοξα και γεμάτα φώς. (Ακολουθεί)

Λίαν προσεχώς τό «ΕΓΕΡΤΗΡΙΟΝ» θά εμφανισθ ή με ριζικάς ανακαινίσεις, με νέον αίμα, νέαν ζωήν, νέαν μορφήν. Αναμείνατε.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

—'Η εργασία

Μία ἑγγαμος γυναίκα, ἡ ὁποία δὲν ἔχη παιδιά δικαιοῦται νὰ ἐργάζεται ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι σας; 'Ο Ὀδύλλιαμ Μόρτον εἶνε τῆς γνώμης, ὅτι ἡ συζυγικὴ ἀξιοπρέπεια δὲν ἐπιτρέπει παρομοίαν υποχώρησιν καὶ διὰ τοῦτο ἀπηγόρευσεν εἰς τὴν γυναίκα του νὰ ἐργάζεται ὡς ὑπάλληλος εἰς κάποιο γραφεῖον. 'Εκείνη δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐφθασε εἰς τὸ δικαστήριον.

'Ο δικαστὴς ἔκρινε ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἐργασία τῆς γυναίκος δὲν προξενεῖ δυσάρεστα ἀποτελέσματα εἰς τὴν οἰκογενειακὴν συμβίωσιν δὲν συντρέχει κανεὶς λόγος ν' ἀπαγορευθῇ. 'Απ' ἐναντίας ἐφ' ὅσον οἱ σύζυγοι δὲν ἔχουν μεγάλην περιουσίαν, συμφέρον των εἶνε νὰ ἐργάζωνται καὶ οἱ δύο καὶ ν' αὐξάνουν τοιαυτοτρόπως τὰ ἔσοδά των. Θὰ εἶχεν ἀντίρρησην μόνον ὅταν θὰ ὑπῆρχαν παιδιά, ὅποτε ἡ παρουσία τῆς γυναίκος εἰς τὸ σπίτι θὰ ἦτο ἀπαράιτητος. 'Ο ἴδιος δικαστὴς ἐθεώρησεν ὡς ἀδικαιολόγητον τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ κατέκρινε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ διατηροῦν τὰς ἀπρηχαισμένας ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι καθιερώνουν τὴν γυναίκα εἰς τὸ σπίτι.

—'Η ἀνατροφή.

Τὸ νὰ ἀναθρέψουν οἱ γονεῖς καλὰ τὰ παιδιά τους δὲν θὰ πῇ μόνον νὰ τὰ σπουδάσουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο.

Αἱ γνώσεις εἶνε ἀσφαλῶς χρήσιμοι στὸν καθένα, καὶ εἶνε ἱκαναὶ νὰ δώσουν μεγάλας καὶ πραγματικὰς ἀπολαύσεις, ἐντούτοις δὲν θὰ ἦσαν μόναι ἱκαναὶ νὰ κάμουν αὐτὸ ποὺ μετὰ λόγια ἠμποροῦμε νὰ ὀνομάσωμεν: «ἕνα τίμιον ἄνθρωπον».

Γι' αὐτὸ χρειάζεται κατὰ περισσώτερον. Χρειάζεται ὅχι μόνον ἡ ἀνύψωσις τῆς ψυχῆς, εἶνε δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι ὅταν συνυπάρχουν

καὶ τὰ δύο τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε ὅσο καλλίτερον ἠμποροῦμε νὰ φαντασθούμε.

Οἱ γονεῖς ἐν τούτοις ποὺ θέλουν νὰ τὸ ἐπιτύχουν αὐτὸ δὲν μεταχειρίζονται πάντοτε τὸ ὀρθὸν μέσον. Συνήθως ἐπιχειροῦν μὲ συμβουλὰς νὰ ἐμπνεύσουν εἰς τὰ παιδιά τους τὰς ἀρχὰς ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ ἔχουν ἐνῶ σπανίως οἱ ἴδιοι τὰς ἐφαρμόζουν.

Ἐν τούτοις τὸ μόνον μέσον νὰ ἐπιτύχουν ὅτι ἐπιθυμοῦν εἶνε νὰ τὰ συμβουλευθῶν διὰ τοῦ ἰδίου των παραδείγματος.

—'Η θέλησις

Θὰ συνέβη κάποτε στὴν κάθε γυναίκα νὰ τὴν καταλάβῃ μιὰ ἀτελειωτημελαγχολία μιὰ μεγάλη κόυρασι γιὰ τὴ ζωὴ, καὶ γιὰ κάθε τι σχετικὸ πρὸς αὐτήν.

Θὰ τῆς συνέβη νὰ υποβάλῃ στὸν ἑαυτὴς τὴν ἐρώτησιν πρὸς τί ὅλη αὐτὴ ἡ κόυρασις, πρὸς τί τόσο νὰ κοπιᾷ καὶ νὰ ἀγωνιᾷ ἐνῶ ἡ ἱκανοποίησις ποὺ βρίσκει κανεὶς σπανίως εἶνε ἱκανὴ νὰ φέρῃ ἕνα ἀντιστάθμισμα;

'Αλλὰ παρόμοιαι σκέψεις ἀφίρουν νὰ ἐννοήσουν, ὅτι ὑφίσταται μιὰ ἀνώμαλος ψυχικὴ κατάσταση.

'Οπως συμβαίνει δὲν συχνὰ νὰ ἀσθενήσῃ τὸ σῶμα καὶ γιὰ νὰ τὸ θεραπεύσωμε νὰ καταφεύγωμε σὲ χίλια δυὸ ἱατρικὰ μέσα, ἔτσι συμβαίνει κάποτε καὶ αἱ ψυχικαί μας δυνάμεις νὰ ἐκασθενήσουν καὶ νὰ μᾶς ἐμπνέουν σκέψεις ποὺ πρέπει νὰ προσπαθῶμε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὰς ἀπομακρύνωμε ἀν θέλωμε νὰ ἐπανέλθωμε στὴν πρότερη ὁμαλότητά.

'Υγιὴς ψυχικῶς εἶνε μόνον ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ποὺ βρίσκει ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ κατορθώνει νὰ ὑπερνικᾷ κάθε δυσκολία, ποὺ δὲν ἀπελπίζεται, ἀλλὰ ἀντλεῖ δυνάμεις ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του γιὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ δρόμον του.

ΕΞΥΠΝΕΣ ΑΝΟΗΣΙΕΣ

Υἱὸς πλουσίου πατρὸς.

'Αμαξᾶς.—Τόσα μοῦ δίνετε κύριε 'Αργυριάδῃ; 'Ο γυῖός σας μοῦ δίνει πάντα περισσότερα.

Πελάτης.—Ναί, ἀλλὰ ὁ γυῖός μου ἔχει πλούσιον πατέρα.

ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟΝ

Γίνεται πολὺς λόγος διὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἰσότητος τῶν φύλων.

Αἱ γυναῖκες διεκδικοῦν σήμερα τὰ πρωτεῖα καὶ τὴν ὑπεροχὴν ἐναντι τῶν ἀνδρῶν. Εὐρίσκονται εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ κρατοῦν τὰς πλέον ὑπευθύνους θέσεις. 'Υπάρχουν γυναῖκες δικηγόροι, ὅπως ὑπάρχουν καὶ γυναῖκες ὑπουργοί. Δὲν ὑπάρχει πρᾶγματι στάδιον, τὸ ὅποιον εἴαν θελήσῃ ἡ γυναίκα δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κατακτήσῃ.

***

Διὰ τὴν ἀρὰ γὰρ αἱ γυναῖκες κρατοῦν σήμερα τὰς διακεκριμένας αὐτὰς θέσεις, αἱ ὁποῖαι μέχρι σήμερον, εἴτε διὰ ἔμμου εἴτε ἐκ συνηθείας, ἦσαν προσιταὶ μόνον διὰ τοὺς ἀνδρας;

'Η ἐξήγησις ἔγκειται, εἰς τὸ ὅτι οἱ περισσότεροι ἀνδρες σήμερον, δὲν ἐπιδεικνύουν ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ἐργασίαν των. Συλλογίζονται περισσότερο τὴν ἀνάπαυσίν των παρὰ τὴν ἐργασίαν των.

Τὸ μεγαλύτερον πρόβλημα σήμερον διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας, εἶνε νὰ εὕρουν καλοὺς ἀνδρας ὑπαλλήλους. Καὶ διὰ νὰ εἶνε πραγματικῶς ἄξιος ἕνας ὑπάλληλος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ προϊσταμένου του πρέπει νὰ συνδυάσῃ εὐλικρίνειαν καὶ ἐντιμότητα.

'Εὰν οἱ ἀνδρες—καὶ δὴ σημαντικὸς ἀριθμὸς τούτων—δὲν ἀποδεικνύονται ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτῆς, κανεὶς δὲν δύναται νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ἐπιχειρηματίας, διότι στρέφουν πλέον τὴν προσοχὴν των πρὸς τὰς τάξεις τῶν γυναικῶν.

Αἱ γυναῖκες εἶνε συνήθως εὐλικρινέσταται καὶ ἐντιμότεραι εἰς τὴν ἐργασίαν των. Αὐτὸς εἶναι κυρίως ὁ λόγος τῆς ἐπιτυχίας των. 'Ελάχισται γυναῖκες θὰ καθήσουν μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια ὅταν ἀκούουν κάποιον νὰ δυσφημῇ τὴν ἐπιχείρησιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζονται.

Περὶ πλέον μία εὐφυὴς γυναίκα εἶναι ἱκανὴ νὰ κρατήσῃ τὰ μυστικά τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸν κύκλον τῆς δράσεώς της. Δὲν εἶναι ἀδύροστομος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν καθημερινῶν της καθηκόντων μετέχει εἰς πλείστα ὅσα ἐμ-

πιστευτικὰ μυστικά τῆς ἐπιχειρήσεως. Πολλὰκις μάλιστα γνωρίζει τόσα πολλὰ ὅσα καὶ αὐτοὶ οἱ διευθυνταὶ τῆς ἐπιχειρήσεως. 'Αλλ' ὅτι βλέπει ἢ ἀκούει τὰ ἀφίνει κλειδωμένα εἰς τὸ γραφεῖον μόλις εὐρεθῇ εἰς τὸν δρόμον. Αἱ γυναῖκες γνωρίζουν ἐπαρκῶς τὴν ἀξίαν τοῦ γνωμικοῦ «'Ο φρόνιμος ἄνθρωπος προτιμᾷ ν' ἀκούῃ πολλὰ καὶ νὰ λέγῃ λίγα».

'Ο ἀγὼν τὸν ὅποιον διεξάγουν σήμερον αἱ γυναῖκες διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν των, τοὺς ἔδωσε τὴν σταθερότητα καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα, εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν σταδιοδρομίαν των.

'Ανεκάλυψαν μίαν ἡμέραν ὅτι ἠμποροῦν νὰ συντηροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των. Γνωρίζουν ὅτι πολλὰ πράγματα εἶναι ἱκαναὶ νὰ φέρουν εἰς πέρας μόναι των καὶ τὰ ἐπιδιώκουν χωρὶς τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνδρῶν.

★ ★

Θὰ ἰδῇτε ὅτι ὅταν μιὰ γυναίκα ἀποφασίσῃ νὰ φέρῃ κατὰ εἰς πέρας, τὸ ἔκτελεῖ. Δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ ὅταν εὐρίσκειται εἰς τὰ τρία τεταρτα τοῦ δρόμου, ὅπως συμβαίνει συνήθως μετὰ τοὺς ἀνδρας. Εἶναι ἐναντίον τῆς προσοπικῆς ὑπερηφανείας της νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐνίκηθη.

'Η διανοητικὴ τῆς ἐτοιμότης καὶ ἡ εὐχέρειά της νὰ ἐξοικειοῦται ταχύτατα μετὰ τὰς περιστάσεις εἶναι ἴσως, εἰς ἐκ τῶν σημαντικωτέρων λόγων τῆς ἐπιτυχίας της. 'Ακόμη, μετὰ ὅλον ὅτι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς γυναικὸς τοῦτο εἶναι μᾶλλον ἀπιθανοφανές, ἡ γυναίκα εἶναι ῥιψοκίνδυνος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις της. Καὶ ὡς γνωστὸν τὸ πλεονέκτημα αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους συντελεστὰς τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προόδου μιᾶς ἐπιχειρήσεως.

'Ο αἰὼν τῶν γυναικῶν ἀνατέλλει. Μόλις ἐδοκίμασαν τὴν ἀντοχὴν τῶν ποδῶν των, ἤδη τὰ κατορθώματά των ἔχουν καταπλήξῃ καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀνδρας, ὅχι μόνον εἰς τὴν ἐργατικὴν καὶ ἐπιχειρηματικὴν των, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐναερίους καὶ θαλάσσιους ἀθλους των.

Τὸ πρόβλημα σήμερον διὰ τοὺς ἀνδρας εἶνε, εἴαν θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ παραμείνουν ἀπαθεῖς εἰς τὴν τεραστίαν αὐτὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀγῶνος τῶν γυναικῶν. Αἱ διαιλέξεις καὶ τὰ λόγια δὲν ἀντικαθιστοῦν πλέον τὰς πράξεις... Χρειάζεται δράσις. 'Εὰν οἱ ἀνδρες δὲν θέλουν νὰ χάσουν ἐντελὴς τὴν ἀρχηγίαν των, πρέπει νὰ ἐργασθῶν.

'Η ἐπιτυχία καὶ ἡ ἡγεσία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἀναμένουν τοὺς ἀξίους. Εἶνε γελοῖον νὰ λέγεται, ὅτι ὑπάρχουν σήμερον ολιγώτεροι πιθανότητες ἐπιτυχίας διὰ τοὺς ἀνδρας ἢ πρότερον.

'Η διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐνῶ πολλοὶ ἀνδρες μόλις ἀποκτήσουν μίαν ἐργασίαν καὶ ἕνα τακτικὸν καὶ μόνιμον μισθὸν ἐφησυχάζουν, ἐνῶ ἡ γυναίκα εἶνε διαρκῶς ἀνήσυχος πρὸς μελλοντικὰς κατακτῆσεις. 'Η ἔμφυτος ἐπιθυμία της πρὸς τὴν προόδον καὶ τὴν ἀλλαγὴν τὴν ὠθοῦν πρὸς νέα ἐδάφη.

'Εὰν ἡμῖν νέος καὶ ἡρχίς σήμερον τὸ στάδιόν μου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς λοιποὺς νέους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὅ; μοναδικὸν ἱδανικὸν νὰ ἀποκτήσουν μίαν ἀνεύθυνον ὑπηρεσίαν, θὰ ἐξήτουν ὑπεύθυνον θέσιν.

Δὲν ἐπερίμενα νὰ μοῦ παρουσιάσῃ ἡ πιθανότης τῆς δράσεως, ἀλλὰ θὰ τὴν ἐπεδίωκα. 'Ο ἄνθρωπος ποὺ περιμένει, ὁμοιάζει πρὸς αὐτοκίνητον, τὸ ὅποιον καὶ ὅταν ἡ μηχανὴ του ἐργάζεται εὐρίσκειται ἐν ἀκίνησιν. Μολονότι δὲ δὲν κινεῖται, ἐν τούτοις καταναλίσκει βενζίνη. Καταναλίσκει δηλαδὴ τὰς δυνατότητας τῆς δράσεώς του.

'Εὰν ἡμῖν ὑπάλληλος, θὰ ἔλεγα εἰς τοὺς ἀνδρας: Μὴν προτιμᾶτε τὴν δύναμιν τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς δράσεώς της εἰς τὸ μέλλον. Μὴ παραπονεῖσθε διαρκῶς καὶ κλαυμφοῖσθε κατὰ τῆς τύχης σας. 'Ετοιμασθῆτε καὶ σεῖς νὰ παλαίσετε ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐπιπέδου. 'Ημπορεῖτε νὰ εἰσθε ἐξ ἴσου πιστοί, εὐλικρινεῖς καὶ ἐνδοσυνώδεις, ὅπως καὶ κάθε γυναίκα, εἴαν προσπαθήσετε. Εἶνε μόνον ζήτημα προσπαθείας καὶ αὐτοπεποιθήσεως.

CHARLES HICHAM

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΛΑΣΕΩΣ

Ἐάν διατρέξωμεν τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου καὶ τὴν νῆσον τῆς Κεϋλάνης ἔνθα ἡ παράδοσις διετηρήθη ἐν ὅλῃ τῇ ἀκεραιότητι καὶ ἐρωτήσωμεν τὸν Ἰνδὸν ἐν τῇ πενιχρᾷ αὐτοῦ καλύβῃ ἢ τὸν Βραχμῶνον ἐν τῇ ναφί, πάντες ἀνεξαίρετως θέλουσι μᾶς ἐπαναλάβει τὸν μῦθον τῆς πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὰ θρησκευτικὰ βιβλία των, τὰς Βέδας.

«Ἡ γῆ ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἄνθη, τὰ δένδρα ἐκλιναν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καρπῶν, χιλιάδες ζῶων περιεφέροντο ἀνὰ τὰς κοιλάδας καὶ τοὺς αἰθέρας, οἱ λευκοὶ ἐλέφαντες περιεπάτουν ἡρέμα ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν γιγαντιαίων δασῶν, ὁ δὲ Βράχμα (ὁ θεός), ἔκρινεν ὅτι ἐφθασεν ἡ στιγμή καὶ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις θὰ κατώκει τὴν χώραν ταύτην. Ἀπὸ τὴν μεγάλην ψυχὴν τοῦ σύμπαντος ἀπέσυρε γόνον ζωῆς ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐνεψύχωσε δύο σώματα, ἐν ἄρρεν, ἐν θήλῃ, τοῦτέστι κατάλληλα διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν, ἐν ἀντιθέσει δὲ πρὸς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ῥέδωσεν εἰς τὰ νέα πλάσματα—ὑποδεέστερα ὅμως πάντοτε τοῦ θεοῦ—τὴν «ἀχανκάρ», τοῦτέστι τὴν συνειδησὶν καὶ τὸν λόγον, πρὸς διάνοιαν τῶν ὅσων εἶχον ἤδη πλάσθῃ.

Καὶ τὸν μὲν ἄνδρα ἐχαρκτηρίσε διὰ τοῦ ἀναστήματος, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἀπεκάλεσεν αὐτὸν Ἀδίμα (πρῶτον ἄνθρωπον). Ἡ γυνὴ ἔλαβεν ἀπὸ κοινοῦ τὴν χάριν, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν καλλονὴν ὠνομάσθη δὲ Εὔα, (συμπλήρωμα τῆς ζωῆς.)

Ὁ Ὑψιστος δίδων σύντροφον εἰς τὸν Ἀδίμα. συνεπλήρου πράγματι τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν τῷ ἔδωκε, καὶ θέτων αὐτῷ τὰ θεμέλια τῆς ἀνθρωπότητος ἥτις θὰ προέκυπτε, διεκίρυσσε τὴν ἰσότητά τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Ὑψιστος παρεχώρησε τότε εἰς τὸν Ἀδίμα καὶ τὴν Εὔα ὡς κατοικίαν τὴν ἄλλοτε καλουμένην Ταπραπάνην, σήμερον δὲ νῆσον Κεϋλάνης, νῆσον ἀνταξίαν διὰ τὸ κλίμα, τὰ προϊόντα καὶ τὴν πλουσίαν αὐτῆς φυτῶν ὅπως ἀποβῇ ὁ ἐπίγειος αὐτὸς παράδεισος ἡ κοίτις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ νῆσος αὕτη σήμερον ἀκόμη θεωρεῖται ὡς ὁ ὠραιότερος μαργαρίτης τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης.

Καὶ εἶπε!

«Ἀπέλθετε, συζευχῆτε καὶ γεννήσατε ὅντα ἄντια, ἀφ' οὗ σεις ἐπιστρέψετε πρέπει νὰ ἂν παραστήσωσι ζῶσαν εἰκόνα ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα. Ἐγὼ, Κύριος παντός ὑπάρχωντος, ἐπλάσα ὑμᾶς διὰ νὰ μὲ λατρεύετε ἐφ' ὅρου ζωῆς, καὶ ὅσοι ἔχουν πίστιν εἰς ἐμὲ, θάσυνεμετάσχωσι τῆς εὐτυχίας μετὰ τὸ τέλος τοῦ παντός. Μεταδώσατε τὴν διδαχὴν μου εἰς τὰ τέκνα σας, ἵνα μὴ λησμονήσωσι ποτὲ τὴν ὑπαρξίν μου, καθ' ὅτι θὰ εἶμαι μετ' αὐτῶν ἐν ὅσῳ μὲ ἐπικυλοῦνται».

Ἀπαγορεύσας δὲ εἰς τὸν Ἀδίμα καὶ τὴν Εὔα νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Κεϋλάνην, ἐξηκολούθησε λέγων:

«Ὁ προορισμὸς ὑμῶν ἐσέτε ὅπως πολυπληθύνεσθαι τὴν περίφημον ταύτην νῆσον, ἔνθα συνήθριονα τὸ πᾶν διὰ τὴν ὑμετέραν ἀπολαβὴν, καὶ εὐκολίαν, μεταδώσατε δὲ τὴν λατρείαν μου εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνων οἵτινες θὰ γεννηθῶσι. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς σφαίρας εἶνε εἰσὶν ἀκατοίκητον. Ἐάν ποτε ὁ ἀριθμὸς τῶν τέκνων σας αὐξήσῃ εἰς σημεῖον ὥστε νὰ ἀποβῇ ἀνεπαρκὴς ἡ διανομή αὐτῇ νὰ τὰ περιλάβῃ, ἃς μὲ ἐρωτήσωσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν θυσιῶν, καὶ θὰ κοινοποιήσω τὴν θέλησίν μου.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξηφανίσθη.

Τότε ὁ Ἀδίμας στραφεὶς πρὸς τὴν νέαν σύζυγόν του, ἐθεώρει αὐτήν... Ἡ καρδία τοῦ ἐσκήρτα εἰς τὰ στήθη του, καθ' ἣν στιγμήν ἐβλεπε μίαν τόσον τελείαν καλλονήν. Ἰστατο ὀρθία ἔμπροσθέν του, μειδιῶσα ἐν τῇ σεμνῇ παρθενίᾳ τῆς καὶ πάλλουσα ἀπὸ ἀγνώστου πόθους.

Ἡ ἐπιμήκης κόμη ἀνελίσσεται περιστρεφόμενη περὶ τοῦ σώματός της, περιβάλλουσα καὶ τὸν ἄγνον πρόσωπόν της καὶ τὰ γυμνά στήθη της.

Ὁ Ἀδίμας τρέμων ἐπλησίασε αὐτήν· ὁ ἥλιος ἤρχιζε νὰ βυθίζεται εἰς τὸν ὠκεανόν, τὰ ἄνθη τῶν θανανέων ἀνηγείροντο, ὅπως ἀπορροφήσουν τὴν ἐσπερινὴν δρόσον· χιλιάδες πτηνῶν μὲ τὸ ποικίλον πτέρωμα ἐκελάδουν ἡρέμα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀξυφωϊνικῶν καὶ φοινίκων.

Ὁ Ἀδίμας καὶ ἡ Εὔα ἠνώθησαν εὐτυχεῖς.

«Καὶ τοῦτο ἦτο τὸ θέλημα τοῦ Βράχμα, ἵνα διδάξῃ εἰς τὰ πλάσματά του ὅτι ἡ ἔνωσις ἀνευ ἀγάπης τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς θὰ ἦ-

το τερατογόνημα κατὰ τῆς φύσεως καὶ τοῦ θεοῦ νόμου».

Ὁ Ἀδίμας καὶ ἡ Εὔα ἔζησαν ἐπὶ τινα χρόνον ἐν πλήρει εὐτυχίᾳ. Οὐδεὶς πόνος, οὐδὲν ἄλγος, ἐτάρασσε τὸν γαλήνιον αὐτῶν βίον. Ἦρκει νὰ τείνωσι τὴν χεῖρα διὰ νὰ περισυλλέξωσι ἀπὸ τὰ δένδρα τοὺς εὐγενεστέρους καρπούς, ἦρκει νὰ κύψωσι διὰ νὰ περισυλλέξωσι τὴν καλυτέραν καὶ λεπτοτέραν δρυζάν.

«Ἡμέραν τινα ἐν τούτοις, ἀκατανόητος ἀνησυχία καταλαμβάνει αὐτούς. Ζηλότυπος τῆς εὐτυχίας αὐτῶν καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Βράχμα ὁ πρίγκηψ τῶν Ραγκάπαζ, τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, τοὺς ἐμπνέει ἀγνώστους ὁρμάς:

—Περιέμεθον τὴν νῆσον, λέγει ὁ Ἀδίμας εἰς τὴν σύντροφόν του, καὶ ἴδωμεν ἂν δὲν ὑπάρχῃ ὠραιότερος τόπος ἀπ' αὐτόν.

Ἡ Εὔα ἠκολούθησε τὸν σύζυγον. ἐπὶ ἡμέρας καὶ μῆνας περιεπάτουν, ἰστάμενοι ἐνίοτε εἰς τὸ χεῖλος διαυγοῦς πηγῆς, ἢ πρὸς τὰ παμμέγιστα δένδρα, ἄντια ἐκάλυπτον αὐτοὺς, ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καθ' ὃν χρόνον προδύχρουν, ἢ νέα σύζυγον ἢ σθάνθη ἐαυτὴν καταλαμβανομένην ἀπὸ ἀνεξήγητον τρόμον καὶ φόβον:

—Ἀδίμα, ἔλεγε, μὴ προχωρήσωμεν. Μοὶ φαίνεται ὅτι παρακούομεν εἰς τὸν Ὑψιστον. Δὲν νομίζεις ὅτι ἐγκαταλείψαμε τὸν τόπον τῆς κατοικίας τὸν ὁποῖον μᾶς εἶχε προορίσει;

—Μὴ φοβοῦ, ἀπήντησεν ὁ Ἀδίμας, δὲν εἶναι αὕτη ἡ ἀπεχθὴς καὶ ἀκατοίκητος χώρα περὶ τῆς ὁποίας μᾶς ὠμίλησε.

Καὶ ἐξηκολούθουν τὴν πορείαν των...

Ἐφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ ἄκρον τῆς νήσου τῆς Κεϋλάνης. Εἶδον ἔμπροσθέν των στενὸν βραχίονα θαλάσσης καὶ ἀπέναντί των μεγάλην καὶ ἀπέραντον ἑκτασιν γῆς. Στενὴ καὶ βροχώδης ἐξερχομένη τῶν ὁδῶν συνέδεε τὴν νῆσον μετὰ τῆς ἀγνώστου ἡπείρου.

Οἱ δύο ταξιδιώται ἐσταμάτησαν ἐκθαμβοί. Ἡ χώρα τὴν ὁποίαν παρετήρουν ἦτο κεκαλυμμένη ἀπὸ μεγάλα δένδρα· πτηνὰ ἀπείρως πολύχρωμα περιεφέροντο ἐντὸς τοῦ φυλλώματος αὐτῶν.

—Ἰδοὺ ὠραία πράγματα, λέγει ὁ Ἀδίμας. Καὶ πόσον ὠραίους καρπούς θὰ φέρουν αὐτὰ τὰ δένδρα! Ὑπάγωμεν νὰ τὰ δοκιμάσωμεν καὶ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἐδημοσίευσεν τελευταίως μία Γερμανικὴ ἐφημερίς ἕνα ἄρθρον, περὶ ἀνατριχιαστικῶν ἐντυπώσεων ποὺ διέρχονται οἱ ἄνθρωποι—ἢ νομίζομεν ὅτι διέρχονται—τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς των. Ἰδοὺ ἕνα εἶδος πρακτικῶν, τὶ αἰσθάνεται κανένας μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, δύο ἀπὸ τὰς περιεργότερας αὐτὰς περιπτώσεις:

«Ἡ πρώτη ἀφήγησις εἶνε ἐνὸς φοιτητοῦ, ποὺ ἔτυχε κατὰ τὴν διάρκειαν μίας ἀλμπινιστικῆς ἐκδρομῆς νὰ κρημνισθῇ ἀπὸ τὴν ἀπόκρυμνη κορυφὴ τοῦ Καρφεντέλ, τοῦ Τυρόλου:

«Ἀνερχόμενον λέγει, εἰς τὴν κορυφὴν μετ' ἑνὸς φίλου μου. Ἐφθασα πρῶτος ἐπάνω, γλύστρησα ἀπ' ἐκεῖ σὲ ἕνα χορτάρι, ποὺ φαίνότανε στὴ μία σχισμὴ τοῦ βράχου καὶ ξεσφενδονίσθηκα σὺν κενῷ. Τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς πτώσεώς μου δοκίμισα ἕνα αἰσθημα γεμάτο ἀπὸ μακροδότητητα. Κατόπι δὲν εἶχα τὴν ἀντίληψιν τοῦ πόνου, ἐνῷ ἡ ὄρασις καὶ ἡ φωνὴ μου διετήρησαν τὴν εὐπάθειαν καὶ τὴν ὀξύτητα των. Πρὸ παντὸς αἰσθάνθηκα, ὅτι ἡ σκέψις μου καὶ ἡ μνήμη μου ἀπέκτησαν μὴ ἐκτακτὴν ταχύτητα καὶ ἔντασι. Μοῦ φάνηκε σὰν νὰ ἐβλεπα σὲ ἕνα ἐσωτερικὸν καθρέφτη ὁλόκληρη τὴν ἐξέλιξιν τῆς περασμένης ζωῆς μου, ἕνα φίλον ποὺ αἱ εἰκόνες του ἔξελλισσοντο ἀναδρομικῶς. Μονάχα τὴ στιγμήν ποὺ τὸ σῶμα μου συνήντησε τὴν προερχομένην ἐνδὲς βράχου, σκεπασμένου μὲ φυτὰ καὶ ἀνακόπηκε ἡ πτώσις μου, ἔβρισσε διὰ μίαν τὸ φῶς τοῦ λογικοῦ μου καὶ περιέπε-

σα σὲ μὴ βαθεῖα λιποθυμία. Ὅταν συνήλθα βρισκόμουν σὺν ξενοδοχείῳ τοῦ «Χρυσοῦ Ἀετοῦ» σὺν Ἰνσμπουργκ μὲ τὰ μέλη μου κατατασμένα ποὺ εἶχαν ἐπιθεθῇ πρόχειρα».

Δευτέραν παραθέτομε τὴν διήγησιν ἐνὸς διευθυντοῦ θεάτρου, ποὺ κινδύνευσε νὰ ταφῇ ζωντανός. Ἰδοὺ πῶς διηγείται τὰς ἐντυπώσεις του:

«Εἶχα ὑποστῇ μὴ ἐγγχείρῃσι τοῦ στομάχου σὺν Ἀνέστησερ. Ἡ χειρουργικὴ ἐπέμβασις εἶχεν ἐπιτύχει, δὲν ἦταν ὅμως δυνατόν νὰ συνέλθω ἀπὸ τὴν νάρκωσιν, ποὺ εἶχα περιπέσει. Ἰσως αὐτὸ νὰ ὀφείλετο στὴν ἀσθενικὴν μου κράσιν».

«Βρισκόμουν σὲ μὴ κατὰστασι νεκροφάνειας. Τὸ πνεῦμα μου ἦταν ξυπνόν, μὰ τὸ σῶμα μου εἶχε περιέλθει σὲ μὴ κατὰστασι στὴν ἐντέλεια ἀκαμπτῶν. Εἶχε περιορισθῇ σὺν ἐλαχιστὸν καὶ σχεδὸν ἦταν ἀνεπαίσθητος ἡ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς καρδίας μου. Εἶχαν νεκρωθῇ αἱ αἰσθητικαὶ μου καὶ μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ κινήθω. Μονάχα τὸ πνεῦμα μου παρακολουθοῦσε χωρὶς διακοπὴν ἐκεῖνα ποὺ συνέβαιναν.

Ἀπὸ τῆς στόμα τοῦ χειρουργοῦ, ποὺ μ' ἐγγείριζε ἡκούσα τὴν λέξιν «νεκρός». Μ' ἔβαλαν ἐπάνω σ' ἕνα φορεῖο καὶ μὲ μετέφεραν σὲ μίαν μεγάλην θολωτὴ αἴθουσαν. Τὴ συνέβηκε ἐκεῖ δὲν θυμῶμαι πιά· Μονάχα ὅταν ἦκουσα ἐπάνω σὺν κεφαλῇ μου τὸ τρίξιμο μίας σανίδος—ἦταν ἡ σάνις τοῦ καλύμματος τοῦ φορέτρου μου!—ἤρχισα πάλιν νὰ καταλαβαίνω. Ἡμῶν πάντοτε

μουδιασμένος καὶ νεκρωμένος καὶ δὲν μποροῦσα νὰ κινήσω, οὔτε τὸ δαχτυλάκι μου».

«Ὅταν ἤρχισεν ὁ λίγος ἀέρας ποὺ ἦταν μέσα σὺν φέρετρό μου, νὰ γίνεσθαι ἀραιός, κατελήφθηκα ἀπὸ ἕνα εὐχάριστο συναίσθημα καὶ ἀπὸ μίαν γλυκεῖαν νάρκη. Δὲν διήρκεσε πολὺ ἡ κατάστασις αὕτη. Μοῦ φάνηκε κατόπιν ὅτι ἐπρόκειτο ν' ἀναβῶ στὴ σκηνὴ τοῦ θεάτρου μου. Φώναξα—ἐννοεῖται ὅτι ὅλα συνέβηκαν σὺν ὑποσυνείδητό μου—καὶ ζητοῦσα τὰ παπούτσια μου, τὸ φράκο μου καὶ τὸ καπέλλο μου... Ἐξήτησα διαδοχικὰ διάφορα πρόσωπα θεατρικῶν ἔργων, σὰν νὰ πρόκειτο νὰ παίξω ὁλόκληρον τὸ ρεπερτόριό μου, ἀπὸ τὴ στιγμήν ποὺ ἀνέβηκα στὴ σκηνὴ μέχρι τοῦ τελευταίου ρόλου μου.

»Τὴ στιγμήν ποὺ ὁ διευθυντὴς τῆς σκηνῆς μὲ ἐκάλεσε νὰ βγῶ στὴ σκηνή, σηκώθηκα—πραγματικὰ αὕτη τὴ φορὰ—ἀπὸ τὸ φέρετρό μου, ἔσπασα τὸ λεπτὸ ἀπὸ σάνιδι κάλυμά του καὶ... ἀναστήθηκα».

«Ἐτρεξαν σὺν θόρυθῳ αὐτὸ καὶ στὶς φωνὰς μου μερικοὶ νυχοφύλακες καὶ δύο νοσοκόμας καὶ μὲ ὠδήγησαν σὲ ἕνα ὠραῖο θάλαμον, ἐκεῖ συνήλθα ἐντελῶς».

ἐξηφανίσθησαν ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ· οἱ βράχοι ἐπὶ τῶν ὁποίων διηλθον ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ τὰ κύματα αἰχμηροὶ τινὲς βράχοι ἐξήχον μόνον τῆς θαλάσσης εἰς ἐνδειξιν τῆς διόδου τὴν ὁποίαν ἡ θεὰ δίκη κατέστρεψεν.

Ἡ φυτὴν τὴν ὁποίαν εἶχον ἀντιληφθῇ ἐκ τοῦ μακρόθεν δὲν ἦτο παρὰ ὀπτική ἀπάτη προκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος τῶν Ραγκάπαζ, ἵνα τοὺς παρασύρῃ εἰς τὴν παρακοήν.

Ὁ Ἀδίμας ἔπεσε κλαίων ἐπὶ τῆς γυναικὸς ἄμμου. Ἡ Εὔα προσήλθε πρὸς αὐτὸν καὶ πίπτουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ λέγει:

—Μὴ ἀπελπίζεσαι ποσὸς, παρακαλῶμεν μάλλον τὸν δημιουργὸν τοῦ παντός νὰ μᾶς συγχωρήσῃ.

Τότε φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ τὰς νεφέλας:

—Γυναί, ἡμάρτησες ἐξ ἔρωτος πρὸς τὸν σύζυγόν σου, τὸν ὁποῖον σὲ διέταξα νὰ ἀγαπᾷς, ἀλλ' ἀνέθεσες τὰς ἐλπίδας σου εἰς ἐμὲ· σὲ συγ-

χωρῶς καὶ ἐκεῖνον πρὸς χάριν σου. Ἀλλὰ ποτὲ πλέον δὲν θὰ ἐπανεέλθῃτε εἰς τὴν χώραν ἐκείνην τῶν ἡδονῶν τὴν ὁποίαν εἶχον δημιουργήσῃ διὰ τὴν εὐτυχίαν σας· τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ κατέκλυσε τὴν γῆν, διότι παρηκούσατε τὰς διαταγὰς μου... Τὰ τέκνα σας κατὰδικασμένα θὰ ὑποφέρουν καὶ νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν ἐνεκα τοῦ σφάλματός σας, θὰ ἀποδώσι κακὰ καὶ θὰ μὲ λησμονήσωσιν. Ἀλλὰ θὰ σὰς στεῖλω τὸν Βισνοῦ, ὅστις θὰ ἐνσαρκωθῇ καὶ θὰ φέρῃ εἰς ὅλα αὐτὰ ἐλπίδα ἀμειψῆς ἐν ἄλλῃ ζωῇ, καὶ προσευχόμενα, τὸν τρόπον τῆς καταπραΰσεως τῶν κακῶν.

Ἡ γέρθησαν παρηγορούμενοι, ἀλλὰ ἔκτοτε ὑπεβλήθησαν εἰς σκληρὰν ἐργασίαν διὰ νὰ προμηθεύωνται τὴν τροφὴν των ἀπὸ τὴν γῆν.

Ἡ λογικὴ καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἰνδικοῦ αὐτοῦ μύθου, τόσον διαφόρου ἀπὸ τὴν ἐβραϊκὴν γένεσιν, δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐλκύσῃ τὸν θαυμασμοὶν πάντων.

Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Η ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ

Ο ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που απασχολούν τους διεισδυτικούς επιστημονικούς και παιδαγωγικούς κύκλους είναι και το πρόβλημα της γενικής υγιεινής. Ο δόρος είναι κάπως συνοπτικός και άσαφής εις την γενικότητά του, δύναται όμως να λεχθή ότι υπό τον όρον τούτον νοείται ή συστηματοποιουμένη εκείνη μέθοδος διδασκαλίας, ή οποία έχει ως σκοπόν την μετάδοσιν εις τους νέους της κεφαλαιοποιηθείσης πείρας εκ των διαφόρων περιπτώσεων της δράσεως του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου.

Πράγματι το ζήτημα της γενικής υγιεινής είναι απ' ενός το περισσότερο δύσκολο, αλλά και το πλέον παρημελημένον εις όλας γενικώς τας χώρας.

Άμεσος συνέπεια έλλείψεως αυτής είναι, απ' ενός μὲν ή πληθώρα των άτυχημάτων, τὰ όποια σημειούνται καθημερινώς εις τὰ διάφορα στάδια της ενεργείας του ανθρώπου και απ' άλλου ή παρακλίση της ελευθέρας αναπτύξεως της ανθρωπότητας.

Η άτελής κοινωνική μόρφωσις του ανθρώπου γίνεται αίτια εις πλείστα όσα άτυχήματα τὰ όποια άσφαλώς υπό συνθήκας εϋνοϊκώτερας διά την ψυχοσύνθεσιν των άπαρτιζόντων τας κοινωνίας ατόμων δέν θα συνέβαιναν. Αί έφημερίδες γέμουν καθημερινώς ποικιλονύμων άτυχημάτων: πνιγμοί, τυχαία δηλητηριάσεις, αεροκτονίαί έξ επαγγελματικών αεροσφοφών, θύματα αεροκροκερδειών, έγκλήματα όφειλόμενα εις όξεία πάθη ή εις τὰ άλοόλ, που προδίδουν όλα την ιδίαν άγνοιαν, την ιδίαν άπρονοητικότητα και την ιδίαν άδεξιότητα.

**

Αναμφιβόλως πολλοί των δυστυχών τούτων ανθρώπων είναι θύματα της ψυχικής των συνθέσεως: είνε δηλαδή αδύνατοι. Αλλά μήπως εις τον φυσικόν κλάδον ή υγιεινή δέν έχει ως σκοπόν να διδάξη λ. χ. εις ένα καρδιακόν να άποφεύγη τας κινήσεις έκείνας αί όποιαι ήμπορούν να του προκαλέσουν μίαν καρδιακήν κρίσιν;

Είνε προφανές ότι ή φύσις δέν μας διδίδε πάντοτε τὰ μέσα να διαβλέπωμεν τας συνεπειάς μερικόν

πράξεων που μας φαίνονται τελείως φυσικά. Το μάθημα της ζωής μας παρέχεται βαθμίδον και κατ' όλιγον. Βασίζομεθα άκόμη πολύ εις την πείραν την κτηθείσαν εκ μακρας σειρας έτών, διά να άποκτήσωμεν γνώσεις σταθεράς και βεβαίας, ως και την δεξιότητα διά να υπερνικήσωμεν τας έμφανιζόμενας δυσχερείας. Και είναι άρκετά άξιοσημείωτον το γεγονός ότι εις όλους άνεξερέτως τους πολιτισμούς ο γέρον, ο όποιος έν τούτοις παρακμάζει εις την φυσικήν και διανοητικήν ικανότητα, θεωρείται άρμοδιώτερος των νέων διά την διοίκησιν των πραγμάτων της πολιτείας. Εις τὰ Κοινοβούλια μ' όλον ότι άφθονούν οι νέοι, έν τούτοις τὰ υπεύθυνα κυβερνητικά όάρη τὰ άναλαμβάνουν κατά κανόνα σχεδόν γέροντες, ή όπωσδήποτε άνθρώποι προχωρημένοι εις την ήλικίαν, διότι θεωρούνται ως συγκεντρούντες— και δικαίως— την μεγαλειτέραν πείραν.

Η έκπαίδευσις τείνει ήδη να κεφαλαιοποιήση την πείραν και να την μεταδώση εις τους νέους. Παντού όπου ο άνθρωπος επέτυχε, εις οίονδήποτε στάδιον της ζωής, θεωρείται ικανός να μεταδώση τὰ κτηθέντα εις τους μαθητάς του. Ο διδάσκαλος δέν εϋδοκιμεί μόνον εις τον τομέα της επιστήμης, αλλά και εις την τέχνην και εις την πολιτικήν.

Εις την ζωήν είνεθα έλοι κατά τόμαλλον και ήττον αυτοδιδάκτοι. Ο καθείς διαπλάττεται όπως μπορεί σπαταλών πολλὰς προσπάθειας χρόνον και χρήματα. Μανθάνει να διευθύνεται εις τον δρόμον της ζωής, όπως ένας οδηγός αυτοκινήτου που δέν έλαβε κανέν άπολύτως μάθημα. Φυσικά θα μάθη να χειρίζεται τὰ πεντάλ, τὰ φρένα και τὸ βολάν. Αλλά ή μαθητεία αυτή εις τον δρόμον θα του έκόστιζεν άρκετά.

Η διακυδέρνησις της ζωής είνε άπειρώς δυσκολώτερα. Οι κακοί χειριστάί είναι συχνότεροι, δημιουργούν προστριβὰς μεταξύ των όμοίων μας, ή άθυροστομία δημιουργεί εις τὸ περιβάλλον μας και έντός μιας ήμέρας είνεαι δυνατόν να χάσῃ κανείς ότι συνεσώρευσε κατόπιν σειρας επιτυχών προσπαθειών. Εκ των σφαλμάτων των αί

σταδιοδρομίας παρεμποδίζονται και ή εϋτυχία μας κλονίζεται.

**

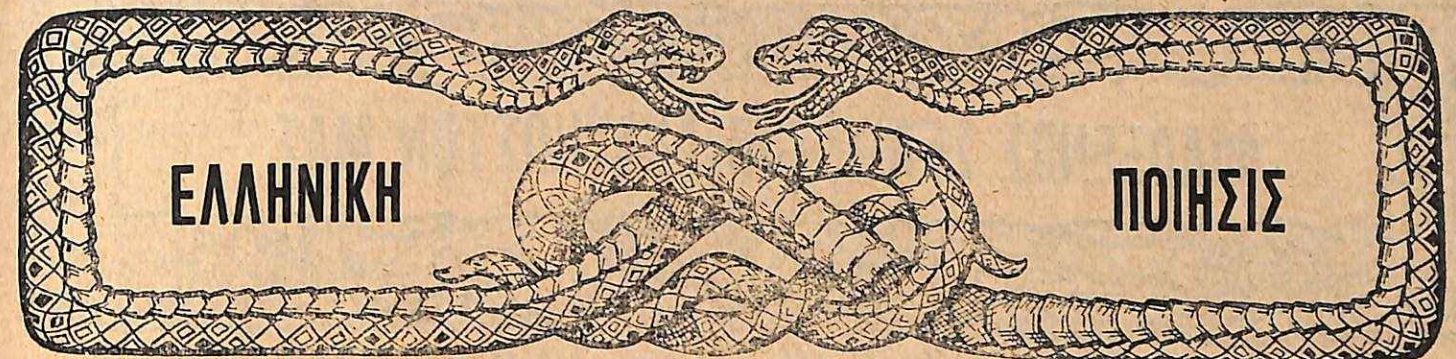
Εις το ζήτημα των σχέσεων των φύλων ο άνθρωπος άφιέμενος έξ ολοκλήρου εις τον έαυτόν του, άγνων και τοις στοιχειωδέστερους όρους υγιεινής, υποχρεωμένος δέ να δέχεται μαθήματα παν άλλο ή όγιά, διαπράττει πραγματικά έγκλήματα. Υποδοχθεί τὰ τρελλά πάθη, που τον ώθοϋν εις αυτήν την λωποδυσίαν και την κλοπήν.

Η γενική υγιεινή, λοιπόν, είνε ή βάσις της διαγωγής μας και της έν γένει διαδιώσεως του ανθρώπου. Έν πρώτοις ή φυσική υγιεινή. Όπως διδάσκεται κανείς τὰ σπόρτ όφείλει να διδάσκεται και τούς κανόνας της κανονικής τροφοδοτήσεως του όργανισμοϋ, τὸς βαθισματικούς ή άναπνοής, τας άσκήσεις της διατηρήσεως της μυϊκής εϋρω. στίας, την μέθοδον της εργασίας και της άναπαύσεως. Μικραί αλλά συχνάκις επαναλαμβανόμεναι παραλείψεις, φθείρουν τὰ όργανα, έκφυλίζουν τὰς διαφόρους λειτουργίας του όργανισμοϋ και προκαλούν άρτηριοσκληρώσεις, έλαττωματικήν κυκλοφορίαν του αίματος, διανοητικήν διαταραχήν και τέλος μειούν την δυναμικότητα της δράσεώς μας και έλαττώνουν την διάρκειαν της ζωής μας.

Πρέπει επίσης να μάθωμεν να άποφεύγωμεν τας άσθενείας και να τας καταπολεμώμεν, να προφυλατώμεθα από την φθίσιν, τὰ δερματικά νοσήματα και από παν ό,τι να παρημποδίζει τας ελευθέρας και άνεμποδίστους λειτουργίας των όργάνων μας. Το γήρας με την άτελεύτητον συνοδείαν των κακών του είνε δυνατόν να επιβραδυνθῇ και θα άπαλλαγῇ των δυσαρέσεων συνεπειών του.

Αλλά, εις τον κλάδον της ψυχικής υγιεινής, ο μαθητής θα έχῃ να μάθη άρκετά που θα τον βοηθήσουν να αντιμετώπισῃ ψυχραίμως και λογικώς τας δυσχερείας της ζωής.

Οι πλείστοι των ανθρώπων άντλούν από τους έγκαιφάλους των έλάχιστα. Και οι μέθοδοι διανοητικής καλλιέργειας, έλαττωματική πειθαρχία, ψυχικάί ένέργειαι βεβιασμένοι και άμελέτητοι, έλαττούν την ικανότητα της φυσικής δυνάμει-

ΝΕΩΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΝΑ ΜΗ ΠΑΧΥΝΗ

Με μάτια γαλανά 'σάν τ' ούρα-
[νὸς τὸ χρώμα,
με χεῖλη ροδοκόκκινα 'σάν τὸ κο-
[ράλι,
με δυὸ σειρὲς μαργαριτάρια μεσ'
[στὸ στόμα
και με μαλλιά χρυσοκλεγμένα στὸ
[κεφάλι,
'φυλὴ, λιγνόμεση, Θεέ μου τί θα
[γίνῃ
λιγάνι άκόμα να παχύνῃ;
Μ' ἂν τύχῃ τὰ χεῖλάκια της τὰ
[ροδανά
και τὰ μαργαριτάρια πῶχει μεσ'
[στὸ στόμα,
τὰ μάτια της, δροσελοισμένα γα-
[λανά,
που κλείνουν οὐρανὸ και θάλασσα
[άκόμα
μέσα στὸ πάχος, συνεφεύσσον, τί
[θα γίνῃ;
κχιλίτερα να μὴν παχύνῃ

κόητος, άφίνουσαι τὸ άτομον άπροστάτευτον εις την επαγγελματικήν και κοινωνικήν του δράσιν. Φυσικά ή έκπαίδευσις δέν είνε ικανή να δημιουργήσῃ ικανότητας έκεί, όπου δέν υπάρχουν. Αλλά θα επιτρέπῃ να χρησιμοποιοῖ ή καστος καλλίτερον και έπωφελέστερον τὸ ψυχικόν κεφάλαιον, που διαθέτει.

Εις τούτο άκριβῶς αποβλέπει ή σημερινή μεγάλη κίνησις των διεισδυτικών επιστημονικών παι παιδαγωγικών κύκλων. Να διοχετεύουν εις την άπλαστον άκόμη παιδικήν ψυχὴν τὸ υλικόν έκείνο τὸ όποιον θα τούς έπετρέψῃ να επεξεργασθουν καλλίτερον τας ψυχικάς των ικανότητας, να τας αναπτύξουν και να τας επωφεληθουν επ' αγαθῷ και των ιδίων, αλλά και της κοινωνίας.

Δέν είνε υπερβολή, αν λεχθῇ, ότι τὸ μάθημα της γενικής υγιεινής εις τὰ σχολεία θα άποκτήσῃ συντόμως την σπουδαιότητην θέσιν. Διότι θα είνε τὸ μάθημα έκείνο που θα διδάσκῃ τὸ μέγαλον πρόβλημα της ζωής και τας μεθόδους της αντιμετώπισεως των διαφόρων δυσχερειών του.

ΤΟΥΛΟΥΖ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΓΑΠΗ

Τραγουδιστή και στρατοκόπε,
που περπατείς στην έρημιά
και κουβεντιάζεις με τ' αστέρια
και κελαϊδεῖς με τὰ πουλιά.

Πές μου κι' αν είδες τίποτ' άλλο
απ' την άγάπῃ πὸ γλυκὴ,
γιατί πεθαίνω ἐγὼ και λιώνω
για μιὰ ξανθούλα π' αγαπῶ.

—Κράτει τὰ δάκρυα της χαρὰς σου
να μὴ σου λείψουνε στερνά
και πίνε απ' τὸ κρασί της μέθης
όσο ή άγάπῃ σου κερνά.

—Τραγουδιστή και στρατοκόπε,
που ξενυχτὰς με τὰ στοιχεῖα,
πές μου τί νάπαθε ή καλή μου
και δέ μιλεῖ και δέν γελά;

—Σπάσε την κόυπα της 'Αγάπης....
κρασί για σέ δέν έχει πειά.
'Αλλον αγαπήσε ή καλή σου
και δέ μιλεῖ και δέ γελά.

—Τραγουδιστή και στρατοκόπε,
που τριγυρνὰς σάν τὸ στοιχειό,
πές μου κι' αν είδες τόπο τ' άλλο
απ' την άγάπῃ πειδ πικρό.

—'Ελα μαζί μου κι' εἰσαι άδερφός
[μου
κι' έχω τὴ μοῖρα σου κι' ἐγὼ,
στοιχειὸ και φάντασμα κι' αν εἶμαι
μ' έκανε ο πόνος που πονῶ.

Προσεχῶς μεγάλοι και
πρωτότυποι άνακαινίσεις
εις τὸ

ΕΓΕΡΤΗΡΙΟΝ

θα έμφανισθῇ με νέον
αἷμα, με νέαν ζωήν, με
νέον προσωπικόν, με
νέον τυπογραφείον, ώστε
να τρέφῃ πνευματικῶς,
να άνυψώσῃ ψυχικῶς, να
επιλεπτύνῃ αισθητικῶς.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΔΟΣ

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΔΩΝΙΟΥ

Τὸ μνημ' αὐτὸ τὸ τρίσβαθο σκε-
[πάζει τὴ Λαΐδα
'που εἶχε τὴ μυριόλουστῃ τὴν Κό-
[ρινθο πατρίδα,
τὴν κυματόλουστῃ, κ' ἐδῶ στή γῇ
[όταν ἐξόσσε
από περφόρα και χρυσὸ στεφάνι
[έφοροῦσε.

'Εκείνη που άφιέρωσε τ' άφρόπλα-
[στό της σώμα
απ' της Πειρήνης τὸ νερὸ λευκό-
[κότερο άκόμα,
στὸν έρωτα και στήν τροφή κι' ο
[κόσμος τὴν κηρύττει
αὐτὸς που τὴν ἐγνώρισε δευτέραν
[Αφροδίτη.

'Εσσυ' εἰς τ' ἄρμα της πολλοὺς ή
[τόση έμφορία της
κι' άμέτρητοι έσκύψανε σάν σκλά-
[βοι έμπροστά της
και τὰ φιλιὰ της τὰ γλυκὰ μονά-
[χα έσκερπεύσε
ο' αὐτὸν που περισσέτερα να δώ-
[σῃ ήμπεροῦσε....

Κι' όμως θαρρεῖς τὸ πλαστικὸ και
[ρόδινο της σώμα
από τὸν τάφο πὸς σκορπᾷ τὸ α-
[ρώμα του άκόμα

'Η Αφροδίτη ἐξήλεψε τὴν άμετρη
[χαρὰ της
και στή ζηλοτυπία της και τὴν πα-
[φροῦ της,
τὸ προσωπό της μιὰ νυχτιά ἐτόλ-
[μισε να σχίσῃ
κι' έκαμε τὸν 'Ερωτα τὸ γυῖο της
[να θρηνήσῃ.
'Η φιλοχρηματία της αν έλλειπεν
[έκείνη
που 'στέν καθένα άνοιγε μόνο γι'
[αὐτὴ τὴν κλίνη
τότ' ή 'Ελλάς θα έπασχεν ή κο-
[σμοδουλομένη
έκείνη όπου έπαθε με τὴ γνωστὴ
[Ελένη.

(Σημ. Έγερ. Κρίνομεν καλὸν να σημειώσωμεν λίαν περιληπτικῶς τὴν βιογραφίαν του ποιητοῦ χάριτων άγαπητῶν άναγνώστων μας. Ο 'Αντίπατρος δ'Συδώνιος ποιητὴς επηγραμματοποιός, γεννήθη τὸν πρώτον π. χ. αἶωνα εις τὴν Συδῶνα, ἐξ οὗ και Συδώνιος ονομάσθη, ἐκεῖ ο πατέρας του ήταν δημόσιος υπάλληλος. Διεκρίθη κυρίως εις τὸ επίγραμμα, πλείστα από τὰ έργα του εἰσαυμάζοντο διά τὴν μεγάλην εκφραστικότητά των, τὴν σαφήνειαν και πρὸ παντός διά τὴν πρωτοτυπίαν των.

ΦΙΛΟΞΕΝΟΣ ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΡΟΜΗΝ ΤΟΥ Ε.Π.Σ. ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΝ

ΑΛ. ΜΑΡΟΥΛΑΚΗ ΤΕΛ. ΝΟΜΙΚΗΣ

«Ο «Εθνικός Παμφοιτητικός Σύλλογος» είχε την πρωτοβουλία να διοργανώσει εβδομαδιαίαν εκδρομήν εις Θεσσαλονίκην, εν συνεννοήσει με τὰς ἐκεῖ ὁργανώσεις «Εθνική Ένωσις Ἑλλὰς» καὶ «Εθνική Παμφοιτητική Ένωσις».

Τὸ ἀτμόπλοιο «Λέων» ἀνεχώρει τὴν 21ην περασμένου Ἀπριλίου ἐκ Πειραιῶς φέρον ἐκατὸ περίπου ἐθνικοφρονῶν φοιτητὰς καὶ μερικὲς φοιτήτριες. Κατόπιν ἐνὸς θανυσίου ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ταξιδιού, τὸ ἀτμόπλοιο σημαϊστοδύστον εἰσέρχετο εἰς τὸν λιμένα Θεσσαλονίκης, εἰς τὰς 9 μ. μ. τῆς 22 Ἀπριλίου.

Ἡ μουσικὴ τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς τεχνιτῶν ἀνέκρουε διάφορα ἐμβατήρια. Πλήθος κόσμου, ὁποῖος ἀνέμενε εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Θεσσαλονίκης διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τοὺς Ἀθηναίους φοιτητὰς καὶ φοιτήτριες ἐξωτερικῶν ὑπερ τῶν δύο ἐνώσεων. Τὰ διοικητικὰ συμβούλια ἀνέρχονται ἐπὶ τοῦ «Λέοντος» καὶ ἀπευθυνόμενα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους φοιτητὰς χαιρετίζουν αὐτοὺς εὐχόμενοι τὸ «ὡς εὖ παρέστησαν» προσφέροντες μεγαλοπρεπεῖς ἀνδοθέσμας εἰς τὸ Α. Σ. με νυανολεύκους ταινίας. Ἀπαντᾷ ἐκ μέρους τοῦ Ε.Π.Σ. Ἀθηναίων ὁ Πρόεδρος κ. Αἰ. Μίχας, εὐχαριστῶν διὰ τὴν θερμότητην ὑποδοχῆν καὶ συγχαίρων διὰ τὰ πατριωτικὰ αἰσθητικὰ τοῦ λαοῦ τῆς δευτέρας πόλεως τῆς Ἑλλάδος.

Ἀκολούθως ἐγένετο ἡ ἀποβίβασις καὶ συντεταγμένοι ὅλοι, Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλονικεῖς, προπορευόμενοι τοῦ Λαβάρου τοῦ Ε. Π. Σ. Ἀθηναίων καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Μουσικῆς παρελάσαν φέρονται τὰ κτανόλενα περιβραχιόλια τὸν διὰ τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν τῆς Θεσσαλονίκης Νίκης, Κομνηνῶν, Τσιμισκῆ, Βενιζέλου, ἀδόντες τὸν ὕμνον τοῦ Ε.Π.Τ. «Ἐμεῖς γενιὰ τῶν ἡμιθέων, τοῦ ἔθνους τὴν κληρονομία...» καταλήξαντες εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανταζίδου γραφεῖα τῶν Ε.Π.Ε. καὶ Ε.Β.Ε. ὅπου προσεφέρθησαν ἀναθηρικά.

Κατὰ τὴν τετραήμερον παραμονὴν εἰς Θεσσαλονίκην οἱ Ἀθηναῖοι φοιτηταὶ, ὁδηγούμενοι καὶ συνοδούμενοι ἀπὸ τῶν συναδέλφων τῶν τῆς Θεσσαλονίκης, ἐπισκέφθησαν τ' ἄξιο-θέατα μέρη τῆς πόλεως, τὸ Ἐπταύγειον, τὸν Λευκὸν Πύργον, τὰς ἀρχαίας κατακόμβας τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, τοὺς Βυζαντινοὺς ναοὺς τῆς ἁγίας Σοφίας, τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τῆς ἀγαιοποιήτου τοῦ μοναχικοῦ διὰ τὸ σχῆμα τὸν ἅγιον Γεωργίου, τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τῶν ἁγίων Ἀ-

ποστόλων κτλ. καθὼς καὶ τὸ μέγαρον τῆς Χ.Α.Ν.

Προσέτι ἐπισκέφθησαν τὸ Πανεπιστήμιον ὅπου τοὺς ἐδεξιώθη ὁ Πρύτανης κ. Περιχλὴς Βιζυνοκίδης, προσφέροντας εἰς ἕνα ἕκαστον φοιτητὴν μικρὸν βιβλίον τοῦ, τὸν Ἀκαδημικὸν Δεκάλογον. Κατόπιν οἱ φοιτηταὶ περιήλθον τὸ Πανεπιστημιακὸν μέγαρον, θαυμάζοντες αὐτὸ διὰ τὴν τελειότητά του, τὰ ἄρτια ἐργαστήριά του, τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας του καὶ τὴν ποιοιμώδη καθαριότητά του. Ἐπὶ πλέον ὁ Δήμαρχος κ. Βαμβακάς ἐδέχθη τὸ Α. Σ. τοῦ Ε.Π.Σ. Ἀθηναίων εἰς τὴν Δημαρχίαν, ἀνταπέδωσε δὲ τὴν ἐπίσκεψιν ἐπισκεπθεὶς ἀργότερον μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβούλου τοὺς φοιτητὰς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁμίλησε συστήσας τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὰ ἔθνη. Ἰδεώδης, Ἀπῆντησε δι' ὀλίγον ὁ Πρόεδρος κ. Αἰ. Μίχας. Οἱ ἐκδρομεῖς μαθηταὶ προσέτι προσεκήθησαν νὰ ἐπισκεφθῶν τὸ Πατάριον Ὁρφανοτροφείου. Ἐκεῖ τοὺς ὑπεδέχθη ὁ κ. Νίκος Φαρδῆς ἀρχισυντάκτης τῆς «Μακεδονίας». Οὗτος δι' ἐμπνευσμένου λόγου ἐξῆρε τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὰ ἔθνη καὶ ἰδιώδη. Ἀπῆντησαν οἱ πρόεδροι τῶν τριῶν Ὁργανώσεων μὴ παραλείψαντες νὰ τὸν συγχαροῦν διὰ τὴν πατριωτικὴν ἀδωσίαν τοῦ ὅπου τῶν ἑνωτικῶν τῆς Βεροίας.

Κατενθουσιασμένοι οἱ Ἀθηναῖοι φοιτηταὶ ἀπὸ τὴν ὑπέρροχον ἐκδρομήν, κατὰ τὴν ὁποίαν διεπίστωσαν τὴν φιλοπατρίαν τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ, ἀνεχώρησαν τὴν Μεγάλην Τρίτην 28 Ἀπριλίου ἐ.ξ. τὸ μεσονύκτιον εἰς Ἀθήνας, μέσῳ Βόλου, διὰ τοῦ «Πολικοῦ» ἀφ' οὗ προηγουμένως παρελάσαν διὰ τῶν κεντρικῶν ὁδῶν τῆς Θεσσαλονίκης.

ΑΛΕΞ. Β. ΜΑΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΠΟΝΟΣ

Πονῶ κι' ἡ κάθε θύμησίς μου ἔνα ἰδάκρυ
ὁ κάθε πόθος μου ἕνας καῦμός
καὶ πλημμυρίζει ἡ ζωὴ μου ἀπ' ἀκρὴ
ἀπὸ λουλούδια ποὺ πεθαίνει ὁ μα-
λασμός.

Πονῶ. τὰ στήθῃ μου ἐσχίζει ὁ πόνος
σὰν ἄλκυνη λαμπάδα μου καίει ὁ λο-
γισμός
ἀκούραστος κατακυλὰ ὁ χρόνος
ἀνύποπτος μὲ περιμένει ὁ χαμός.

Νίκη Κολλάρου

ΣΤΟ ΜΑΗ

Γλυκὸ, ἀγνὸ τραγούδι
αἰθέρινο ἀγγελοῦδι
ψάλλει ἀπλά τ' ἀγέρι
σὲ τόνο μαγικὸ
σὲ τόνο εὐλαβικὸ.

Γλυκεῖα μιὰ προσευχούλα
τῆς ἐξοχῆς νυφούλα
στέλνει σεμνὰ στὴν πλάση
μ' ἄπειρο σεβασμό.
μ' ἄπειρο θαυμασμό
Γλυκόλαλα τ' ἀηδόνια
τρελλὰ τὰ χελιδόνια
χαρὰ σκοποῦν στὴ φύση
σὲ δάση λαγκαδιῶν
σὲ ἀκροποταμιῶν.

Ψάλλουν χαρὰς τραγούδια
τῆς γῆς τὰ ἀγγελοῦδια
στὸ Μάη ποὺ μᾶς ἦρθε
—πόσο μᾶς ἀγαπᾷ—
καὶ λουλούδα σκορπᾷ.

Παν. Γ. Γιαννουδάκης

ΣΤΟΝ ΞΑΔΕΛΦΟΥΛΗ ΜΟΥ

Ἦταν μιὰ Ἀπριλιάτικη μαγε-
μένη μέρα, ποὺ ὁ οὐρανὸς χαμογε-
λοῦσε καὶ τὸ χρυσαφένιο ἄστρο
τῆς μέρας κυλοῦσε στὴ βελούδινη
ἀγκαλιά του, δίνοντας στὴ γῆ τὰ
πιδ λαδάρικα φιλιὰ του. Ἦταν
μιὰ μέρα ποὺ ἡ μυγδαλιὰ εἶχαν
φορέσει τὸ πιδ ζωτικὸ φέρεμά
τους καὶ τ' ἀηδόνια ἐφαλάν τοὺς
πιδ γλυκοὺς σκοπούς. Ἦταν μιὰ
μέρα ποὺ τὰ πουλιὰ ζευγαρωμένα
ἐκτιζάν με λαχτάρα κινεωρύγιες
φωλῆς, ἐνῶ τὰ δένδρα καὶ τὰ
λουλούδια ξεπετοῦσαν τὰ πιδ δρο-
σερὰ βλαστάρια τους.

Ἦταν μιὰ ἀνοιξιὰτικη μέρα, ἀ-
γαπημένο ξαδελφούλι μου, ποὺ
μισόκλειστο ἀκόμη μπουμπουκι
καὶ σὺ, πρωτὸ ἀνοιξίσι τὰ φυλ-
λαράκια σου, προτοῦ σκορπίσης
τὸ γλυκὸ ἄρωμά σου, προτοῦ νοιώ-
σης τὶς δροσερὲς στάλας τῆς ἀνοι-
ξης, προτοῦ αἰσθανθῇς τὶς γλυκὲς
χαρὲς τῆς, χλωμιασῇς ξαφνικά, ἔ-
κλινες τὸ κεφάλάκι σου, μελαγ-
χολικὸ καὶ μαλακὸ πιά.

Ὁ ἀλύπητος χαρὸς!! σ' ἔδρεψε
ἀπὸ τὸ ζηλευτὸ παρτεράκι ποὺ
ζοῦσες, σ' ἐκλίσσε στὴ κρύα ἀγ-
καλιά του καὶ σὲ πῆγε στὸ κοι-
καλιάρικο παλάτι του, κάμνοντάς
μας νὰ νοιώσουμε γιὰ τὸν πρόωρο
χαμό σου, μιὰ ἀπεραντήτη θλίψη, ἔ-
ναν ἀβάσταγο πόνο, ἕνα ἀνέ-
φραστο πένθος, ποὺ εἶνε ἀνίκητη
νὰ γράψῃ ἡ φωχὴ πέννα μου,
παρὰ μόνον εὐλαβικά, ταπεινά, μὲ
στερεωμένα τὰ δάκρυα στὰ μά-
γουλά μου καὶ πηγμένο τὸν λυγ-
μὸ στὴν καρδιά μου, γράφω τὶς
λογικὲς αὐτὲς γραμμούλες γιὰ τὸν
πρόωρο χαμό σου...

18[4]32

Δέσ—Παν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΟΝ
Διαχειριστής:
ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Ν. ΓΟΥΛΙΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώες 12
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ Ρέμβης 13
Περίοδος Γ'.
Ἔτος Ιον Ἀριθ. φύλ. 21
ΑΘΗΝΑΙ 8 ΜΑΙ-ΟΥ 1932

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Παν. Γιαν. Ἀπὸ τὰ Κρητικά ἀνέ-
κδοτα ποὺ μᾶς στείλατε θὰ δημοσιευ-
θῇ μετὰ τὴ σειρά του τὸ πρῶτο ποὺ εἶ-
νε καὶ τὸ καλλίτερο. Τὸ δεύτερο νὰ τὸ
διορθώσετε καὶ νὰ τὸ στείλῃτε, γιατί
«Κολοκοτρωνεῖκος σουγιάς» καὶ «πο-
δοκώφτης» δὲν ἔχει καμμιά σχέση.

Κώσταν Χ. Σταφνλίδην. Μαθ.
Γυμνασίον. Σιδηρόκαστον. Προηγού-
μενά σας γράμματα δὲν πῆραμε. Κα-
νένας δὲν μένει χωρὶς ἀπάντησιν ἅμα
πάρωμε γράμμα του. Γι' αὐτὸ νὰ εἰ-
σθε βέβαιοι. Μήπως σὰς ἀπάντησαμε
σὲ κανένα προηγούμενο τεῦχος; Καὶ
τώρα στὸ γράμμα σας. Τὰ προηγούμε-
να φύλλα μας τιμῶνται δρχ. 3 τὸ ἕνα.
Ἡ τρίμηνος συνδρομὴ εἶνε 40 δραχ-
μές. Γιὰ τῆς θέσεις πεταλωτῶν
εἰμεθα ἀναρμόδιοι καὶ ἀκατάλλη-
λοι. Ποῦ νὰ τὰ ξέρωμε ἡμεῖς
αὐτὰ τὰ πράγματα; Γιὰ νὰ σὰς ικανο-
ποιήσωμε ὅμως θὰ ρωτήσωμε καὶ θὰ
σὰς ἀπαντήσωμε σχετικὰ ταχυδρομι-
κῶς. Νὰ ἀποφεύγητε τοῦ λοιποῦ νὰ
ζητᾷτε τέτοιαις πληροφορίες ἀπὸ περι-
οδικὸν σὰν τὸ «Ἐγερτήριον». Τοὺς λό-
γους μπορεῖτε νὰ τοὺς καταλάβετε.

Νίκον Κουνιόπουλον. Τὸ ποιή-
μά σας «Θυμᾶμαι» ὅχι δημοσιεύσιμον,
ὕστερὲ πολλὸν καὶ σὲ φαντασία καὶ ἐν
γένει σὲ σουλούπουμα ποιήματος. Φαί-
νεται ὅτι εἶναι γραμμένο βιαστικά.
Γιὰτὶ; Ἐκεῖνο ποὺ γράφετε νὰ τὸ δια-
βάσετε, νὰ τὸ ξαναγράψετε καὶ νὰ
φεροντίζετε νὰ τὸ τουρνεύσετε κι' ὕ-
στερα μᾶς τὸ στέλνετε. Ἦχι βιασμέ-
να πράγματα. Καὶ αὐτὸ πεσοτράγουδό
σας «Σὲ εἶδαν» κι' αὐτὸ βιασμένο, πρὸ-
χειρο. Βλέπουμε ὁμοῦ μὲ μιὰ καλὴ
δουλειὰ θὰ μᾶς παρουσιάσετε καὶ κα-
λὸ στὸ εἶδος αὐτό. Εἶνε βέβαια πολὺ
δύσκολο γιὰ νὰ μὴ ποῦμε ἀκατόρθωτο
γιὰτὴν ἡλικίαν σας, γιατί χρειάζεται πρὸ
παντὸς πείρα, ἀλλὰ ἐργασθῇτε κι' ἔ-
χομε τὴ γνώμη οὖι θὰ τὸ ἐπιτύχητε.

Χρυσόστ. Σαββατόπουλον. Νά-
ουσα. Φίλος τοῦ «Ἐγερτηρίου» εἰσθε
πάντα καὶ θὰ παραμένετε γιὰ πάντα.
Καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸν σὰς δίδωμε
θάρος. Δυστυχῶς καὶ σήμερον θὰ μεί-
νῃ ἀπόπειρα, γιατί τὸ ποιήμα σας δὲν
εἶνε ἀκόμη γιὰ δημοσίευσιν. (Τὰ καλὰ
κόποις κτώνται) μᾶς γράψετε. Σὰς
συμβουλευόμε νὰ ἐφαρμόσετε τὸ ρητὸ
καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι θὰ ἐπιτύχη-
τε.

Νίκη Κολάρου. Τὸ ποιήμα σας «Πο-
νῶ» ὅχι καλὸ τὸ δημοσιεύσιμον ὅμως
νὰ ἰδῇτε μόνον σὰς τὰ λάθη γιὰ νὰ τὰ
διορθώσετε. Ἀπ' τὰ «λουλούδια» δὲν
πεθαίνει ὁ «μαρασμός», ἀλλὰ ὁ «μα-
ρασμός» πεθαίνει τὰ «λουλούδια» κλ.
Γ. Κωνσταντίνου. Ἰστιάϊαν. Καὶ
τὸ δικὸ σας ποίημα ὅχι δημοσιεύσιμον
Σὰς ἀπάντησαμε στὸ ὕψ. ἀριθμ. 20
φύλλο μας νὰ διαβάσετε. Διαβάστε

λοιπὸν καὶ μὴ βιαζόσαστε. Ἄν ἀκούση-
τε τὴ συμβουλὴν μας θὰ ἐπιτύχητε χω-
ρὶς ἄλλο.

Π. Γιαννουδάκην. Τὸ ποιήμα σας
καλοῦσικο καὶ θὰ δημοσιευθῇ μετὰ τὴ
σειρά του.

Γ. Τσοπανᾶν. Ἀνταποκρίσεις δὲν
δημοσιεύουμε, ἀλλὰ καὶ ἂν δημοσιεύα-
με, ἡ δική σας ἔχασε τὴν ἐπικαιρότη-
τά. Τὸ ποιήμα σας ὅχι δημοσιεύσιμον.
Καὶ μᾶς στείλατε πιδ μπουστά, ἂν
δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη μας, καλλίτε-
ρο. Τὶ συμβαίνει; Φαίνεται ὅτι καὶ
σεῖς βιάζεσθε νὰ ἰδῇτε τὴν ἐργασία σας
δημοσιευμένη. Γιὰ νὰ ἐπιτύχητε χρει-
άζεται ὑπομονή, πολὺ μάλιστα ὑπομο-
νὴ καὶ ἀρετὴ ἐργασίας.

Κωνστ. Μαθιουδάκην. Λειβάδια,
Κρήτης. Τὰ αἰνιγματὰ σας δημοσιεύ-
ονται σ' ἄλλη σελίδα. Γιὰ τὴν τόσο
θαυμάσια ἐπιστολή σας μὴ παρᾶγρα-
φόν της δημοσιεύουμε παρακάτω σὰς

εὐχαριστοῦμε

«.....Τὸ «Ἐγερτήριον» μπορεῖ κανεὶς
νὰ τὸ ὀνομάσῃ χωρὶς ὑπερβολὴν Κοι-
νωνικὸν Ἐδαγγελίον μέσα στὴν πλη-
θώρα τῶν ἐλληνικῶν περιοδικῶν. Νομίζω
δυστυχῇ κάθε μορφωμένον ποὺ δὲν δια-
βάσει τὸ «Ἐγερτήριον». Μοῦ φαίνεται
πὺς θάταν ἀπαραίτητο γιὰ κάθε δάσκα-
λο γιὰ νὰ διαβάσῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ. Ἀπαραί-
τητο θὰ ἦταν καὶ γιὰ τὸ καφενεῖο τοῦ πιδ
μικροῦ χωριοῦ ποὺ θὰ εἶνε τόσα θέματα συ-
τήσεως. Οἱ διάφορες εἰκόνες θὰ μπο-
ροῦν νὰ στολίσουν καὶ τὸ ποῖδ πλού-
σιο σαλόνι καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν συλλο-
γὴ εἰκόνων ἐνὸς σχολείου»...

Ἀλεξ. Μαρουλάκην. τελ. Νάμικης
Ἐνταῦθα. Ἀπὸ τὰς ἐντοπισμοῦς σας
δημοσιεύουμε μιὰ περίληψιν ἀρκετὰ ἐ-
κτενὴ καὶ τοῦτο γιατί ὁ χώρος δὲν
μᾶς τὸ ἐπιτρέπῃ νὰ τὴ δημοσιεύσωμε
ὁλόκληρη.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΖΩΗΝ

Ἐὰν ποθεῖτε περισσότεραν ὑγεί-
αν, εὐτυχίαν, ἔαν δὲν εἰσθε εὐχα-
ριστήμενος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας,
τὴν ζωὴν σας, τὴν κοινωνίαν ἔαν
ἔχετε προβλήματα ἀτομικά, ψυχο-
διανοητικά, ἐπαγγελματικά, οἰκο-
γενειακά, ἔαν θέλετε νὰ διδαχθῇτε
π. ακτικῶς πὺς ν' ἀποκτήσετε με-
γίστην ἰκανότητα εἰς τὴν ζωὴν,
πὺς νὰ δημιουργήσετε ἰσχυρόν, ἰσορ-
ροπημένον καὶ ἐλκυστικὸν χαρα-
κτῆρα, πὺς νὰ ἀπαλλαγῇτε ὅλων
τῶν ἐλαττωμάτων σας, πὺς νὰ δια-
τηρήσετε ἢ νὰ ἐπανακτήσετε τὴν
ὑγείαν σας, πὺς νὰ ἀναπτύξητε τὰ
ψυχολογικὰ σας προσόντα, τὴν
ὀρθὴν κρίσιν, τὴν θέλησιν, τὴν μνή-
μην, τὴν αὐτοκυριαρχίαν, τὴν αὐ-
τοπεποίθησιν, τὸν προσωπικὸν μα-
γνητισμὸν, τὸ ἐσκεμμένον θάρρος,
τὴν ἰσορροπίαν τοῦ νευρικοῦ συστή-
ματος, τὴν αἰσιοδοξίαν κ.λ.π. καὶ
γενικῶς πὺς νὰ διαδίσσητε εἰς τὴν
ζωὴν, πρὸς τὴν λύσιν ὅλων τῶν ἀ-
ποτυχίας καὶ ἀπαγοητεύσεις, μελε-
τήσατε τὰς ἐκδόσεις μας:

ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥ

ΣΤΗΜΑ καὶ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΩ-
ΤΕΡΑΝ ΖΩΗΝ ὑπὸ Ἀθ. Ἀθανα-
σόφην Μ. Α. Ψ.Ε. καὶ μιὰ νέα ζωὴ
θ' ἀρχίσῃ διὰ σὰς.

Τὰ μοναδικὰ αὐτὰ ἔργα, τὰ ἐπω-
νομασθέντα Σύγχρονα Ἐδαγγέλια,
μετεμρφωσαν τὴν ζωὴν χιλιάδων
ἀτόμων. Ἐνδιαφέρουν καὶ τὰ δύο
φύλλα, καὶ συνιστῶμεν θερμῶς εἰς
πάντας, καθότι ἀποβλέπουσι εἰς
σκοπὸν κοινωνικὸν καὶ ἐπιστημονι-
κόν. Τὸ βιβλίον «Ποῦτον εἶνε τὸ
πρόβλημά σας» με λεπτομερῇ ἀνά-
λυσιν τῶν δύο ἔργων, στέλλεται τε-
λεῖως δωρεάν εἰς πάντα αἰτούντα.

Τὰ ἀνωτέρω δύο συγγράμματα
πωλοῦνται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα
Δημητράκου, Ἐλευθερουδάκη, Κολ-
λάρου, Σιδέρη, Σαλιδέρου, Δεπά-
στα κ.λ.π. καὶ εἰς Πειραιᾶ, εἰς τὰ
βιβλιοπωλεῖα Βαρβαρέσου, Σπυρά-
κου, Σμυρλῆ, Σικᾶ καὶ Ἡλιάδου—
Σώρου πρὸς δρχ. 35 ἕκαστον. Ἐ-
παρχία 40. Ἐξωτερικὸν σελλήνια
3[7] ἢ ἰσότιμον. Γράψατε εἰς τοὺς
ἐκδότας: Ψυχολογικὸν Ἰν-
στιτοῦτον Ἑλλάδος, ὁδὸς Σαντα-
ρόζα ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ.

ΕΓΕΡΤΗΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.

ΤΕΡΠΕΙ-ΜΟΡΦΩΝΕΙ-ΕΞΥΨΩΝΕΙ

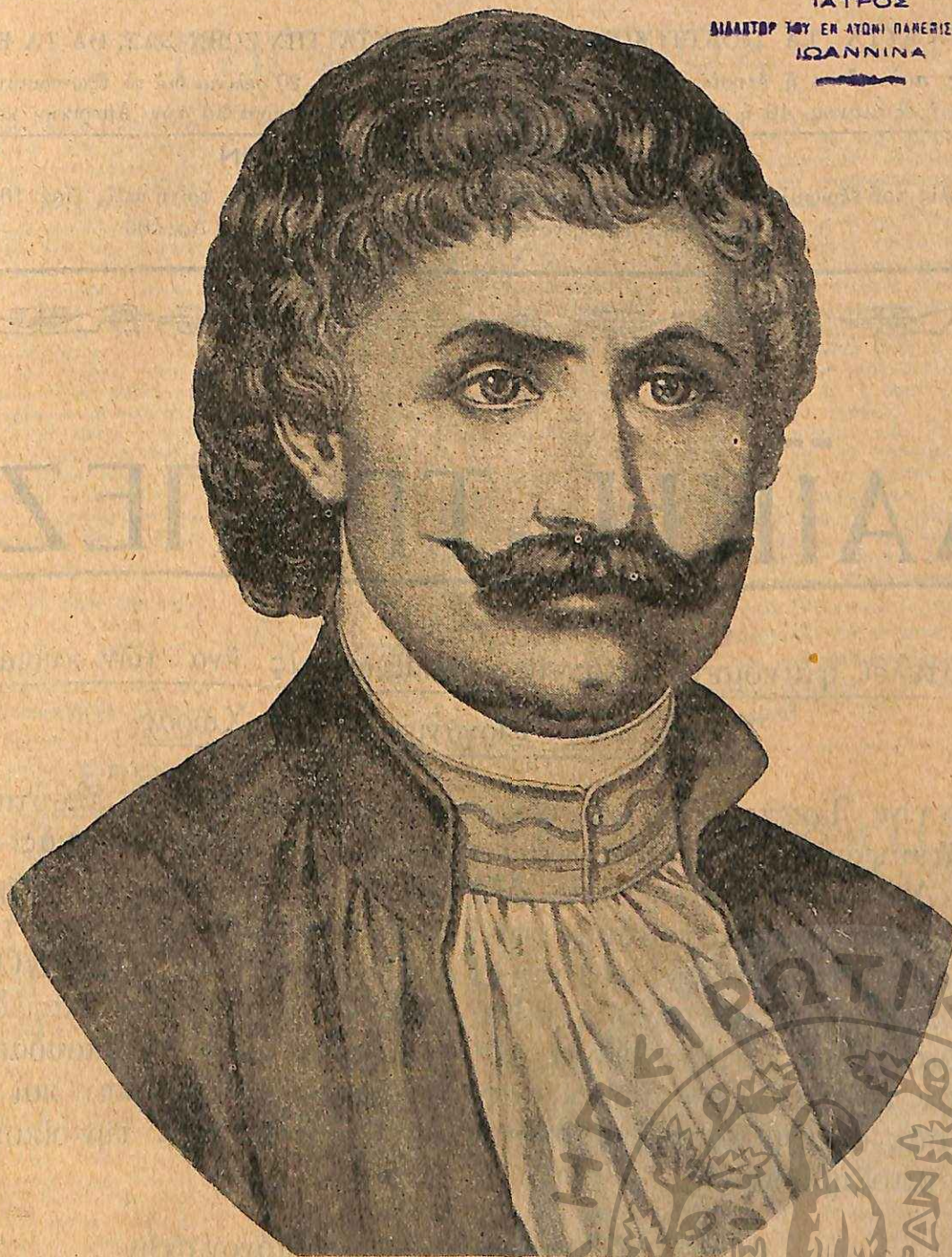
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 23

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΖΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ